

**RAPORT Z WYKONANIA
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015”
ZA LATA 2014-2015**

**Dokument został wykonany na zlecenie Gminy Wrocław
przez zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu:**

mgr inż. Beata Podgórska

mgr inż. Jarosław Górniak

mgr inż. Paweł Synowiec

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU ZA LATA 2014-2015.	4
3. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ.....	5
4. CELE OKREŚLONE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015.	6
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ OPERACYJNYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2014-2015.	11
5.1 NAKŁADY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA MIASTA WROCŁAW W LATACH 2014-2015.	87
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI.....	88
6.1. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ.	95
7. OCENA STOPNIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW.	96
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.....	98
9. LITERATURA	99

SPIS TABEL:

Tabela 1. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej we Wrocławiu w latach 2014-2015 wg GUS.	87
Tabela 2. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Wrocławia.	89
Tabela 3. Realizacja zadań w zakresie poszczególnych priorytetów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2014-2015.	96

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2016 r., poz. 672) Prezydent Miasta Wrocławia co 2 lata przedstawia raport z realizacji Programu ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Wrocławia na lata 2012-2015 został uchwalony uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia Nr XXXV/779/12 z dn. 29 listopada 2012 roku i obejmował cele z „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 określono działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu, co pozwoli na określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyleń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. realizacja zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU ZA LATA 2014-2015.

Źródła danych do wykonania Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 - za lata 2014-2015:

- Program Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu miasta za lata 2014, 2015,
- informacje statystyczne GUS,
- informacje pozyskane z UMW,
- raporty o stanie środowiska w województwie dolnośląskim wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- informacje z innych źródeł,
- opracowania własne.

3. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ

W Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 założono, że kształtowanie polityki ekologicznej będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania „kroczącego”, polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach. Służyć temu mają również wykonywane w cyklu 2 letnim raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym samorządy jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska. Efektywność działań zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu Wrocławia i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty POŚ jest i będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania miastem w zakresie ochrony środowiska, jako podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu miasta, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie Ochrony Środowiska służą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa miasta Wrocławia, które służyć będą poprawie stanu środowiska. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie miasta.

Program Ochrony Środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Poszczególne jego wytyczne i postanowienia powinny być uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

4. CELE OKREŚLONE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015.

CEL NADRZĘDNY I PRIORYTETY EKOLOGICZNE MIASTA WROCŁAWIA

Naczelną zasadą przyjętą w POŚ jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem POŚ jest:

**Dążenie do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego
rozwoju miasta poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego zachowanie jego
istotnych walorów, utrzymanie ładów przestrzennego i rozwój infrastruktury
ochrony środowiska**

CELE I KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROKU 2019

Jakość powietrza:

Cel długoterminowy do roku 2019

POPRAWA I OSIĄGNIĘCIE STANU JAKOŚCI POWIETRZA ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI PRAWA, ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII I ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Zmniejszenie emisji pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, NO₂ oraz benzo(a)pirenu ze źródeł liniowych, powierzchniowych i punktowych
- Ochrona ludności, w tym grup szczególnie wrażliwych, w sytuacji wystąpienia: ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu oraz przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji
- Zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa

Cel długoterminowy do roku 2019

OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH PRZY ZASPOKOJENIU UZASADNIONYCH POTRZEB WODNYCH MIASTA ORAZ ZAPEWNIENIU BEZPIECZEŃSTWA POWODZIOWEGO PRZY PRZEPŁYWIE O PRAWDOPODOBIENSTWIE $p = 0,1\%$

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Osiągnięcie dobrego stanu JCWP, dla których nie określono derogacji oraz sukcesywna poprawa stanu pozostałych JCWP
- Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu JCWPd
- Poprawa jakości wód wykorzystywanych do zaopatrzenia Wrocławia w wodę do spożycia
- Zapewnienie pełnego bezpieczeństwa i wysokiej jakości działania systemu zaopatrzenia Wrocławia w wodę do spożycia

- Ograniczenie zanieczyszczenia wód ładunkami zanieczyszczeń pochodzącymi ze źródeł komunalnych
- Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym
- Sukcesywna realizacja zadań ujętych w Projekcie Ochrony przed Powodzią Dorzecza Odry w ramach Programu dla Odry - 2006
- Utrzymywanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków wodnych, obwałowań i innych urządzeń mających znaczenie w ochronie przeciwpowodziowej oraz zapewnienie gotowości magazynów przeciwpowodziowych

Hałas

Cel długoterminowy do roku 2019

ZMNIEJSZENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA ZAGROŻONYCH PONADNORMATYWNYM HAŁASEM

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców miasta na ponadnormatywny hałas
- Ograniczenie narażenia mieszkańców na hałas poprzez realizację działań wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Wrocławia

Gospodarka odpadami

ODPADY KOMUNALNE, W TYM ODPADY ULEGAJĄCE BIODEGRADACJI

Cel długoterminowy do roku 2019

WDROŻENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE, REALIZUJĄCEGO ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ZGODNEGO Z OBOWIĄZUJĄCĄ HIERARCHIĄ POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

1. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych najpóźniej do 1 lipca 2013 r. oraz systemem selektywnego zbierania odpadów
2. Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
3. Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło) z gospodarstw domowych oraz odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50 % masy do 2020 r.
4. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów:
 - w 2013 r. nie więcej niż 50 %,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35 % masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
5. Eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów
6. Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok

ODPADY POWSTAJĄCE W SEKTORZE GOSPODARCZYM

Odpady zawierające azbest

1. Bezpieczne usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest
2. Zmniejszenie masy wytwarzanych odpadów przemysłowych
3. Zwiększenie masy odpadów przemysłowych poddawanych procesom odzysku przy jednoczesnym zmniejszeniu masy odpadów poddawanych składowaniu

Ochrona przyrody

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Udoskonalenie formalno-prawnych, organizacyjnych i merytorycznych podstaw ochrony przyrody
- Zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu cennych ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych

Tereny zieleni miejskiej

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA I ROZWÓJ SPÓJNEGO SYSTEMU TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Rozwój terenów zieleni miejskiej z uwzględnieniem wartości przyrodniczych i kulturowych
- Sprawne zarządzanie terenami zieleni miejskiej

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW LEŚNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Zapewnienie formalnych podstaw ochrony zasobów leśnych
- Zachowanie i odtworzenie właściwego stanu lasów

Ochrona powierzchni ziemi

Cel długoterminowy do roku 2019

POPRAWA STANU JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI NA TERENIE MIASTA ORAZ OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI PRZED DEGRADACJĄ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Monitoring obszarów z niezadawalającym stanem jakości gleby lub ziemi
- Zapobieganie dalszej degradacji gleby i utrzymanie jej funkcji
- Ochrona powierzchni ziemi biologicznie czynnych i właściwe zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych

Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN I WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA GEOLOGICZNEGO DLA CELÓW PRODUKCYJNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją

Pola elektromagnetyczne

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Poważne awarie przemysłowe

Cel długoterminowy do roku 2019

MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH
ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych
- Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

Edukacja ekologiczna

Cel długoterminowy do roku 2019

PODNIOSZENIE WIEDZY I KSZTAŁTOWANIE POSTAW PRZYJAZNYCH ŚRODOWISKU

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla miasta Wrocławia
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kontynuacja wsparcia finansowego i organizacyjnego placówek oświatowych
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie bieżących problemów jakości środowiska

Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Cel długoterminowy do roku 2019

UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W STRATEGIACH SEKTOROWYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów
- Uwzględnienie celów ochrony środowiska w sektorowych dokumentach strategicznych

Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym

Cel długoterminowy do roku 2019

KSZTAŁTOWANIE HARMONIJNEJ STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
MIASTA PRZYJAZNEJ DLA MIESZKAŃCÓW POD KĄTEM TERENÓW ZIELONYCH,
OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

Zwiększenie powierzchni obszarów zieleni miejskiej z jednoczesnym uwzględnianiem korytarzy ekologicznych wodnych i lądowych
Rozwój terenów zieleni służących poprawie warunków przewietrzania miasta

Współpraca w zakresie ochrony środowiska

Cel długoterminowy do roku 2019

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z PODMIOTAMI I JEDNOSTKAMI ZEWNĘTRZNYMI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Monitoring realizacji zadań i współpraca w zakresie ochrony środowiska z innymi gminami, organami (m.in. wymiana doświadczeń, przekaz informacji, porozumienia)

Rozwój rynku w zakresie ochrony środowiska

Cel długoterminowy do roku 2019

DAŻENIE DO WDROŻENIA W BIZNESIE NAJLEPSZYCH PRAKTYK MAJĄCYCH NA CELU OCHRONĘ ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadzą do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju
- Zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle, w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadawalającego stanu systemu monitoringu środowiska

Zarządzanie środowiskowe

Cel długoterminowy do roku 2019

ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE OPARTE O NOWOCZESNE ROZWIĄZANIA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Promowanie instytucji wdrażających zarządzanie środowiskowe
- Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi/metod wspierających zarządzanie środowiskowe

Odpowiedzialność za szkody w środowisku

Cel długoterminowy do roku 2019

STWORZENIE SYSTEMU ZAPOBIEGAJĄCEGO POWSTAWANIU SZKÓD
I MONITORUJĄCEGO SZKODY W ŚRODOWISKU

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Prowadzenie systemu monitorowania zaistniałych i potencjalnych szkód w środowisku
- Opracowanie systemu umożliwiającego egzekwowanie kar za powodowanie szkód w środowisku

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ OPERACYJNYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2014-2015.

Priorytet: Jakość powietrza		
Cel strategiczny (długoterminowy): Poprawa i osiągnięcie stanu jakości powietrza zgodnego z wymaganiami prawa, zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie emisji pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 NO ₂ oraz benzo(a)pirenu ze źródeł liniowych, powierzchniowych i punktowych		
1.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wdrażanie działań naprawczych wynikających z Programu Ochrony Powietrza dla Aglomeracji Wrocławskiej - powiat grodzki Wrocław przy zachowaniu spójności z zapisami aktualizacji opracowania "Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław" Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: wg Programu ochrony powietrza	Opis stanu realizacji: Program Ochrony Powietrza (POP) dla strefy Aglomeracja Wrocławska przygotowany został zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672), Rozporządzeniem MŚ z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028) oraz Rozporządzeniem MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914). Zgodnie z art. 91. Ust. 3. POŚ „Sejmik województwa, w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, o których mowa w art. 89 ust. 1, określa, w drodze uchwały, program ochrony powietrza.” Opracowany w 2014 roku Program Ochrony Powietrza jest aktem prawa miejscowego, umieszczone w nim zapisy są ogólne i zawierają normy generalne. Wykonalność proponowanych rozwiązań powinna być analizowana w ramach indywidualnych możliwości technicznych. Obowiązek sprawozdawania działań POP oraz Planu Działań Krótkoterminowych (PDK) wynika z Rozporządzenia MŚ z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 1034). Zagadnienia dotyczące monitorowania realizacji Programów ochrony powietrza oraz przekazywania informacji na ten temat do odpowiednich organów administracji zostały zapisane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672), oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028). Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentów jest prowadzony dwutorowo: 1. Na bieżąco na podstawie pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu oraz ozonu,

		2. Na podstawie corocznych sprawozdań (składanych do 30 kwietnia po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym) z realizacji działań naprawczych składanych przez Prezydenta Miasta Wrocławia do Zarządu Województwa Dolnośląskiego zgodnie z zamieszczoną w Programie tabelą nr 30 „Sprawozdanie z realizacji programu ochrony powietrza dla strefy”. Sprawozdania przedkładane przez prezydentów lub burmistrzów miast oraz starostów są podstawą do monitorowania przez zarząd województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefach i w województwie. Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, zarząd województwa powinien dokonywać co 3 lata szczegółowej oceny wdrożenia Programu ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Wrocławska, która powinna sugerować ewentualną korektę kierunków działań i poszczególnych zadań. Ocena powinna być poparta wynikami modelowania matematycznego, jako metody wspomagającej i uzupełniającej techniki pomiarowe. Działania wytypowane do wdrożenia w ramach Programu ochrony powietrza są rezultatem licznych analiz zmierzających do wskazania najlepszych skutecznych rozwiązań mających na celu obniżenie stężeń omawianych zanieczyszczeń w aglomeracji. Rozpatrywane koncepcje pozwoliły na sformułowanie szeregu wniosków, z których część nie została przyjęta do realizacji, ponieważ analizy modelowe, ale również analizy społeczne i gospodarcze wykazały, iż niektóre przedsięwzięcia okazałyby się nieopłacalne lub trudne do zrealizowania. Naprawcze programy ochrony powietrza są dokumentami, których głównym celem jest określenie dla danej strefy drogi do osiągnięcia celów w elemencie środowiska jakim jest powietrze atmosferyczne, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Działania naprawcze wyznaczone w Programie ochrony powietrza wpisują się w strategię zrównoważonego rozwoju tak na poziomie województwa, powiatów jak i poszczególnych miast. Działania te będą powodować nie tylko poprawę stanu aerosanitarnego strefy, ale również poprawę jakości infrastruktury miejskiej oraz poprawę wizerunku Aglomeracji Wrocławskiej. Działania zaproponowane w Programie Ochrony Powietrza bezpośrednio wpływają na jeden element środowiska – jakość powietrza, jednak pośrednio mogą wpływać również na świat roślinny, na zdrowie ludzi oraz na stan zabudowy, klimat akustyczny, jakość gleb, a także sposób zagospodarowania przestrzennego w niektórych częściach strefy. Działania naprawcze zaproponowane w Programie ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Wrocławska mają ograniczony zasięg przestrzenny, tzn. realizowane będą głównie w obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM10 i PM2,5, B(a)P, NO₂ i ozonu, w obszarach zurbanizowanych, w przestrzeni całkowicie zmienionej antropogenicznie. Podstawowe zaproponowane działanie mające na celu obniżenie stężenia pyłu oraz B(a)P
--	--	--

		w powietrzu, to zmiana sposobu ogrzewania gospodarstw domowych z węglowego na niskoemisyjny lub bezemisyjny, czyli podłączenie do sieci ciepłej podmiotów ogrzewanych indywidualnie lub wymianę nieekologicznych pieców na ogrzewane paliwami niskoemisyjnymi (np. gaz, prąd) lub nowoczesne piece opalane wysokiej jakości węglem. W celu ograniczenia nadmiernych stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, B(a)P, NO₂ i ozonu w strefie Aglomeracja Wrocławska zaproponowano program naprawczy, obejmujący następujące działania kierunkowe, dotyczące: • ograniczenia emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej): - rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, - budowa nowej elektrociepłowni Fortum Power and Heat Polska przy ul. Obornickiej 195 we Wrocławiu (zadanie Wr54 z Uchwały nr III/44/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia „Naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”), - zmiana paliw na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej, - zmniejszanie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków, - stosowanie kilku źródeł ciepła w celu uzyskania lepszej efektywności ekonomicznej i energetycznej, - ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych, - zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i NO_x i niemetalowych lotnych związków organicznych NMLZO, - w letnich okresach bezdeszczowych, stosowanie nakazów zraszania placów budowy. • ograniczenia emisji liniowej (komunikacyjnej): - całościowe zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu w mieście, - zintegrowany system kierowania ruchem ulicznym, - kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miasta lub jego części centralnych, - tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów, - rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego, - polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego, - organizacja systemu bezpiecznych parkingów na obrzeżach miasta łącznie z systemem taniego transportu zbiorowego do centrum miasta (system Park & Ride), - tworzenie systemu tras rowerowych,
--	--	--

		- tworzenie systemu płatnego parkowania w centrum miasta, - wprowadzanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich, - intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych), - skuteczne egzekwowanie prawa w zakresie oczyszczania pojazdów i ciągów komunikacyjnych w trakcie trwających prac remontowych lub budowlanych, - wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni, - stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji; - uprzywilejowanie ruchu pieszego w centrum miasta, - kontrola oczyszczania pojazdów technicznych oraz ciągów komunikacyjnych w pobliżu budów. • ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw: - ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P i NO_x poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii, - zmiana paliw na inne, o mniejszej zawartości popiołu i siarki, - stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza, - stosowanie technik odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin o dużej efektywności, - stosowanie oprócz spalania paliw odnawialnych źródeł energii, - zmniejszenie strat przesyłu energii. • ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne: - stosowanie efektywnych technik odpylania, odsiarczania i odazotowania gazów odlotowych, - zmiana technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu i tlenków azotu, - zmiana profilu produkcji wpływająca na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających, - stosowanie rozwiązań technologicznych i technicznych skierowanych na ograniczenie lub wyeliminowanie emisji niezorganizowanej NMLZO, - stosowanie technologii wykorzystujących wyroby lakierowe o wysokiej zawartości cząstek stałych lub wyroby lakierowe wodorocieńczone. • kontroli emisji lotnych związków organicznych wynikającej ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw: - przestrzeganie wymagań dotyczących stosowania urządzeń do magazynowania, załadunku oraz rozładunku paliw w terminalach, m.in. stosowanie zbiorników, przewodów i urządzeń umożliwiających odzysk lub spalanie oparów w celu nie przedostawania się
--	--	--

		substancji toksycznych do środowiska, - przeprowadzanie systematycznych kontroli szczelności przewodów połączeniowych i instalacji rurowych przez właściwe jednostki, - przestrzeganie wymagań dotyczących urządzeń do załadunku i magazynowania na stacjach paliw: załadunek może odbywać się tylko w przypadku oparoszczelnych, sprawnych przewodów połączeniowych. W zakresie kontroli emisji NMLZO wynikającej z magazynowania rozpuszczalników i surowców zawierających lotne związki organiczne NMLZO: - kontrola szczelności przewodów połączeniowych i instalacji rurowych oraz sprawności urządzeń służących do załadunku i rozładunku rozpuszczalników NMLZO, - kontrola szczelności zbiorników magazynowych. • edukacji ekologicznej i propagowania właściwych postaw: - kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości, - prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z ustanawianiem mandatów za spalanie odpadów (śmieci), - edukacja na temat zanieczyszczeń powietrza ozonem przyziemnym, źródłach i mechanizmach jego powstawania, szkodliwości dla zdrowia i toksyczności dla ekosystemów, wpływu społeczeństwa na ograniczenie emisji prekursorów ozonu, - uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłowniczej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej, - promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła, - wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza. • planowania przestrzennego: - uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, NO_x i NMLZO poprzez działania polegające na: ○ wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miasta (place, skwery), ○ zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miasta,
--	--	---

		○ preferowanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym, ○ modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ściśle centrum miasta, ○ reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref zamkniętych dla ruchu samochodowego w ścisłym centrum miasta, ○ zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy, ○ zakazie lokalizowania niskich rozproszonych źródeł technologicznych emisji NMLZO wśród zabudowy mieszkaniowej. - w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg: ○ zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni izolacyjnej (z roślin o dużych zdolnościach fitoremediacyjnych), ○ zalecenie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu "zielona ściana" zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających. Harmonogram rzeczowo–finansowy działań naprawczych zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza dla Aglomeracji Wrocławskiej opracowano w oparciu o diagnozę istniejącego stanu jakości powietrza oraz jego prognozy dla roku 2023. Termin realizacji Programu ustalony został na 31.12.2023 roku. <u>W latach 2012-2013 obowiązywała uchwała nr III/44/10 z dnia 28.12.2010r. Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie przyjęcia „Naprawczych programów Ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone normy dopuszczalne i celowe substancji w powietrzu”, opublikowana dnia 1 marca 2011r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego (Nr 49, poz. 665).</u> Obecnie uchwałą Nr XLVI/1544/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 lutego 2014r. przyjęto Program Ochrony Powietrza dla województwa dolnośląskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z dnia 25.02.2014r. poz. 985). Wg opracowanych sprawozdań z realizacji POP w efekcie przeprowadzonych działań: <u>w 2014 r.:</u> - dokonano zmiany ogrzewania na ogrzewanie elektryczne – powierzchnia 1 787,54 m², - dokonano zmiany ogrzewania – podłączenie do sieci ciepłowniczej – powierzchnia 2 024,92 m², - dokonano zmiany ogrzewania na ogrzewanie gazowe – powierzchnia 15 232,99 m², - dokonano zmiany ogrzewania –podłączenie do sieci ciepłowniczej zakładów przemysłowych, spółek miejskich i budynków użyteczności publicznej – powierzchnia 53 862,39 m², - wykonano modernizacje i remonty dróg na terenie miasta, w tym szczególnie likwidacja nawierzchni
--	--	--

	nieutwardzonych, gruntowych – łącznie 4,304 km, - czyszczenie ulic o największym natężeniu ruchu pojazdów w mieście oraz ulic o małym natężeniu ruchu pojazdów po okresie zimowym (1 032 km), - kontynuowano wdrażanie Inteligentnego Systemu Transportu, - rozwój i modernizacja systemu transportu publicznego (Solaris Urbino 15 – 45 szt., Solaris Urbino 18 – 12 szt.), - kontynuowano wdrażanie projektu Zintegrowanego Systemu Transportu Szynowego, - rozbudowywano system Park&Ride, - kontynuowano realizację programu edukacji ekologicznej, - monitorowano inwestycje budowlane pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu (39 kontroli czystości kół w pojazdach opuszczających place budów, 30 kontroli ulic przy wyjazdach z placów budów), - zwiększano udział zieleni w przestrzeni miasta, - dokonywano zmian zapisach planów zagospodarowania przestrzennego, - wdrożono system prognoz krótkoterminowych jakości powietrza (WIOŚ Wrocław). <u>w 2015 r.:</u> - dokonano zmiany ogrzewania na ogrzewanie elektryczne – powierzchnia 7 795,46 m², - dokonano zmiany ogrzewania – podłączenie do sieci ciepłowniczej – powierzchnia 6 087,64 m², - dokonano zmiany ogrzewania na ogrzewanie gazowe – powierzchnia 40 382,59 m², - dokonano zmiany ogrzewania – podłączenie do sieci ciepłowniczej zakładów przemysłowych, spółek miejskich i budynków użyteczności publicznej – powierzchnia 55 098,00 m², - wykonano modernizacje i remonty dróg na terenie miasta, w tym szczególnie likwidacja nawierzchni nieutwardzonych, gruntowych – łącznie 5,34 km, - wykonano czyszczenie ulic o największym natężeniu ruchu pojazdów w mieście oraz ulic o małym natężeniu ruchu pojazdów po okresie zimowym (1 055 km), - kontynuowano wdrażanie Inteligentnego Systemu Transportu, - rozwój i modernizacja systemu transportu publicznego (Instalacja AdBlue 190 000 l, Pesa 2010NW TWIST – 8 szt., Moderus Beta MF19AC – 6 szt.), - kontynuowano wdrażanie projektu Zintegrowanego Systemu Transportu Szynowego, - rozbudowywano system Park&Ride, - kontynuowano realizację programu edukacji ekologicznej, - monitorowano inwestycje budowlane pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu (21 kontroli czystości kół w pojazdach opuszczających place budów, 404 kontrole ulic przy wyjazdach z placów budów), - zwiększano udział zieleni w przestrzeni miasta, - dokonywano zmian zapisach planów zagospodarowania przestrzennego,
--	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		- wdrożono system prognoz krótkoterminowych jakości powietrza (WIOŚ Wrocław). Teren Wrocławia to także tereny nowych inwestycji mieszkaniowych budownictwa wielorodzinnego i jednorodzinnego. Tereny inwestycyjne położone w centrum miasta i oraz będące w zasięgu sieci ciepłowniczej firmy „Fortum” posiadają możliwość dokonania podłączeń nowych budynków do sieci ciepłowniczej. To z reguły najlepsze rozwiązanie, tak dla miasta (ze względu na ograniczanie tzw. „niskiej emisji” – w miejscu korzystania z ciepła sieciowego nie ma emisji zanieczyszczeń, jak i dla mieszkańców – wygoda, komfort cieplny przez cały rok, bezpieczeństwo (brak zagrożenia wybuchem, zezadzeniem czy pożarem), bezobsługowa praca urządzeń ciepłych. Planowane i realizowane są inwestycje związane z rozbudową i poszerzeniem zasięgu dostępności sieci ciepłowniczych do nowych dzielnic. W lokalizacjach oddalonych od istniejącej sieci ciepłowniczej wykorzystuje się głównie lokalne, bezobsługowe kotłownie gazowe, zasilające pojedyncze budynki wielorodzinne lub zespoły budynków. W latach 2014-2015 liczba wydanych przez UMW pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza i przyjętych zgłoszeń instalacji emitujących substancje do powietrza wynosiła: - 2014 r. - 38 szt. - 2015 r. - 44 szt.
2.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej Jednostka realizująca: Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2014-2015	Opis stanu realizacji: Realizacja zadania w poszczególnych latach raportowania: <u>rok 2014:</u> Fortum, właściciel miejskiej sieci ciepłowniczej we Wrocławiu w 2014 roku dostarczył 6 624,73 TJ ciepła. Fortum podpisało umowy przyłączeniowe do miejskiej sieci ciepłowniczej ze 75 nowymi klientami na łączną moc 39,70 MW_t (wśród nich znalazło się 28 obiektów, które dotychczas korzystały z własnych źródeł, takich jak małe kotłownie czy indywidualne piece). Łączna powierzchnia nowych podłączeń wyniosła 53 862,39 m², co wiązało się z poniesionymi nakładami w wysokości 1 253 000 zł. Firma w 2014 r. zmodernizowała 3,55 km sieci ciepłowniczej, wybudowano 7,7 km nowych przyłączy. Łączna długość sieci na koniec roku wynosiła 515 km. <u>rok 2015:</u> Fortum w 2015 roku dostarczył 6 829,72 TJ ciepła. Fortum podpisało umowy przyłączeniowe do miejskiej sieci ciepłowniczej ze 122 nowymi klientami na łączną moc 35,40 MW_t (wśród nich znalazło się 71 obiektów, które dotychczas korzystały z własnych źródeł, takich jak małe kotłownie czy indywidualne piece). Łączna powierzchnia nowych podłączeń wyniosła 55 098 m², co wiązało się z poniesionymi nakładami w wysokości 1 071 300 zł. Firma w 2015 r. zmodernizowała 6,94 km sieci ciepłowniczej, wybudowano 8,31 km nowych przyłączy. Łączna długość sieci na koniec roku wynosiła 519 km.

Cel operacyjny (krótkoterminowy):		
Ochrona ludności, w tym grup szczególnie wrażliwych, w sytuacji wystąpienia: ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu oraz przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji.		
3.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring jakości powietrza Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: Monitoring jakości powietrza we Wrocławiu realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Na terenie miasta w latach 2014–2015 zlokalizowanych było pięć stałych punktów pomiarowych należących do WIOŚ, dodatkowo w 19 punktach miasta prowadzone były pomiary dwutlenku siarki i dwutlenku azotu oraz w 1 punkcie pomiary benzeny metodą pasywną. Na terenie Wrocławia stacje pomiarowe są umieszczone w lokalizacjach: - ul. Bartnicza, - ul. Na Grobli, - Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego, - al. Wiśniowa/ul. Powstańców Śląskich, - ul. Orzechowa. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na podstawie prowadzonego monitoringu sporządza coroczne tzw. oceny bieżące i klasyfikacje stref w oparciu o poziomy substancji w powietrzu, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska. Klasyfikacja ta jest podstawą do podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań naprawczych w danej strefie – opracowania programów ochrony powietrza. Coroczne oceny oraz wyniki pomiarów zamieszczane są na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, średnie wartości 1-godzinne (ciągłe pomiary automatyczne prowadzone przez WIOŚ) pozyskiwane są w czasie rzeczywistym i prezentowane w trybie on-line. Niezmiennie największym problemem w skali województwa dolnośląskiego, a także miasta Wrocławia pozostaje wysoki poziom zapylenia powietrza (pyły PM10 i PM2,5), ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu oraz przekroczenia dwutlenku azotu w pobliżu dróg i skrzyżowań o znacznym natężeniu ruchu. Występowanie przekroczeń i znaczny wzrost zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami w okresie zimowym wskazują, że istotną przyczyną złego stanu powietrza jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków (tzw. niska emisja). W latach 2014–2015 pył zawieszony PM10 mierzony był na 2 stacjach pomiarowych. <u>W 2014 r.</u> zanotowano przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej pyłu zawieszonego PM10 na stanowiskach: przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego 73 dni oraz przy ul. Orzechowej 60 dni. W 2014 roku pomiary PM2,5 prowadzono w trzech stacjach: przy ul. Na Grobli, przy al. Wiśniowej przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego. Przekroczenia obowiązującego średniorocznego poziomu

		dopuszczalnego stwierdzono na stacji przy al. Wiśniowej (stacja przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego rozpoczęła pomiary 17 lipca 2014r, ze względu na niekompletność serii, nie była ona brana pod uwagę przy ocenie). Tak jak w przypadku pyłu PM10 wyniki pomiarów pyłu PM2,5 wskazują na źródła grzewcze jako główną przyczynę ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza. W odniesieniu do poziomu docelowego określonego dla benzo(a)pirenu (1 ng/m^3) pomiary dokonywane były na dwóch stacjach (ul. Orzechowa oraz Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego), odnotowano przekroczenia na obu stanowiskach w wysokości 4 ng/m^3. W powietrzu występuje mieszanina tlenków azotu, głównie NO i NO₂, jednak ze względu na ochronę zdrowia ludzi na terenach miejskich standaryzowane, jako zanieczyszczenie, jest NO₂. Źródłem ich emisji są wymagające wysokich temperatur procesy spalania. Oba te związki występują w gazach spalinowych, przy czym przeważa tlenek azotu. Pomiary prowadzone w 2014 r. w stacji komunikacyjnej we Wrocławiu przy al. Wiśniowej wykazały przekroczenie obowiązującej normy średniorocznej dla dwutlenku azotu – $53 \text{ } \mu\text{g/m}^3$, tj. 133% normy. <u>W 2015 r.</u> zanotowano przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej pyłu zawieszonego PM10 na stanowiskach: przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego 69 dni oraz przy ul. Orzechowej 38 dni. W 2014 roku pomiary PM2,5 prowadzono w trzech stacjach: przy ul. Na Grobli, przy al. Wiśniowej przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego. Przekroczenia obowiązującego średniorocznego poziomu dopuszczalnego stwierdzono na stacji przy al. Wiśniowej – $30,3 \text{ } \mu\text{g/m}^3$. W odniesieniu do poziomu docelowego określonego dla benzo(a)pirenu (1 ng/m^3) pomiary dokonywane były na dwóch stacjach ul. Orzechowa – $3,1 \text{ ng/m}^3$ oraz Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego $3,6 \text{ ng/m}^3$ – zanotowano przekroczenia na obu stanowiskach. Pomiary prowadzone w 2015 r. w stacji komunikacyjnej we Wrocławiu przy al. Wiśniowej wykazały przekroczenie obowiązującej normy średniorocznej dla dwutlenku azotu – $53,8 \text{ } \mu\text{g/m}^3$.
4.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wzmożenie kontroli prowadzonych pod kątem ograniczenia i wyeliminowania procederu spalania odpadów w paleniskach do tego nieprzystosowanych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Urząd Miejski Wrocławia zaangażowany jest w realizację zadań z zakresu gospodarowania odpadami zarówno w sposób bezpośredni (jako inwestor), jak i w sposób pośredni. Szereg działań prowadzonych jest we współpracy z innymi podmiotami (np. przedsiębiorstwami, instytucjami czy fundacjami). Straż Miejska Wrocławia oraz pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa prowadzą działania w zakresie kontroli utrzymania czystości i porządku na terenie miasta, kompleksowe działania podejmowane w celu likwidacji zjawiska nielegalnego składowania odpadów, czy spalania odpadów w nieprzystosowanych do tego paleniskach.

Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.		
5.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przeprowadzanie kampanii informacyjno-popularyzacyjnej nt. możliwości oszczędzania energii i wykorzystania OZE Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: W okresie raportowania przeprowadzono na terenie Wrocławia szereg inicjatyw i przedsięwzięć związanych z popularyzacją możliwości wykorzystania OZE. m.in.: - 10 Dni Oszczędzania Energii – projektowanie budynków niskoenergetycznych (21-22.10.2014), - projekt edukacyjny „Klimat, energia, zdrowie” – organizowany przez Dolnośląski Klub Ekologiczny w roku szkolnym 2014/2015, - konferencja naukowa POL-EMIS (organizowana przez Politechnikę Wrocławską, Instytut Inżynierii i Ochrony Środowiska, - projekt „Bezinwestycyjne oszczędzanie energii w szkołach dolnośląskich” – Dolnośląski Klub Ekologiczny, - targi InErg 2015 – Międzynarodowe Targi Energii ze Źródeł Odnawialnych. Instytut Energetyki Odnawialnej w Warszawie oraz Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu prowadzą studia podyplomowe z zakresu wykorzystania OZE pn. „Inwestycje w odnawialne źródła energii - energetyka prosumencka i duże inwestycje OZE”, których celem jest przekazanie aktualnych i praktycznych informacji o inwestowaniu w odnawialne źródła energii: rozwiązaniach technologicznych, unijnych i polskich uwarunkowaniach prawnych wspierających wykorzystanie OZE, źródłach finansowania zewnętrznego, przeprowadzaniu analizy finansowej i ekonomiczno-społecznej (CBA), możliwościach dofinansowania ze środków UE. Program studiów jest skierowany do prywatnych przedsiębiorców, kadry kierowniczej wyższego i średniego szczebla w przedsiębiorstwach energetycznych i ciepłowniczych, pracowników jednostek samorządowych (urzędów gmin, powiatów, województw) oraz pracowników jednostek doradztwa rolniczego, przedstawicieli firm doradczo-szkoleniowych. W 2015 roku zorganizowane zostały Międzynarodowe Targi Innowacji Energetycznych InErg 2015, których głównymi tematami były innowacje w energetyce konwencjonalnej i odnawialnej oraz budownictwo energooszczędne. Impreza miała charakter międzynarodowy. Stowarzyszenie Dolnośląski Klaster Energii Odnawialnej i Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Dolnego Śląska zorganizowały w dniu 13.04.2015 r. na Stadionie Miejskim we Wrocławiu VII Forum Energii Odnawialnej poświęcone edukacji proekologicznej i budowaniu świadomości ekologicznej poprzez projekty energetyczne.
6.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wsparcie w wykorzystaniu odnawialnych	Opis stanu realizacji: W 2013 złożony został w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

	źródeł energii na terenie miasta Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	o dofinansowanie w ramach I edycji programu KAWKA, programu dotacji na likwidację ogrzewania węglowego, który ostatecznie został uruchomiony w lipcu 2014 r. Podjęto uchwałę nr LVIII/1486/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 maja 2014 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania węglowego na proekologiczne. Inicjatywa została podjęta w celu ograniczania emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłowych, z pieców oraz kotłowni opalanych paliwem węglowym oraz ograniczania emisji innych substancji stanowiących o przekraczaniu standardów jakości powietrza we Wrocławiu. W uchwale określa się zasady udzielania dotacji celowych osobom fizycznym, ze środków budżetu Miasta, na zadania służące ochronie powietrza związane z trwałą likwidacją ogrzewania opartego na paliwie węglowym, planowane do realizacji na terenie Wrocławia. Dotowane mogą być wyłącznie inwestycje nieoddziaływujące znacząco na środowisko. Określono zasady udzielania dotacji, kryteria wyboru inwestycji do dofinansowania oraz tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczania. Dotyczy to głównie przedsięwzięć trwałej likwidacji w lokalach mieszkalnych oraz pomieszczeniach pomocniczych i przynależnych lub w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym, systemu ogrzewania opartego na paliwie węglowym i jego zamianę na: - podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, - ogrzewanie gazowe, - ogrzewanie elektryczne, - odnawialne źródło energii; przy czym zastosowane rozwiązanie musi technicznie uniemożliwić spalanie paliw węglowych lub innych nieprzeznaczonych do spalania substancji. Dotyczy to również podłączenia ciepłej wody użytkowej związane z trwałą likwidacją ogrzewania węglowego, instalacji kolektorów słonecznych przeznaczonych do wytwarzania ciepła do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, związane z trwałą likwidacją ogrzewania węglowego, termomodernizacji w przypadku lokali mieszkalnych oraz pomieszczeń pomocniczych i przynależnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych, zgodnie z zakresem wynikającym z audytu energetycznego, wyłącznie jako element towarzyszący trwałej likwidacji ogrzewania opartego na paliwie węglowym. Dotacja będzie przydzielana w wysokości do 70 % poniesionych kosztów, ale nie więcej niż: - 12 000 zł na jeden lokal mieszkalny lub nieruchomość o charakterze mieszkalnym, w przypadku zmiany systemu ogrzewania z węglowego na gazowe, elektryczne albo odnawialne źródło energii lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej; - 1000 zł za każdy metr kwadratowy powierzchni czynnej w przypadku zainstalowania kolektora słonecznego; - 12000 zł na każdy lokal mieszkalny w zakresie termomodernizacji realizowanej w budynkach wielorodzinnych jako zadanie towarzyszące likwidacji palenisk/kotłowni węglowych;
--	---	--

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		- 1000 zł na podłączenie wody ciepłej użytkowej przy likwidacji ogrzewania węglowego i zastosowaniu rozwiązania innego niż instalacja kolektora słonecznego. <u>W 2014 roku udzielono 278 dotacji na łączną kwotę 2 873 057,43 zł, w ramach których:</u> - dokonano 28 podłączeń do miejskiej sieci ciepłowniczej, - zainstalowano: - o 211 kotłów gazowych, - o 33 ogrzewania elektryczne, - o 4 pompy ciepła, - o 5 pieców na biomasę, Udzielono dodatkowo 3 dotacje na instalację kolektorów słonecznych do wytwarzania c.w.u. <u>W 2015 roku udzielono 793 dotacje na łączną kwotę 8 522 742,88 zł, w ramach których:</u> - dokonano 59 podłączeń do miejskiej sieci ciepłowniczej, - zainstalowano: - o 595 kotłów gazowych, - o 137 ogrzewania elektryczne, - o 4 pompy ciepła. Udzielono dodatkowo 3 dotacje na instalację kolektorów słonecznych do wytwarzania c.w.u.
7.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Aktualizacja "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław" Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Zadanie zostało wykonane w 2013 roku.
Priorytet: Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa		
Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych przy zaspokojeniu potrzeb wodnych Miasta oraz zapewnieniu bezpieczeństwa powodziowego przy przepływie o prawdopodobieństwie $p = 0,1 \%$		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Osiągnięcie dobrego stanu JCWP, dla których nie określono derogacji oraz sukcesywna poprawa stanu pozostałych JCWP		
8.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring wód powierzchniowych	Opis stanu realizacji: Badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych

Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 zadanie ciągłe	i chemicznych należą do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (WIOŚ), zaś badania elementów hydrologicznych i morfologicznych są zadaniem państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej (PSH). Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem. Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego wykonywany jest w ramach 6-letniego cyklu planu gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Prowadzone są trzy rodzaje monitoringu wód powierzchniowych: - monitoring diagnostyczny (MD), który ustanawiany jest w punktach na jednolitych częściach wód powierzchniowych tak, aby możliwe było ustalenie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, dokonanie oceny długoterminowych zmian stanu wód powierzchniowych w warunkach naturalnych oraz zmian pod wpływem czynników antropogenicznych, a także zaprojektowanie przyszłych programów monitoringu (w okresie objętym niniejszym programem przebadane zostały w ramach jednego cyklu rocznego wszystkie diagnostyczne punkty pomiarowo-kontrolne wód powierzchniowych); - monitoring operacyjny (MO) obejmujący te jednolite części wód powierzchniowych, które po wstępnej analizie presji określono jako zagrożone nieosiągnięciem celów wyznaczonych przez Ramową Dyrektywę Wodną; - monitoring badawczy (MB). Na podstawie uzyskanych wyników badań przeprowadza się: – klasyfikację stanu ekologicznego (w przypadku wód naturalnych), – klasyfikację potencjału ekologicznego (w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych), – klasyfikację stanu chemicznego, – ocenę stanu wód, – oceny spełniania wymagań jakościowych wód powierzchniowych związanych z ich użytkowaniem wynikającym z warunków korzystania z wód regionu wodnego. W granicach aglomeracji wrocławskiej wyodrębnia się 13 oddzielnych i znaczących elementów wód powierzchniowych stanowiących JCWP – jednolite części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP w granicach Wrocławia zaliczono do silnie zmienionych części wód, których stan w pierwszym etapie planowania gospodarowania wodami określono jako „zły”. Z wyjątkiem jednolitych części wydzielonych na Odrze, dla których osiągnięcie stanu dobrego jest zagrożone, pozostałe JCWP w granicach Wrocławia uznano za niezagrożone osiągnięciem do roku 2015 stanu dobrego. Sieć punktów pomiarowo – kontrolnych przygotowana i realizowana w latach 2010–2012 pozostała niezmienną, rozszerzono ją tylko w latach 2013-2015 o dodatkowe punkty na obszarach chronionych – obszarach Ochrony ptaków i siedlisk, dla których jakość wód jest ważnym elementem w ich ochronie. Badania 13 jednolitych części wód powierzchniowych objętych aglomeracją wrocławską realizowano w 15 punktach pomiarowo-kontrolnych (z tego dwa punkty zlokalizowane były poza obszarem miasta).
--	--

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		Spośród 13 JCWP znajdujących się w granicach Wrocławia w całości na terenie miasta leżą jedynie cztery: - Odra w granicach Wrocławia (elementy biologiczne – I klasa, elementy fizykochemiczne – II klasa, stan/potencjał ekologiczny – dobry, stan ogólny - nie określany), - Trzciana (elementy biologiczne – IV klasa, elementy fizykochemiczne – poniżej poziomu dobrego, stan/potencjał ekologiczny – słaby, stan ogólny - zły), - Ługowina (elementy biologiczne – II klasa, elementy fizykochemiczne – II klasa, stan/potencjał ekologiczny – dobry, stan ogólny – nie określany), - Widawa od Dobrej do Odry (elementy biologiczne – III klasa, elementy fizykochemiczne – II klasa, stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany, stan ogólny - zły). Pozostałe JCWP jedynie w częściach, i to obejmujących odcinki ujściowe, znajdują się na terenie Wrocławia. O ich stanie ekologicznym decydują więc przede wszystkim ładunki zanieczyszczeń wnoszone na odcinkach zlokalizowanych przed granicami Wrocławia. O klasyfikacji JCWP w rejonie Wrocławia decydowały przede wszystkim elementy biologiczne. Stan/potencjał ekologiczny Trzciany i Widawy określono jako „zły”, dla pozostałych nie był określany. Pozostałe z analizowanych JCWP jedynie w częściach, i to obejmujących odcinki ujściowe, znajdują się na terenie Wrocławia. O ich stanie ekologicznym decydują więc przede wszystkim ładunki zanieczyszczeń wnoszone na odcinkach zlokalizowanych przed granicami Wrocławia. Podkreślić należy, że podstawą oceny stanu rzek są obecnie parametry biologiczne, a czas reakcji elementów biologicznych rzeki na zmiany jest znacznie dłuższy niż parametrów fizykochemicznych. Zmienność parametrów biologicznych będzie można zatem ocenić dopiero w dłuższej perspektywie czasowej. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych za 2015 rok nie zostały do chwili obecnej opublikowane.
9.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ustalanie warunków szczególnego korzystania z wód powierzchniowych w pozwoleniach wodnoprawnych Jednostka realizująca: Prezydent Wrocławia, Marszałek Województwa, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: UMW w latach 2014-2015 wydał 113 pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód (wody powierzchniowe i podziemne).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu JCWPd		
10.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring wód podziemnych	Opis stanu realizacji: Miasto Wrocław znajduje się w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 93

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Jednostka realizująca: PIG, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	oraz JCWPd nr 114. W Prawie wodnym jednolita część wód podziemnych definiowana jest jako określona objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Monitoring wód podziemnych realizowany był na terenie Wrocławia w jednym punkcie pomiarowym – Wrocław-Leśnica, w którym przeprowadzono monitoring diagnostyczny wód piętra paleogenu o typie chemicznym $\text{HCO}_3\text{--Ca-Na-Mg}$. W analizowanym punkcie Wrocław-Leśnica określono II klasę jakości – wód dobrej jakości. Na terenie Wrocławia nie ma punktów badawczych JCWPd nr 93.
11.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ustalanie warunków szczególnego korzystania z wód podziemnych w pozwoleniach wodnoprawnych Jednostka realizująca: Prezydent Wrocławia, Marszałek Województwa, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: UMW w latach 2014-2015 wydał 113 pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód (wody powierzchniowe i podziemne).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Poprawa jakości wód wykorzystywanych do zaopatrywania Wrocławia w wodę do spożycia		
12.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ustanowienie stref ochronnych ujęć wód (teren ochrony bezpośredniej i pośredniej) Jednostka realizująca: RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Ustanowienie stref ochrony sanitarnej ujęcia wody - Rozporządzenie Nr 1/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 4 lutego 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta Wrocławia zlokalizowanej na terenie m. Wrocławia oraz powiatów: wrocławskiego, oławskiego w województwie dolnośląskim oraz powiatu brzeskiego w województwie opolskim (Dz.U. Woj. Dolnośląskiego z dnia 8 lutego 2013 r., poz. 918), zm. Rozporządzenia nr 13/2013 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 18 września 2013 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta Wrocławia zlokalizowanej na terenie m. Wrocławia oraz powiatów: wrocławskiego, oławskiego w województwie dolnośląskim oraz powiatu brzeskiego w województwie opolskim (Dz.Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 20 września 2013 r. poz. 5029).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapewnienie pełnego bezpieczeństwa i wysokiej jakości działania systemu zaopatrywania Wrocławia w wodę do spożycia		
13.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa odżelaziacza na ZPW Na Grobli Jednostka realizująca: MPWiK	Opis stanu realizacji: Budowa nowego nowoczesnego bezobsługowego obiektu technologicznego Pow. zabudowy około 800 m ² i kubaturze około 9 300 m ³ . Budowa rurociągów GRP: D _n 1000 L=400,6 m, D _n 900 L=88,2 m.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2015 Koszt (zł): 21 496 989,60 zł	Renowacja metodą cementowania: - istniejących dwóch rurociągów żeliwnych D_n 850 L=797,5 m, - istniejącego rurociągu stalowego D_n 1000 L= 159,0 m. Cele zadania: 1. Zwiększenie wydajności w stosunku do obecnego odżelaziacza z zachowaniem 100 % rezerwy wydajności. 2. Kontrola parametrów wody kierowanej do dalszego procesu uzdatniania. 3. Zwiększenie niezawodności dostawy wody do miasta. 4. Poprawa jakości wody. Zadanie zrealizowano w całości.
14.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Południowej (ul. Ołtaszyńska) - etap 2b Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zakres projektu Budowa magistrali wodociągowej DN 800 (4 km) Cele zadania: 1. Zapewnienie ciągłej dostawy wody dla osiedli zlokalizowanych w północno-wschodnich obrzeżach miasta oraz dla odbiorców z terenu Gminy Długołęka. 2. Umożliwienie dalszego rozwoju przemysłu i budownictwa poprzez zapewnienie ciągłości w dostawach wody do osiedli Strachocin i Wojnów bezpośrednio z ZPW „Mokry Dwór”. Odstąpiono od realizacji zadania.
15.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Północnej (Mokry Dwór - Opatowice) - etap Ia Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt (zł): 2 253 297,31 zł	Opis stanu realizacji: Zakres projektu Budowa ok. 3 km magistrali dn 800 mm od ZPW Mokry Dwór do osiedla Opatowice. Cele zadania: 1. Zapewnienie ciągłej dostawy wody dla osiedli zlokalizowanych w północno-wschodnich obrzeżach miasta oraz dla odbiorców z terenu Gminy Długołęka. 2. Umożliwienie dalszego rozwoju przemysłu i budownictwa poprzez zapewnienie ciągłości w dostawach wody do osiedli Strachocin i Wojnów bezpośrednio z ZPW „Mokry Dwór”. Zadanie zrealizowano w całości.
16.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Północnej (ul. Strachocińska) - etap Ic Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt (zł): 5 409,30 zł	Opis stanu realizacji: Zakres projektu Bud. ok. 1,1 km magistrali d_n500-d_n 800 mm skrzyż. Swojczyckiej i Strachocińskiej - końc. mag. w ul. Strachocińskiej. Cele zadania: 1. Zapewnienie ciągłej dostawy wody dla osiedli zlokalizowanych w północno-wschodnich obrzeżach miasta oraz dla odbiorców z terenu Gminy Długołęka. 2. Umożliwienie dalszego rozwoju przemysłu i budownictwa poprzez zapewnienie ciągłości w dostawach wody do osiedli Strachocin i Wojnów bezpośrednio z ZPW „Mokry Dwór”.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		Etap realizacji - zadanie nie zostało zakończone.
17.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Północnej (Trasa Olimpijska) - etap IIa Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt (zł): 1 454 086,52 zł	Opis stanu realizacji: Zakres projektu Budowa ok. 1,2 km mag. dn 800 mm w kierunku ul. Krzywoustego oraz 1,8 km dn300-dn 400 mm w Trasie Olimpijskiej. Cele zadania: 1. Zapewnienie ciągłej dostawy wody dla osiedli zlokalizowanych w północno-wschodnich obrzeżach miasta oraz dla odbiorców z terenu Gminy Długołęka. 2. Umożliwienie dalszego rozwoju przemysłu i budownictwa poprzez zapewnienie ciągłości w dostawach wody do osiedli Strachocin i Wojnów bezpośrednio z ZPW „Mokry Dwór”. Zrealizowano część zadania (w części osiedla Zgorzelisko)
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ograniczenie zanieczyszczenia wód ładunkami zanieczyszczeń pochodzącymi ze źródeł komunalnych		
18.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa i rozbudowa kanalizacji na osiedlu Pawłowice Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt (zł): 25 941 399,45 zł	Opis stanu realizacji: Zadanie obejmowało budowę sieci kanalizacyjnej na osiedlu Pawłowice: - długość sieci: 12 909,5 m, - sięgacze: 3 344,8 m, Razem: 16 254,3 m. Wybudowane zostały również 3 przepompownie ścieków. Zadanie zrealizowano.
19.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa i rozbudowa kanalizacji na osiedlu Osobowice Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt (zł): 9 200 968,35 zł	Opis stanu realizacji: Zadanie obejmowało budowę i przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości ok. 6,27 km; miało na celu wyposażenie terenów w systemy odprowadzania ścieków do kanalizacji zbiorczej i oczyszczanie całości ścieków na WOS, zadanie zostało zakończone.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym		
20.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji:	Opis stanu realizacji:

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Opracowanie map zagrożenia i map ryzyka powodziowego Jednostka realizująca: KZGW, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013	Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WORP) jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Zgodnie z art. 88 c ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) za przygotowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Wstępna ocena ryzyka powodziowego została opracowana w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Projekt realizowany jest przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB (IMGW) w konsorcjum z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej (KZGW), Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii (GUGiK), Rządowym Centrum Bezpieczeństwa (RCB) oraz Instytutem Łączności.
21.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie planu zarządzania ryzykiem powodziowym Jednostka realizująca: KZGW, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Wstępna ocena ryzyka powodziowego została wykonana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB - Centra Modelowania Powodziowego w Gdyni, w Krakowie, w Poznaniu, we Wrocławiu, w konsultacji z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej. W ramach WORP zostały zidentyfikowane znaczące powodzie historyczne, jak również powodzie, które mogą wystąpić w przyszłości (tzw. powodzie prawdopodobne), które stanowiły podstawę do wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostały wykonane dokładne mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (termin wykonania upłynął 22 grudnia 2013 r.).
22.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Uwzględnienie w mpzp granic obszarów narażonych na ryzyko powodzi, ujętych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego Jednostka realizująca: Rada Miejska Wrocławia Okres realizacji zapisany w POŚ: 18 miesięcy od daty przekazania map do RZGW	Wstępna ocena ryzyka powodziowego została wykonana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB - Centra Modelowania Powodziowego w Gdyni, w Krakowie, w Poznaniu, we Wrocławiu, w konsultacji z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej. W ramach WORP zostały zidentyfikowane znaczące powodzie historyczne, jak również powodzie, które mogą wystąpić w przyszłości (tzw. powodzie prawdopodobne), które stanowiły podstawę do wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostały wykonane dokładne mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (termin wykonania upłynął 22 grudnia 2013 r.). Dla rzek wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostanie wykonane matematyczne modelowanie hydrauliczne, w wyniku którego wyznaczone zostaną precyzyjne obszary, przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego. Dopiero te obszary będą podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego. Zgodnie z art. 88d ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) granice przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego będą uwzględniane w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy. Zgodnie z art. 88c ust. 3 – 6 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przekazał projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego do zaopiniowania właściwym wojewodom oraz marszałkom województw. Projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego, obejmujący mapy wynikowe oraz raport, został przesłany do

		opinii marszałkom województw i wojewodom w dniu 28 września 2011r. <u>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym</u> Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest końcowym, czwartym dokumentem planistycznym wymagany Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Zgodnie z Dyrektywą Powodziową Państwa członkowskie UE zostały zobligowane do sporządzenia: - wstępnej oceny ryzyka powodziowego do grudnia 2011 roku, - map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego do grudnia 2013 roku, - planów zarządzania ryzykiem powodziowym do grudnia 2015 roku. Zgodnie z art. 88 c ust. 1, art. 88f. ust. 1 i art. 88h. ust 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145. ze zm.) za przygotowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego a także planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW). Natomiast plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionów wodnych przygotowują dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej (art. 88h. ust 2 ustawy jw.). Wstępna ocena ryzyka powodziowego oraz mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego będą stanowić podstawę do opracowania planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Plan zarządzania ryzykiem powodziowym powinien zawierać katalog działań, zmierzających do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Plan będzie obejmował wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem powodziowym, kładąc nacisk na działania zapobiegawcze, ochronne, przygotowawcze, na rzecz zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, retencji wód, kontrolowanych zalewów łącznie z systemami wczesnego ostrzegania i prognozowania powodzi. Uwzględnić będzie cechy charakterystyczne dla danego dorzecza, zlewni, regionu przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej koordynacji w skali dorzecza, w tym w obszarach międzynarodowych.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Utrzymywanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków wodnych, obwałowań i innych urządzeń mających znaczenie w ochronie przeciwpowodziowej oraz zapewnienie gotowości magazynów przeciwpowodziowych		
23.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa wału przeciwpowodziowego na osiedlu Kozanów od Mostu Maślickiego,	Opis stanu realizacji: Zadanie zostało zrealizowane w 2012 i 2013 roku

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015

	wzdłuż ulic: Nadrzecznej, Gwareckiej i Ignuta do siedziby Policji przy ul. Połbina Jednostka realizująca: WIM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	
24.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Program modernizacji systemu odwodnienia miasta Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2017	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane w 2012 i 2013 roku.
Priorytet: Hałas		
Cel strategiczny (długoterminowy): Zmniejszenie liczby mieszkańców Wrocławia zagrożonych ponadnormatywnym hałasem		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców miasta na ponadnormatywny hałas		
25.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie mapy akustycznej Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Przeprowadzono okresowe pomiary poziomów hałasu dla dróg publicznych oraz opracowano w 2013 roku mapę akustyczną Wrocławia i aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. Mapa Akustyczna Wrocławia przedstawia klimat akustyczny miasta oraz stanowi podstawowe źródło danych do aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. Efektem opracowanych w wersji cyfrowej strategicznych map akustycznych oraz mapy konfliktów akustycznych jest szczegółowa informacja dotycząca lokalizacji terenów, na których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne oraz liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas pochodzący od różnych źródeł. Mapa akustyczna Wrocławia została sporządzona na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672), która implementowała postanowienia Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się
26.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie na podstawie mapy akustycznej Programu ochrony przed hałasem Jednostka realizująca: UMW	

Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2014 Koszt (zł): 970 347,00	do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku. Mapa akustyczna to uśredniona mapa hałasu emitowanego do środowiska przez różne grupy źródeł, dająca możliwość całościowej oceny stopnia zagrożenia hałasem na terenie miasta. Podstawowymi źródłami hałasu w mieście są: drogi, linie kolejowe i tramwajowe (mapy hałasu drogowego, kolejowego i tramwajowego), lotniska (mapa hałasu lotniczego), maszyny, urządzenia i instalacja techniczna (mapa hałasu przemysłowego). Mapa akustyczna Wrocławia składa się z niżej wymienionych map, opracowanych osobno dla każdego rozpatrywanego rodzaju źródła hałasu (drogowego, kolejowego, tramwajowego, lotniczego, przemysłowego) oraz osobno dla stosowanych wskaźników oceny L_{DWN} i L_N, określonych na wysokości 4 m: • mapę imisyjną, • mapę emisyjną, • mapę terenów zagrożonych hałasem, • mapę wrażliwości hałasowej obszarów (mapa prezentująca tereny z uwzględnieniem ich funkcji oraz przyporządkowane im wartości dopuszczalne hałasu). Dodatkowo sporządzone zostały: • mapa rozkładu wskaźnika M, • mapa przedstawiająca liczbę osób ekspozowanych na hałas, • mapa przedstawiająca efekty zastosowania przedsięwzięć ochrony środowiska przed hałasem, rozumiana jako mapa z uwzględnieniem zrealizowanych zapisów uchwalonego Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia (uchwała Rady Miejskiej Wrocławia nr XXXII/1090/09 z dnia 19 marca 2009 r.), • prognostyczna mapa akustyczna zakładająca realizację aktualnych i przewidywanych w najbliższym czasie zamierzeń inwestycyjnych, wynikających z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Wrocławia oraz realizację Wschodniej Obwodnicy Wrocławia, • mapa zagrożeń specjalnych odniesiona do obiektów wymagających szczególnej ochrony przed hałasem (przedszkola, szkoły, szpitale, domy opieki społecznej), • mapa wskazująca kierunki przekształceń planistycznych mających na celu ochronę mieszkańców przed nadmiernym hałasem. Poza mapami obliczonymi na wysokości 4 m, sporządzono ocenę prezentującą rozkład emisji hałasu na fasadach budynków (prezentacja 3D – trójwymiarowa prezentacja poziomu hałasu na elewacji budynku). Ocenę wykonano dla wszystkich rodzajów hałasu. Zgodnie z oceną przedstawioną w opracowaniu Mapy akustycznej powierzchnia obszarów w granicach Wrocławia zagrożonych długookresowym hałasem drogowym (L_{DWN}), na których stan środowiska określa się jako „nieдобry”, stanowi 4,558 km², natomiast obszarów, których stan określany jest jako „zły” i „bardzo zły”, zaledwie 0,126 km². W strefie o „nieдобrych” i „złych” warunkach akustycznych znajduje się ok. 7,2 tys. lokali mieszkalnych, zamieszkałych przez ok.
--	---

	19 tys. osób. Powierzchnia obszarów najbardziej zagrożonych hałasem drogowym w porze nocnej (L_N), na których stan środowiska określany jest jako „niedobry”, wynosi 3,207 km², a terenów, na których stan środowiska określany jest jako „zły”, wynosi jedynie 0,066 km². Na obszarze o „niedobrych i „złych” warunkach akustycznych znajduje się ok. 4 tys. lokali mieszkalnych, które zamieszkuje ok. 10,5 tys. osób. Zakres przestrzenny zaktualizowanego w 2013 r. „Programu ochrony środowiska przed hałasem...” obejmował obszar zawarty w granicach administracyjnych Wrocławia, na którym na etapie mapy akustycznej zidentyfikowano rejony przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu w środowisku (tzw. rejony konfliktów). Dotyczą one głównie terenów chronionych pod względem akustycznym (przede wszystkim terenów zabudowy mieszkaniowej), zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie największych arterii drogowych oraz najbardziej uczęszczanych linii tramwajowych i kolejowych. Zaktualizowany Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia został przyjęty uchwałą nr L/1252/13 Rady Miejskiej Wrocławia i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 grudnia 2013 r., poz. 6450. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672) będzie on w dalszym ciągu aktualizowany co najmniej raz na pięć lat, a także w przypadku wystąpienia okoliczności uzasadniających zmianę planu lub harmonogramu przedstawionego w „Programie...”. Celem strategicznym programu jest obniżenie poziomu hałasu w środowisku do wartości dopuszczalnych, przy wykorzystaniu obydwu wskaźników długookresowej oceny hałasu – L_{DWN} oraz L_N. Powyższy cel każdorazowo odnoszono do tego wskaźnika, dla którego na etapie Mapy akustycznej wykazano większe przekroczenie wartości dopuszczalnej hałasu. Realizacja założonego celu strategicznego odbywać się będzie poprzez wykonanie zadań krótkookresowych do roku 2018, średniookresowych do roku 2023 oraz prowadzenie równolegle działań długookresowych, których zakończenie, ze względu na ich globalny charakter, planowane jest po roku 2023. W przypadku propozycji poszczególnych działań naprawczych wzięto pod uwagę możliwość ich finansowania wynikającą z „Wieloletniego planu inwestycyjnego Wrocławia na lata 2013–2017”. Cele krótkookresowe „Programu ochrony środowiska przed hałasem...” zostały zatem ściśle skorelowane z zapisami WPI oraz planami miasta w zakresie rozwoju układu komunikacyjnego. Uwzględniając zapisy WPI, dopuszczono również możliwość realizacji poszczególnych celów w dalszym horyzoncie czasowym, przy czym działania średnio- oraz długookresowe powinny podlegać weryfikacji podczas następnej edycji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. W zaktualizowanym w 2013 r. Programie ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia zwrócono uwagę, że kluczowym celem długookresowym miasta będzie ograniczenie poziomu hałasu drogowego poprzez prowadzenie aktywnej polityki mającej na celu kształtowanie świadomości mieszkańców Wrocławia odnośnie do transportu zbiorowego jako alternatywy dla komunikacji
--	---

		indywidualnej. Zaplanowane zadania krótkookresowe z terminem realizacji do roku 2018 to: – budowa obwodnicy osiedla Leśnica w zachodniej części Wrocławia, odciążającej ruchliwy szlak wzdłuż drogi krajowej nr 94 (ul. Średzka, ul. Kosmonautów); – budowa Wschodniej Obwodnicy Wrocławia (Bielany – Łany – Długołęka), mającej za zadanie przeniesienie części ruchu ze szlaku komunikacyjnego wiodącego obecnie przez most Grunwaldzki; – budowa trasy S5 na odcinku węzeł Korzeńsko – węzeł Widawa, odciążającej szlak komunikacyjny wiodący obecnie wzdłuż ul. Sułowskiej; – poprawa stanu technicznego nawierzchni drogowych poprzez wymianę górnej warstwy połączona z wprowadzeniem ograniczeń prędkości ruchu; – poprawa stanu technicznego torowisk kolejowych i tramwajowych poprzez wykonywanie cyklicznego szlifowania szyn oraz korekcji geometrii kół. Zadania średniookresowe zaproponowane do realizacji do roku 2023 to: – dokończenie budowy Wschodniej Obwodnicy Wrocławia; – wymiana nawierzchni na odcinkach z kostką brukową na asfalt z domieszką gumy; – wprowadzenie kontroli prędkości w postaci fotoradarów na odcinkach, na których rejestruje się łamanie przepisów drogowych; – wprowadzenie systemów sterowania sygnalizacją świetlną celem uspokojenia ruchu; – modernizacje torowisk kolejowych i tramwajowych, w tym stosowanie szczególnych konstrukcji przeciwhałasowych. W 2017 r. zostanie opracowana/zaktualizowana Mapa akustyczna Wrocławia. Obowiązek sporządzania mapy akustycznej nie rzadziej niż co 5 lat wynika z przepisów Dyrektywy i ustawy Prawo ochrony środowiska.
27.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wykonywanie pomiarów hałasu w wyniku zgłoszonych naruszeń jakości środowiska akustycznego Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi działania w zakresie badania i oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nieobjętych obowiązkiem wykonywania map akustycznych. W odniesieniu do obszaru samego miasta, dla którego mapy akustyczne są wykonywane, WIOŚ gromadzi dane na temat zrealizowanych map i przechowuje je w rejestrze (zgodnie z art. 120a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672). Spośród podstawowych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy również wymienić działalność kontrolną podmiotów korzystających ze środowiska m.in. w zakresie emisji hałasu. W przypadku stwierdzenia na podstawie pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, że poza zakładem, ale w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		poziomy hałasu, Prezydent Wrocławia wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu (zgodnie z art. 115a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672).
28.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wykonywanie pomiarów kontrolnych hałasu komunikacyjnego i przemysłowego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Wykonywanie kontrolnych pomiarów poziomu hałasu na terenie miasta związane jest z działaniami podejmowanymi przez inne jednostki działające we współpracy z miastem. Na szczególną uwagę zasługują tu przede wszystkim Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Jednym z działań prowadzących do poprawy klimatu akustycznego, jakie miasto podjęło już na etapie sporządzania Mapy akustycznej Wrocławia, jest wdrożenie automatycznego systemu monitoringu hałasu i warunków środowiskowych, którym objęte będą odcinki wytypowane jako newralgiczne pod względem uciążliwości akustycznej. W połowie 2013 r. w rejonie pl. Grunwaldzkiego oraz ul. Piłsudskiego zainstalowano i uruchomiono dwie stacjonarne stacje monitoringu hałasu wraz z opracowanym systemem informatycznym. Planowany jest zakup dodatkowych 10 stacji monitoringowych, które rozlokowane zostaną na terenie miasta. Automatyczny system monitoringu hałasu i warunków środowiskowych przeznaczony jest do długookresowej rejestracji poziomu dźwięku, parametrów środowiskowych, takich jak temperatura, wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne, prędkość i kierunek wiatru, opady, zanieczyszczenie powietrza, oraz prędkości i natężenia ruchu pojazdów. Dzięki gwarantowanej ciągłości prowadzenia badań w trakcie całego roku kalendarzowego możliwe stało się uzyskanie metodą bezpośrednią długookresowych wskaźników średniorocznego poziomu hałasu L_{DWN} oraz L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ograniczenie narażenia mieszkańców na hałas poprzez realizację działań wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia		
29.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Poprawa stanu technicznego nawierzchni ulic Jednostka realizująca: ZDiUM, WI Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016	Opis stanu realizacji: <u>Zadania wykonane w 2014 roku (łącznie długość 4 680 m, koszt 6 669 tys. zł):</u> - remont ul. Wyszyńskiego od ul. Nowowiejskiej do ul. Mosbacha, - budowa nawierzchni brakującego odcinka ul. Syjamskiej od strony ul. Mościckiego, - przebudowa ul. Szklarskiej II etap, - wykonanie nawierzchni ul. Tatarskiej, - przebudowa ul. Rewalskiej na odcinku od ul. Majakowskiego do ul. Miedzyzdrojskiej, - rewitalizacja ul. Bogusławskiego, - poprawa nawierzchni ul. Toruńskiej, Poświęckiej, Obornickiej, Ślężnej od ul. Dyrekcyjnej do ul. Kamiennej, ul. Legnickiej od ul. Kwiskiej do ul. Małopanewskiej.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		<u>Zadania wykonane w 2015 roku (łącznie długość 4 848 m, koszt 9 760 tys. zł):</u> - budowa dróg gruntowych (WNS) – Stoszowska, Przemysłowska, Lubawska, Śremska, - utwardzenie nawierzchni dróg gruntowych: Junacka, Brodzka, Chełmska, Jerzmanowska, Krzycka - boczna nr 86-88, Gruzzińska, Malinowskiego, Morawska, Dożynkowa, - przebudowa ul. Armii Ludowej, - budowa parkingu przy ul. Snycerskiej – Leśnica, - poprawa nawierzchni ul. Szczecińskiej, - budowa ul. Weigla (Weigla – 326 m, Spiska – 155 m, 29 miejsc postojowych), - remont ul. Wieczornej.
30.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Poprawa stanu technicznego torowisk Jednostka realizująca: ZDiUM, WI Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Koszt: Programu poprawy stanu technicznego torowisk: <u>Rok 2014:</u> 16 480 000 zł, <u>Rok 2015:</u> 4 599 000 zł	Opis stanu realizacji: <u>rok 2014 (łącznie wyremontowano 1 300 m torowisk, za kwotę 16 480 tys. zł.):</u> - poprawa torowisk – wymiana rozjazdu Świdnicka/Podwale, - poprawa torowisk – wymiana rozjazdu pl. Społeczny, - poprawa torowisk – przebudowa torowiska tramwajowego w ul. Grabiszyńskiej na odcinku od pętli Oporów, - poprawa torowisk – budowa przejazdu przez torowisko przy Hali Stulecia ul. Wróblewskiego, - poprawa funkcjonalności komunikacyjnej w rejonie centrum – przebudowa ul. Krupniczej. <u>rok 2015 (łącznie wyremontowano 1 400 m torowisk, za kwotę 4 599 tys. zł.):</u> - remont torowiska pl. Społeczny od pl. Wróblewskiego do estakady, - wymiana rozjazdu Świdnicka/Podwale, - poprawa torowisk – wymiana zwrotnic najazdowych w rozjazdach tramwajowych na ul. Słowiańskiej – mechanizm elektryczny, - wymiana szyn i podkładów na pętli Tarnogaj, - wymiana skrzyżowania torów ul. Świdnicka – Piłsudskiego, - wymiana rozjazdu pl. Legionów.
31.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Inteligentny System Transportu „ITS Wrocław” Jednostka realizująca: ZDiUM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Inteligentny System Transportu "ITS Wrocław" Celem zrealizowanego projektu był wzrost skuteczności i efektywności systemu transportowego Miasta Wrocławia. System ITS to narzędzie umożliwiające efektywną i skuteczną realizację polityki miasta w zakresie optymalizacji wykorzystania infrastruktury transportowej Wrocławia, dostarczając jednocześnie uczestnikom ruchu maksimum użytecznej informacji o warunkach ruchu i optymalnych sposobach przemieszczania się. System ITS jest rozległym systemem informatycznym pozyskującym dane z drogowych urządzeń sterujących i pomiarowych oraz pojazdów transportu publicznego we Wrocławiu, przetwarzającym te dane w Centrum Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym i udostępniającym dane użytkownikom dróg, pasażerom transportu publicznego i innym instytucjom. Na podstawie pozyskanych i przetworzonych danych System ITS optymalizuje prace

	sterowników sygnalizacji świetlnej, steruje elektronicznymi tablicami tekstowymi na drogach i na przystankach transportu publicznego oraz wspomaga zarządzanie zdarzeniami w ruchu drogowym i transporcie publicznym. Inteligentny System Transportu obejmuje następujące elementy składowe: - sterowanie ruchem na wybranych ciągach komunikacyjnych miasta, w tym na wybranych skrzyżowaniach Wrocławia, w tym w otoczeniu Stadionu EURO 2012, - obszarowe sterowania ruchem (OSR) w wybranych obszarach; - Dynamiczną Informację Przystankową (DIP) na wytypowanych przystankach; - podsystem Informacji o Warunkach Ruchu (PERUCHU i INFO ITS); - podsystem Informacji Parkingowej (ENPARK); - wideo-nadzoru na wytypowanych skrzyżowaniach (podsystem zarządzania zdarzeniami drogowymi); - Centrum Zarządzania Ruchem w pełnym zakresie niezbędnym dla realizacji całości zadania. <u>Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap II</u> Nazwa Wnioskodawcy Miasto Wrocław Partner Projektu: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. we Wrocławiu Nazwa Programu Operacyjnego: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 Nr i nazwa działania 7.3 (Transport miejski w obszarach metropolitalnych), Wartość ogółem projektu: całkowita wartość projektu (wniosek aplikacyjny) – 192 702 151,83 zł, kwota dofinansowania projektu (umowa) 82 078 569,37 zł, i po ostatnim aneksie 100 867 034,73 zł całkowita wartość projektu (umowa bez zmian - aneksów) 192 940 125,51 zł, i z ostatnim aneksem 172 481 781,51 zł. <u>Zadania składowe projektu:</u> 1. Przebudowa pętli tramwajowej Oporów z odcinkiem torowiska od pętli tramwajowej Cmentarz Grabiszyński 2. Modernizacja infrastruktury komunikacji zbiorowej na odcinku ul. Marii Curie - Skłodowskiej w celu wydzielenia torowiska tramwajowego 3. Modernizacja infrastruktury komunikacji zbiorowej w ul. Krupniczej w celu wydzielenia torowiska wraz z budową 4 nowych przystanków tramwajowych 4. Modernizacja infrastruktury komunikacji tramwajowej w ul. Nowowiejskiej 5. Modernizacja infrastruktury komunikacji tramwajowej w ul. Przyjaźni - remont torowiska w ul. Przyjaźni wraz z pętlą tramwajową
--	---

		6. Modernizacja infrastruktury komunikacji tramwajowej w ul. Wróblewskiego - przebudowa torowiska w ul. Wróblewskiego na odcinku od ul. M. Kopernika do ul. Tramwajowej wraz z rozjazdami 7. Modernizacja wybranych rozjazdów tramwajowych - wymiana rozjazdów wraz z montażem nowoczesnych mechanizmów nastawczych; 7.1. Rozjazdy · ul. Piłsudskiego- ul. Świdnicka · ul. Świdnicka – ul. Podwale · pl. Legionów od strony ul. Sądowej · pl. Powstańców Warszawy od strony Mostu Pokoju 7.2. Remont torowiska tramwajowego w ul. Kujawskiej od pl. Wróblewskiego do estakady 8. Zakup 14 nowych tramwajów wieloczołowych z całkowicie lub częściowo niską podłogą (minimum 20%) , o długości 26,5 – 32 m i pojemności minimum 175 osób, przy normatywnym napełnieniu 5 osób na 1 m², wyposażonych w system informacji pasażerskiej, kamery monitorujące wnętrze, intercom zapewniający kontakt z prowadzącym pojazd, system ogrzewania i klimatyzacji wraz z wyposażeniem obsługowym, naprawczym i rezerwowym oraz szkoleniem z zakresu obsługi. <u>Cele ogólne realizacji projektu obejmują:</u> - poprawę jakości i dostępności usług transportu publicznego w aglomeracji wrocławskiej i we Wrocławiu, - wzrost liczby pasażerów transportu publicznego, - zwiększenie niezawodności transportu tramwajowego, - poprawę dostępności tramwajów dla osób o ograniczonej mobilności i niedowidzących, - zwiększenie komfortu podróży, - skrócenie czasu podróży w komunikacji tramwajowej poprzez zwiększenie prędkości przejazdu na niektórych odcinkach linii tramwajowej, - poprawę bezpieczeństwa pasażerów poprzez ograniczenie wypadkowości, dzięki nowemu taborowi oraz zmodernizowanej sieci torowisk, - zwiększenie udziału tramwajów w transporcie publicznym – redukcja zatłoczenia motoryzacyjnego, - zmniejszenie negatywnego wpływu transportu na środowisko poprzez przejęcie ruchu pasażerskiego z gałęzi transportu mniej przyjaznych dla środowiska przez transport szynowy, - zmniejszenie negatywnego oddziaływania na otoczenie - w tym redukcja hałasu i drgań, a tym samym oddziaływanie zdrowotne - wyraźny wpływ na poprawę jakości życia w mieście.
32.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Program rowerowy	Opis stanu realizacji: Realizacja przedsięwzięć programu:

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Jednostka realizująca: ZDIUM, WI, ZIM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Koszt: <u>Rok 2014:</u> 2 976 759 zł, <u>Rok 2015:</u> 16 446 572 zł	w 2014 roku: powstały następujące trasy i elementy tras: - ul. Powstańców Śląskich, Na Polance, Piaskowa, Legnicka, Grodzka, Curie – Skłodowskiej, Petuniowa, Borowska, Mickiewicza, Wróblewskiego, Purkyniego, Przyjaźni, Mińska, Hallera, Dobra, Kopernika, Krzywoustego, Wyszyńskiego, Plac Strzegomski, Borowska, Bogusławskiego, łącznik pomiędzy Wałbrzyską i Zabrodzką. Łącznie wybudowano: - 9 150 m tras rowerowych, - 141 stojaków rowerowych, - 3 305 m pasów rowerowych, - 960 m kontrapasów rowerowych, - 6 słuz rowerowych. W zakresie zadań edukacji i promocji: - wydano Przewodnik rowerowy, - przeprowadzono konkurs na kampanię zachęcającą do jazdy rowerem, - przeprowadzono Rowerową szkołę, - opracowano i wydano mapy jak dojechać do centrum z osiedli - przeprowadzono badania ruchu, - przeprowadzono Święto Wrocławskiego Rowerzysty. <u>Rok 2015:</u> powstały następujące trasy i elementy tras: - ul. Legnicka, Trzebnicka, Świdnicka, Piłsudskiego, Kładka pod mostem Warszawskim, kładka pod mostem Jagiellońskim, Raclawicka, Okulickiego, Nowowiejska, łącznik pomiędzy Wałbrzyską a Zabrodzką, Kazimierza Wielkiego, Oławska, Traugutta, Błogosławionego Czesława, P. Skargi, Kołłątaja, Promenada Staromiejska, Kamienna, Plac Bema, Plac Staszica, Pawła Kukuczki, Wieczorna, Porębska, Kiełczowska, Marszowicka, Łącznik Gorlicki, Frycza Modrzewskiego, Jana III Sobieskiego, Drobnera, Świeradowska. Łącznie wybudowano: - 14 090 m tras rowerowych, - 683 stojaki rowerowe, - 6 905 m pasów rowerowych, - 350 m kontrapasów rowerowych, - 29 słuz rowerowych. W zakresie zadań edukacji i promocji: - zorganizowano European Cycling Challenge, - opracowano Mapy rowerowe,
--	---	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		- przeprowadzono Rowerową szkołę, - przeprowadzono kampanię Kocham Wrocław Wybieram Rower, - przeprowadzono Święto Wrocławskiego Rowerzysty.
33.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożenia hałasem - strefowanie funkcji zabudowy Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na bieżąco w ramach sporządzania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Prowadzony monitoring środowiska akustycznego dostarcza informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem.
Priorytet: Gospodarka odpadami		
Cel strategiczny (długoterminowy): Wdrożenie systemu gospodarki odpadami w gminie, realizującego zasady zrównoważonego rozwoju i zgodnego z obowiązującą hierarchią postępowania z odpadami		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych najpóźniej do 1 lipca 2013 r. oraz systemem selektywnego zbierania odpadów		
34.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przejęcie obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz ich zagospodarowania w zamian za uiszczoną opłatę na rzecz gminy Jednostka realizująca: Miasto Wrocław, Ekosystem Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: W poprzednim okresie sprawozdawczym (lata 2012-2013) Rada Miejska Wrocławia podjęła stosowne uchwały wynikające z zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, celem wprowadzenia od 1 lipca 2013 r. nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Obecnie mieszkańcy za odbiór i zagospodarowanie odpadów płacą Gminie, natomiast Gmina gospodaruje środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług. W latach 2014-2015 oraz na początku 2016 r. podjęto uchwały mające na celu usprawnienie działania funkcjonującego już systemu: • Uchwała nr VII/72/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie metod

		ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawek tej opłaty, • Uchwała nr XV/274/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 3 września 2015 r. zmieniająca uchwałę nr XXIX/657/12 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie upoważnienia Zarządu Ekosystem Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu utrzymania czystości i porządku, • Uchwała Nr XVIII/343/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 26 listopada 2015 r. zmieniająca uchwałę nr XXIX/657/12 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie upoważnienia Zarządu Ekosystem Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu utrzymania czystości i porządku. • Uchwała Nr XXI/442/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie usług świadczonych w zamian za opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, • Uchwała Nr XXI/443/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, • Uchwała Nr XXI/444/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
35.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Organizowanie przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy lub na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne albo przetargów na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Zgodnie z uchwałą nr XXIX/655/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie podziału Wrocławia na Sektory odbierania odpadów komunalnych, obszar Miasta podzielony został na cztery Sektory. Do realizacji zamówienia (od lipca 2013 r. do 31 grudnia 2016 r.), na podstawie przeprowadzonych postępowań przetargowych, odrębnie dla każdego Sektora, wyłonione zostały następujące firmy: • Sektor I - Stare Miasto i Śródmieście Konsorcjum: - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., - Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS WROCŁAW Sp. z o.o., • Sektor II - Krzyki Konsorcjum: - Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS WROCŁAW Sp. z o.o., - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., • Sektor III - Fabryczna Konsorcjum: - Chemeko-System Sp. z o.o. Zakład Zagospodarowania Odpadów, - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., • Sektor IV - Psie Pole Konsorcjum: - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A.,

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		- Chemeko-System Sp. z o.o. Zakład Zagospodarowania Odpadów.
36.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie selektywnego sposobu zbierania odpadów komunalnych, obejmującego przynajmniej następujące frakcje materiałów: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji zapewniającego utrzymanie wymaganych prawem poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Selektywna zbiórka odpadów na terenie Wrocławia w latach 2014-2015 zorganizowana była w oparciu o podział na następujące frakcje: • tworzywa (plastik, metal, opakowania wielomateriałowe), • papier i tektura, • odpady zielone, • odpady zmieszane, a także: • opakowania szklane - zbiórka szkła bezbarwnego i kolorowego w wyznaczonych miejscach na terenie miasta (tzw. „gniazdach”), • opakowania po lekach, przeterminowane lekarstwa i termometry rtęciowe - zbiórka w wyznaczonych aptekach na terenie miasta lub w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), • zużyte baterie - zbiórka do specjalnie oznakowanych pojemników rozmieszczonych w placówkach oświatowych, handlowych, sprzedających nowe baterie lub w PSZOK-ach, • odpady wielkogabarytowe - zbiórka do kontenerów rozstawianych w miejscach ogólnodostępnych na terenie miasta - zgodnie z podanym do publicznej wiadomości harmonogramem lub w PSZOK-ach, • zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny - zbiórka w PSZOK-ach, w punktach sprzedaży nowego sprzętu („wymiana sztuka za sztukę”), w ramach organizowanych akcji na terenie miasta, odbiór z nieruchomości po wcześniejszym zgłoszeniu przez ogłaszające się firmy, • żarówki - zbiórka do specjalnych, oznakowanych pojemników rozmieszczonych w placówkach handlowych, sprzedających nowe żarówki lub w PSZOK-ach. Na terenie Wrocławia funkcjonują wspomniane wcześniej PSZOK-i: • przy ul. Kazimierza Michalczyka 9, • przy ul. Janowskiej 51, w których przyjmowane są bezpłatnie od mieszkańców miasta surowce wtórne, odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych oraz inne odpady tzw. problemowe (m. in. budowlane i rozbiórkowe). Miasto Wrocław, podobnie jak wszystkie gminy w kraju, zobowiązane było ustawowo do osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, poziomu recyklingu,

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania. W latach 2014-2015 Miasto Wrocław osiągnęło następujące poziomy zagospodarowania odpadów: • <u>poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania</u> - 0% w 2014 r. - przy dopuszczalnym poziomie wynoszącym 50%, - 0% w 2015 r. - przy dopuszczalnym poziomie wynoszącym 50%, • <u>poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła</u> - 25,8% w 2014 r. - przy wymaganym poziomie wynoszącym 14%, - 25,8% w 2015 r. - przy wymaganym poziomie wynoszącym 16%, • <u>poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych</u> - 100% w 2014 r. - przy wymaganym poziomie wynoszącym 38%, - 100% w 2015 r. - przy wymaganym poziomie wynoszącym 40%. Podsumowując - w analizowanym okresie Gmina Wrocław spełniła zapisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012 r. poz. 676) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 645).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.		
37.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie przepływu strumieni odpadów komunalnych zgodnie z wyznaczonymi w Planie regionami gospodarki odpadami komunalnymi Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ:	Opis stanu realizacji: W „Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012” (WPGOWD 2012), podzielono województwo na 6 Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK). Miasto Wrocław zostało przyporządkowane do Regionu Północno-Centralnego. Na terenie wspomnianego RGOK funkcjonują instalacje mające status Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). W poniższej tabeli przedstawiono wykaz instalacji RIPOK oraz instalacji zastępczych.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	2012-2014	Rodzaj instalacji	Lokalizacja instalacji
38.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie, budowa, utrzymanie i eksploatacja własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania, zagospodarowania i minimalizacji powstających odpadów komunalnych Jednostka realizująca: UMW, Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2014	Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w regionach gospodarki odpadami komunalnymi województwa dolnośląskiego - RIPOK Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych - MBP Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - kompostownia Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - składowisko	Rusko 66, 58-120 Rusko Krynitzko 93, 55-300 Środa Śląska Rudna Wielka, 56-210 Wąsosz Rudna Wielka, 56-210 Wąsosz ul. Janowska 51, 54-067 Wrocław ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław Rusko 66, 58-120 Rusko Rudna Wielka, 56-210 Wąsosz
39.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Utworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi zapewniających, zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających w regionach gospodarki odpadami, minimalizację masy składowanych odpadów komunalnych Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy, UMWD Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2014	Instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionów gospodarki odpadami komunalnymi - IZ Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych - MBP Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - składowisko	Marcinowo, 55-100 Trzebnica ul. Szczecińska 5, 54-517 Wrocław ul. Kościuszki 9, 55-140 Żmigród Marcinowo, 55-100 Trzebnica ul. Rawicka, 56-100 Wołów Grabowno Wielkie, 56-413 Grabowno Wielkie Skotniki, 55-106 Zawonia
<i>Źródło: Uchwała Nr IX/121/15 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 kwietnia 2015 r.</i> Zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych zgodnie z wymogami przekazywane były do instalacji regionalnych funkcjonujących na terenie Północno-Centralnego RGOK. Wspomniane instalacje spełniają wymagania techniczne oraz mają wystarczające moce przerobowe do obsługi wyznaczonego w WPGOWD 2012 obszaru. System odbioru i zbierania odpadów funkcjonujący na terenie miasta, jest dostosowany do rozwiązań technologicznych przyjętych w RGOK.			
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło) z gospodarstw domowych oraz odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50 % masy do 2020 r.			
40.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Tworzenie punktów selektywnego zbierania	Opis stanu realizacji: Na terenie Wrocławia istnieją dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK):	

	odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazanie miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	• przy ul. Kazimierza Michalczyka 9, • przy ul. Janowskiej 51, Zasady funkcjonowania PSZOK-ów określone zostały w Zarządzeniu Nr 7914/13 Prezydenta Wrocławia z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie Regulaminu Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. W PSZOK-ach przyjmowane są bezpłatnie od mieszkańców miasta następujące selektywnie zebrane odpady komunalne: - opakowania z papieru i tektury, - opakowania z tworzyw sztucznych, - opakowania z drewna, - opakowania z metalu, - opakowania ze szkła, - opakowania wielomateriałowe, - odpady zielone (liście, skoszona trawa, drobne gałęzie), - zużyte opony, - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, - drewno, tworzywa sztuczne, papier i metale, - zużyte baterie i akumulatory, - przeterminowane leki, - oleje silnikowe, farby, kleje, środki ochrony roślin, - odpady wielkogabarytowe, - odpady remontowe i budowlane (gruz betonowy i ceglany). Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny mieszkańcy Wrocławia mogą oddawać bezpłatnie do wspomnianych PSZOK-ów, jak również w placówkach handlowych przy zakupie nowego sprzętu (zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym - wprowadzający sprzęt tj. sprzedawcy detaliczni i hurtowi sprzedając nowy sprzęt mają obowiązek nieodpłatnie przyjąć od swojego klienta zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, który jest tego samego rodzaju i w takiej samej ilości). We Wrocławiu działalność w zakresie wprowadzania i zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzi 555 podmiotów (dane z Rejestru Przedsiębiorców i Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego, GIOŚ - stan na maj 2016 r.). ZSEiE odbierany jest również bezpośrednio z nieruchomości po wcześniejszym zgłoszeniu. Bezpłatny odbiór sprzętu elektrycznego i elektronicznego z terenu Wrocławia realizują następujące
--	--	---

		podmioty: • ElektroEko Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A (ul. Hrubieszowska 6a, 01-209 Warszawa), • Remondis Elektrorecycling Sp. z o.o. (ul. Ekologiczna 2, 05-870 Błonie), • Wastes Service Group Sp. z o.o. i Wspólnicy Sp. k.(ul. Wilczycka 14, 55-093 Kiełczów), • ARGO-FILM WROCŁAW Zakład nr 6 (ul. Międzyleska 6E, 50-514 Wrocław). • TKM Recykling Polska Sp. z o.o. (ul. Kanonierska 11/3, 58-100 Świdnica). Ponadto zbiórki ZSEiE organizowane są: • w ramach Wrocławskich Dni Elektrorecyklingu (raz do roku - jesienią) - zbiórki w wybranych punktach miasta, • w ramach akcji "Zamień Elektro-odpady na kulturalne wypady", • w ramach organizowanej przez Organizację Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A. akcji „Moje miasto bez elektrośmieci” - od 1 czerwca 2014 r. cykliczne zbiórki w następujących punktach (zgodnie z podanym do publicznej wiadomości harmonogramem): - Centrum Handlowe Arena - ul. Komandorska 66, - Centrum Handlowe Astra - ul. Horbaczewskiego 4, - Centrum Handlowe Borek - ul. Hallera 52. Mieszkańcy oddający ZSEE w ramach akcji „Moje miasto bez elektrośmieci” otrzymują kupony, które mogą przekazać wybranej przez siebie szkole biorącej udział w tej akcji - kupony przeliczane są na punkty, które szkoła wymienia na pomoce naukowe lub wyposażenie sal lekcyjnych. W analizowanych latach z terenu Wrocławia zebrano następujące ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego: • 290,0 Mg w 2014 r., • 554,0 Mg w 2015 r. Wszelkie informacje dotyczące form zbiórek zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zamieszczane są na stronach internetowych, m. in. Urzędu Miasta Wrocławia i Spółki Ekosystem oraz pojawiają się w pozostałych środkach masowego przekazu - lokalna prasa i radio, telewizja regionalna.
41.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowywanie programów rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Opis stanu realizacji: Od 1 lipca 2013 r. zaczął funkcjonować nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. W latach 2014-2015 podjęto szereg działań (m. in. podjęcie przez Radę Miejską Wrocławia stosownych uchwał w tym zakresie), mających na celu usprawnienie działającego systemu zbiórki

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., UMW, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	odpadów w taki sposób aby zapewnić: • objęcie systemem wszystkich mieszkańców miasta, • wzrost poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie, • zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych, w tym przede wszystkim odpadów ulegających biodegradacji. Oprócz podjęcia uchwał, które miały na celu określenie i usprawnienie zasad funkcjonowania wdrożonego systemu, bardzo ważną rolę odgrywała i odgrywa prowadzona edukacja mieszkańców w przedmiotowym zakresie oparta na szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej (wszystkie dostępne media) oraz organizacji lub kontynuacji akcji i programów ekologicznych.
42.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej uwzględniającej informowanie społeczeństwa o nowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi oraz promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych Jednostka realizująca: UMWD, UMW, organizacje pozarządowe, Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	W analizowanych latach prowadzone były następujące działania przyczyniające się do rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie Wrocławia: <u>2014 r.</u> ➤ kampania informacyjna prowadzona przez Ekosystem Sp. z o. o.: • dystrybucja ulotek informujących o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta - ulotki kierowane wraz z korespondencją seryjną do właścicieli nieruchomości, za pośrednictwem Wydziału Podatków i Opłat Urzędu Miejskiego Wrocławia, • dystrybucja ulotek informacyjnych (w okresie wakacyjnym) dotyczących segregacji odpadów kierowanych do mieszkańców poprzez Rady Osiedli, zarządców nieruchomości, Polski Związek Działkowców oraz inne podmioty, • rozpoczęto dystrybucję książeczki o segregacji odpadów, kierowanej do dzieci w wieku wczesnoszkolnym, • przekazano mieszkańcom Wrocławia (w miesiącu lipcu) materiały informacyjne przy zastosowaniu samplingu - w ZOO oraz kinie Helios, • na stronie www.ekosystem.wroc.pl utworzono podstronę dla dzieci - dotyczącą segregacji odpadów, • w lokalnych mediach, opublikowane zostały artykuły dotyczące m. in. zasad odbierania odpadów wielkogabarytowych oraz zasad funkcjonowania PSZOK-ów, • na stronie internetowej Gościa Niedzielnego umieszczony został baner kierujący do strony www.ekosystem.wroc.pl, • w lokalnej prasie zamieszczane były ulotki informacyjne oraz artykuły dotyczące zasad segregacji odpadów na terenie gminy Wrocław, • za pośrednictwem popularnej rozgłośni radiowej, emitowane były spoty dotyczące sposobu postępowania z odpadami wielkogabarytowymi, • w gazecie „Magazyn Seniora” (zarówno w wersji papierowej, jak i na stronie internetowej) ukazał się artykuł o PSZOK-ach oraz o odpadach wielkogabarytowych,
43.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Doskonalenie funkcjonowania systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych oraz prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, celem osiągnięcia wzrostu poziomu odzysku i recyklingu oraz poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy, UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	

		• na łamach wydania internetowego popularnej gazety lokalnej, w spotach radiowych oraz w innych popularnych czasopismach przypominano właścicielom nieruchomości o ich obowiązkach m. in. w odniesieniu do wypełniania deklaracji odpadowej, • na antenie stacji radiowej wyemitowano serię krótkich wywiadów - tematyka wywiadów: Ekozasady dla Wrocławian, czyli co gdzie wrzucić i co zrobić z kłopotliwymi odpadami, • przy współpracy z ARAW (Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej SA) i Urzędem Miejskim Wrocławia zrealizowano krótkie filmy dotyczące segregacji odpadów oraz promujące PSZOK-i - filmy emitowane były w kanale regionalnym Telewizji Polskiej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego i Ekosystemu, • od 01.10.2014 r. rozpoczęto kampanię z wykorzystaniem ramek informacyjnych wewnątrz taboru Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego (MPK) - zamieszczano informacje m. in. dotyczącą sposobów zagospodarowania odpadów wielkogabarytowych, • oznakowano kosze miejskie typu „foka” piktogramem - informującym, że są one przeznaczone również na nieczystości pochodzenia zwierzęcego, które stanowią odpady zmieszane, • zmodernizowano mapę znajdującą się na stronie ekosystem.wroc.pl, mająca na celu ułatwienie mieszkańcom znalezienia najbardziej dogodnego dla siebie miejsca zbierania odpadów komunalnych, • udostępniono mieszkańcom aplikację: Kiedy wywóz, • zorganizowano akcję „Sprzątanie Ziemi” - zachęcano dzieci z placówek oświatowych do udziału we wspomnianej akcji oraz obchodów Dnia Ziemi, których celem jest rozwijanie w najmłodszych mieszkańcach Wrocławia odpowiedzialności za środowisko; we wrześniowej akcji wzięło udział 20 placówek, które otrzymały ponad 1 700 worków do segregacji odpadów; akcję wsparto poprzez dostarczanie placówkom oświatowym m. in.: książeczek i ulotek edukacyjnych, worków do segregacji odpadów, rękawiczek oraz poprzez organizację odbioru odpadów, • umożliwiono młodzieży zwiedzanie kompostowni odpadów; ➤ działania prowadzone przez Wydział Środowiska i Rolnictwa (WŚR) Urzędu Miasta Wrocławia: • opublikowano ulotki nt. zakazu spalania odpadów (w piecach, kominkach), które przekazano mieszkańcom m. in. za pośrednictwem Straży Miejskiej, • zorganizowano trzecią edycję Programu Udostępniania Kompostowników mieszkańcom Wrocławia (http://www.wroclaw.pl/bezplatne-kompostowniki-wroclaw), celem ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji, • realizowano Program udostępniania placówkom oświatowym zestawów do selektywnego zbierania odpadów,
--	--	---

		- kontynuowano projekt edukacyjny „www.segreguj.wroc.pl” - w ramach projektu realizowano działania związane z edukacją ekologiczną, - zorganizowano III Wrocławskie Dni Elektrorecyklingu, których celem było motywowanie mieszkańców do prowadzenia selektywnego zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych. <u>2015 r.</u> ➤ kampania informacyjna prowadzona przez Ekosystem Sp. z o. o. - obejmowała kontynuację działań prowadzonych w latach poprzednich, a także ich modyfikacje i zmiany: - prowadzono dystrybucję ulotek informujących o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Wrocławia poprzez korespondencję seryjną kierowaną do właścicieli nieruchomości oraz poprzez inne podmioty takie jak: zarządcy, wspólnoty, rady osiedli, straż miejska, miejskie biblioteki publiczne, kolportaż do skrzynek pocztowych, - prowadzono dystrybucję książeczek („Zuzia porządkuje świat”, „Adaś pomaga dziadkowi”) oraz innych materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. torby ekologiczne, opaski odbłaskowe, magnesy na lodówkę, naklejki) dotyczących segregacji odpadów - materiały te kierowane były głównie do dzieci w wieku wczesnoszkolnym oraz ich rodziców; wspomniane materiały przekazywano mieszkańcom Wrocławia również poprzez sampling w ZOO oraz kinie Helios, a także poprzez placówki oświatowe i młodzieżowe domy kultury, - przygotowano oraz rozprowadzono poprzez Wrocławskie Centrum Seniora - poradnik (3 tys. szt.) oraz ulotki o systemie gospodarowania odpadami komunalnymi, skierowane do wrocławskich seniorów, - utworzono podstronę dla dzieci, na której umieszczane są materiały dotyczące segregacji odpadów - strona cały czas jest aktualizowana oraz wzbogacana o nowe treści; prowadzone są działania informujące o w/w stronie, między innymi poprzez banery na innych stronach internetowych, - w lokalnej prasie publikowano artykuły dotyczące m. in. zasad odbierania odpadów wielkogabarytowych, zasad funkcjonowania PSZOK-ów, segregacji odpadów komunalnych, konieczności ograniczania wytwarzania odpadów komunalnych, - emitowano w lokalnych rozgłoszeniach radiowych spoty informacyjne dotyczące zasad gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Wrocławia - wyemitowano spoty w 8 rozgłoszeniach radiowych, - kontynuowano kampanię informacyjną na powierzchniach reklamowych znajdujących się wewnątrz taboru MPK - umieszczanie plakatów informujących o zasadach segregacji odpadów komunalnych, - udostępniano mieszkańcom aplikację: Kiedy wywóz oraz mapę znajdującą się na stronie
--	--	--

		ekostystem.wroc.pl, mającą na celu ułatwienie mieszkańcom znalezienia najbardziej dogodnego dla siebie miejsca zbierania i odbierania odpadów komunalnych, • prowadzono działania edukacyjne dla dzieci poprzez zabawę, np. w trakcie imprez masowych organizowanych na terenie Wrocławia; ➤ działania prowadzone przez WSR Urzędu Miasta Wrocławia: • zgłoszono Miasto Wrocław do konkursu ECO-MIASTO organizowanego przez Ambasadę Francji w Polsce - Wrocław otrzymał nagrodę główną w kategorii gospodarka odpadami dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców - Miasto zostało docenione za oryginalną akcję darmowego wypożyczania kompostowników mieszkańcom i prowadzenie szerokich działań edukacyjnych o tematyce odpadowej, • kontynuowano Program udostępniania kompostowników mieszkańcom Wrocławia - podczas IV edycji Programu zakupiono 215 szt. kompostowników typu TERMO-700, które są udostępniane mieszkańcom i placówkom oświatowym bezpłatnie, w ramach umowy zawartej na okres 36 miesięcy; zgodnie z umową użyczenia, użytkownik jest obowiązany do składania, w okresie obowiązywania umowy, sprawozdania o ilości odpadów poddanych kompostowaniu w danym roku kalendarzowym; na podstawie sprawozdań za 2015 r. obliczono, że średnio w ciągu minionego roku w jednym kompostowniku poddano kompostowaniu ok. 645 kg odpadów zielonych z ogrodu oraz odpadów kuchennych; łącznie od 2012 r. udostępniono mieszkańcom 790 kompostowników; po okresie umownym kompostownik przechodzi na własność użytkownika, • kontynuowano realizację rozpoczętego w 2013 r. programu promującego prawidłowe postępowanie z odpadami komunalnymi, polegającego na udostępnianiu placówkom oświatowym z terenu Wrocławia zestawów pojemników do selektywnego zbierania odpadów wewnątrz budynków - zestawy zawierające trzy pojemniki do selektywnego zbierania papieru, tworzyw sztucznych i szkła są udostępniane bezpłatnie, na warunkach określonych w umowie zawartej na okres 36 miesięcy; celem programu jest edukacja dzieci i młodzieży w zakresie prawidłowego segregowania odpadów, promocja selektywnego zbierania odpadów, kształtowanie nawyków dzieci i młodzieży w tym zakresie oraz zwiększenie ilości surowców wtórnych poddawanych recyklingowi i odzyskowi; w 2015 r. zawarto 10 umów z placówkami oświatowymi na udostępnienie 28 szt. pojemników do selektywnego zbierania typu TROJAK, • wykonano i udostępniono mieszkańcom ulotki o tematyce związanej z ochroną środowiska, m. in. dotyczące zakazu spalania odpadów (5 tys. szt.), • za pośrednictwem Działu Prasowego przekazywano informacje do mediów na temat prowadzonych w WSR postępowań i czynności; na stronie internetowej Urzędu Miejskiego i w Biuletynie Informacji Publicznej zamieszczano i uaktualniano informacje związane
--	--	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		z realizowanymi zadaniami, w tym o charakterze edukacyjnym; zgodnie z Krajowym programem zapobiegania powstawaniu odpadów, na stronie internetowej Urzędu zamieszczono w formie poradnika - wykaz czynności, jakie mogą podejmować mieszkańcy, aby ograniczyć powstawanie odpadów; ponadto, zamieszczono informację o przyjmowaniu zgłoszeń do bazy instytucji, organizacji i stowarzyszeń, które zajmują się zbieraniem rzeczy używanych, - kontynuowano projekt edukacyjny „www.segreguj.wroc.pl” - w ramach projektu realizowano następujące działania związane z edukacją ekologiczną: - współpracowano z TVP Wrocław przy produkcji filmów edukacyjnych o tematyce związanej z zadaniami realizowanymi przez działy gospodarki odpadami; filmy te zostały wyemitowane w TV w ramach audycji sponsorowanych przez Miasto oraz udostępnione Wydziałowi do wykorzystania w celach edukacyjnych, - kontynuowano działania ekologiczne w ramach akcji „Wrocławskie Dzieci Uczą Segregować Śmieci”, poprzez budowę sieci placówek promujących ekologię pod patronatem Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydziału Edukacji oraz Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia, - zorganizowano IV Wrocławskie Dni Elektrorecyklingu, których celem było motywowanie mieszkańców do prowadzenia selektywnego zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów: * w 2013 r. nie więcej niż 50 %, * w 2020 r. nie więcej niż 35 % w stosunku do ilości odpadów wytworzonych w 1995 r. w stosunku do ilości odpadów wytworzonych w 1995 r.		
44.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Kontynuacja działań związanych ze zmniejszaniem wytwarzanych i deponowanych ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, zagospodarowanie ich poprzez zmianę infrastruktury i działania podejmowane w regionach gospodarki odpadami Jednostka realizująca: UMW, Urzędy administracji publicznej, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ:	Opis stanu realizacji: W analizowanych latach na terenie Wrocławia kontynuowano realizację następujących działań zmierzających do ograniczenia składowania odpadów biodegradowalnych: - informowano społeczeństwo o konieczności osiągnięcia przez Gminę wymaganego poziomu redukcji bioodpadów kierowanych do składowania, a tym samym o konieczności prowadzenia segregacji i selektywnej zbiórki tego typu odpadów, - prowadzono selektywną zbiórkę odpadów ulegających biodegradacji kuchennych i zielonych oraz odpadów z papieru i tektury - segregacja odpadów bezpośrednio na terenie nieruchomości oraz możliwość dostarczenia bioodpadów do PSZOK-ów. Zarówno w 2014 jak i w 2015 r., poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania dla Gminy Wrocław wyniósł: 0% (przy dopuszczalnym

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	2012-2015	poziomie w analizowanych latach, wynoszącym: 50%). Wobec powyższego - w analizowanym okresie - Gmina spełniła zapisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012 r. poz. 676). Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) w instalacjach regionalnych (RIPOK) mają wystarczające moce przerobowe do obsługi wyznaczonego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów		
45.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie monitoringu i ewidencji dzikich wysypisk odpadów oraz stworzenie systemu umożliwiającego wyciąganie sankcji karnych i administracyjnych wobec osób porzucających lub gromadzących odpady na dzikich wysypiskach odpadów. Jednostka realizująca: UMW, Ekosystem Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: W latach 2014-2015, podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, nadal na terenie Wrocławia powstawały tzw. „dzikie” wysypiska odpadów. Monitoringiem i ewidencją „dzikich” składowisk zajmuje się Spółka Ekosystem, która również zleca likwidację takich miejsc. W analizowanych latach zlikwidowano następujące ilości „dzikich” wysypisk: • w 2014 r. - 44 miejsca - wywieziono 334,4 Mg odpadów, • w 2015 r. - 10 miejsc - wywieziono 107,3 Mg odpadów.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok		
46.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie metod i sposobów gospodarowania zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz promocja działań związanych z przedłużaniem okresu użytkowania	Opis stanu realizacji: Świadomość społeczeństwa w zakresie metod i sposobów gospodarowania zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym podnoszona jest podczas realizacji zadań z edukacji ekologicznej ukierunkowanych tematycznie na te grupy odpadów. W analizowanych latach realizacja zadania odbywała się poprzez kontynuację działań prowadzonych w poprzednich latach, takich jak: • informowanie o lokalizacji miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych - <u>zagadnienie to</u>

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	sprawnych urządzeń Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	<u>szczegółowo opisano w realizacji przedsięwzięcia nr 40,</u> • organizowanie zbiórek ZSEiE w formie akcji edukacyjnych: - Wrocławskie Dni Elektrorecyklingu - akcja, której celem było motywowanie mieszkańców do prowadzenia selektywnego zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych; organizatorem akcji była firma Biosystem Elektrorecykling Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A., a współorganizatorami: Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego oraz Centrum Kulturalne Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu; ✓ III edycja w 2014 r. - od 26 do 29 października na Placu Solnym wyświetlany był film edukacyjny dotyczący prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym; 25 października przeprowadzono zbiórkę elektroodpadów na parkingach sieci TESCO (ul. Kielczowska, Długa, Legnicka) - zebrano ok. 1 Mg elektrośmieci, ✓ IV edycja w 2015 r. - zadaniem zespołów klasowych (ostatnich klas szkół podstawowych i gimnazjum) było przeprowadzenie kampanii promującej zbieranie elektroodpadów poprzez bezpłatną usługę tzw. Elektrośmieciarki - od 20 października przez dwa tygodnie w środkach masowego transportu emitowany był spot edukacyjny dotyczący prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym; w ramach akcji zebrano i przekazano do recyklingu prawie 5 Mg elektrośmieci, - „Elektro-Konkurs” organizowany w ramach Wrocławskich Dni Elektrorecyklingu - konkurs dla szkół podstawowych i gimnazjalnych w postaci „Gry Miejskiej” (eko-podchody), - "Zamień Elektro-odpady na kulturalne wypady" - akcja organizowana przez Wrocławską Fundację EkoRozwoju, której celem jest edukacja społeczeństwa w zakresie tematyki związanej z potrzebą segregacji i utylizacji ZSEiE, a przede wszystkim ograniczenia konsumpcji nowych gadżetów elektronicznych; akcja prowadzona w latach 2012-2014 składająca się z dwóch wydarzeń - Festiwalu Zielonego Kina (kino napędzane energią z rowerów) oraz akcji e-ZNOKW czyli wymiany ZSEiE na bilety do placówek kultury i sportu, - „Moje miasto bez elektrośmieci” - akcja organizowana od 2014 r. przez ElektroEko Organizację Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A.; punkty zbiórek na terenie Wrocławia zorganizowane są w następujących miejscach: CH Arena, CH Astra, CH Borek.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Bezpieczne usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest		
47.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianie odpadów azbestowych Jednostka realizująca:	Opis stanu realizacji: Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest. W czasie obróbki mechanicznej (np. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeństwo ich wchłaniania, dlatego też proces

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy.
48.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Przepisy określające zasady bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest narzuciły szereg obowiązków, zarówno na właścicieli obiektów i urzędów, gdzie został użyty azbest jak i na prowadzących wszelkiego rodzaju prace związane z usuwaniem bądź transportem czy umieszczeniem na składowisku wyrobów i odpadów zawierających azbest. Problematyka bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest została przedstawiona w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu 2009-2032”. Właściciele nieruchomości (z terenu Wrocławia), na których występują wyroby azbestowe mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego na prace związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem azbestu poprzez: • uczestnictwo w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia”, • kredyty ze środków Banku Ochrony Środowiska S.A. z dopłatami WFOŚiGW do oprocentowania na eliminację odpadów azbestowych z obiektów budowlanych i tymczasowych obiektów budowlanych oraz kredyty EKOodnowa dla firm ze środków Banku KfW. <u>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia</u> Realizacja Programu została rozpoczęta w 2012 r. i prowadzona jest przy wsparciu finansowym NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW we Wrocławiu. Zasady Programu doprecyzowane zostały poprzez Zarządzenie Nr 4536/12 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 maja 2012 r. w sprawie określenia zasad i warunków realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia. Celem Programu jest wsparcie finansowe realizacji zadań polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest osobom fizycznym i prawnym wykorzystującym wyroby zawierające azbest lub posiadającym odpady azbestowe na terenie Wrocławia. Informacja o terminie składania dokumentów na dany rok kalendarzowy, zamieszczana jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w zakładce „Komunikaty, ogłoszenia”. W ramach Programu można uzyskać do 100% dofinansowania na demontaż, transport oraz unieszkodliwienie wyrobów azbestowych. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów związanych z zastąpieniem usuniętych wyrobów azbestowych wyrobami bezazbestowymi oraz wydatków związanych z usuwaniem azbestu poniesionych wcześniej. W poniższej tabeli przedstawiono usunięte w analizowanych latach ilości wyrobów azbestowych

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia”. <table><tr><th rowspan="2">Rok</th><th rowspan="2">Ilość usuniętych wyrobów [Mg]</th><th colspan="4">Ilość obiektów należących do:</th></tr><tr><th>Gminy Wrocław</th><th>osób fizycznych</th><th>wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych</th><th>pozostałych podmiotów</th></tr><tr><td>2014</td><td>274,3</td><td>2</td><td>34</td><td>19</td><td>3</td></tr><tr><td>2015</td><td>182,0</td><td>2</td><td>67</td><td>1</td><td>4</td></tr></table> Poza Programem w 2014 r. usunięto 39,13 Mg wyrobów azbestowych (jeden obiekt oraz sieć ciepłownicza).	Rok	Ilość usuniętych wyrobów [Mg]	Ilość obiektów należących do:				Gminy Wrocław	osób fizycznych	wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych	pozostałych podmiotów	2014	274,3	2	34	19	3	2015	182,0	2	67	1	4
Rok	Ilość usuniętych wyrobów [Mg]	Ilość obiektów należących do:																						
		Gminy Wrocław	osób fizycznych	wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych	pozostałych podmiotów																			
2014	274,3	2	34	19	3																			
2015	182,0	2	67	1	4																			
49.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Gromadzenie i aktualizacja informacji o występowaniu wyrobów azbestowych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Pierwsza inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest występujących na terenie Wrocławia została przeprowadzona w 2010 r. przez Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego. W 2014 r. Miasto Wrocław pozyskało dofinansowanie z Ministerstwa Gospodarki, w ramach konkursu „Konkurs-Azbest 2014”, na wykonanie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, która została przeprowadzona w terminie od 06.05.2014 r. do 30.09.2014 r. - przez firmę zewnętrzną (wybraną w trybie zapytania ofertowego) jako tzw. „spis z natury”. Na podstawie zebranych informacji oszacowano całkowitą masę zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest występujących na obszarze Wrocławia - na terenie 668 nieruchomości znajduje się ok. 2 780,813 Mg tych wyrobów, z tego: • u osób fizycznych - 383,8 Mg, w tym: - 57,1 Mg - na terenie ogrodów działkowych, • u osób prawnych - 2 397,4 Mg, w tym: - 110,7 Mg - na nieruchomościach należących do Gminy Wrocław, - 527,8 Mg - na obiektach spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, - 66,0 Mg - na obiektach szkół wyższych, - 175,0 Mg - na obiektach wojska i straży pożarnej, - 741,7 Mg - wykorzystywane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. we Wrocławiu, - 776,2 Mg - na obiektach pozostałych osób prawnych.																						
50.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przeprowadzanie okresowo kampanii	Opis stanu realizacji: W ramach działań edukacyjno-informacyjnych w dniach 7-30.01.2015 r. została zorganizowana																						

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	informacyjno-edukacyjnych nt. azbestu Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Koszt: 76 875,00 zł	wystawa o tematyce azbestowej udostępniona bezpłatnie na wniosek Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego przez Federację Zielonych Gaja - w ramach ogólnopolskiej kampanii antyazbestowej, w holu budynku Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. Bogusławskiego 8,10, zostało rozstawionych osiem plasz typu „roll up”. Wspomniane plasz zawierały informacje dotyczące: • szkodliwości azbestu, • obowiązku oznaczania, wykonywania oceny stanu i inwentaryzacji wyrobów azbestowych, • obowiązków właścicieli i firm podczas demontażu wyrobów azbestowych. Ponadto na stronie internetowej Urzędu Miejskiego na bieżąco aktualizowane są informacje o szkodliwości azbestu, zasadach bezpiecznego postępowania z wyrobami azbestowymi, obowiązkach właścicieli nieruchomości związanych z użytkowaniem tych wyrobów oraz możliwościach pozyskania dofinansowania na usuwanie azbestu.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie masy wytwarzanych odpadów przemysłowych		
51.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym Jednostka realizująca: UMWD, UMW, RDOŚ, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Monitoringiem gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym zajmuje się Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, który prowadzi bazę danych pn. Wojewódzki System Odpadowy (WSO). Podmioty gospodarujące odpadami corocznie składają do UM sprawozdania, w których wykazują ilości zarówno wytwarzanych przez nie odpadów jak i podają informacje odnośnie sposobów zagospodarowania odpadów (odzysk, unieszkodliwianie). Zgodnie z danymi zawartymi w WSO - w odniesieniu do sektora gospodarczego - na terenie Wrocławia w 2014 r. (w czasie opracowywania Raportu brak danych za 2015 r.): • wytworzono 1 237 722,664 Mg odpadów, • poddano odzyskowi 483 360,326 Mg odpadów, • poddano unieszkodliwieniu 1 825,500 Mg odpadów.
52.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promowanie nowoczesnych technologii niskoodpadowych poprzez łatwiejszy dostęp do funduszy unijnych Jednostka realizująca: UMWD, WFOŚiGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Firmy gospodarujące odpadami, w miarę rozwoju technologicznego, korzystają z coraz to nowszego sprzętu i nowszych instalacji, które w efekcie pozwalają na odzyskiwanie coraz większych ilości surowców z powstających odpadów - możliwych do dalszego wykorzystania. Zarówno Urząd Marszałkowski jak i WFOŚiGW na bieżąco podają do opinii publicznej informacje dotyczące możliwości pozyskania środków m. in. z przeznaczeniem na zakup nowoczesnych technologii niskoodpadowych.

Cel operacyjny (krótkoterminowy):

Zwiększenie masy odpadów przemysłowych poddawanych procesom odzysku przy jednoczesnym zmniejszeniu masy odpadów poddawanych składowaniu

53.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, w celu minimalizacji ilości odpadów poddawanych unieszkodliwianiu na składowiskach Jednostka realizująca: UMWD, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Zgodnie z dostępnymi w Wojewódzkim Systemie Odpadowym danymi, na terenie Wrocławia w 2014 r. (brak jeszcze danych za 2015 r.) wytworzono następujące ilości odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (odpady z grupy 17): • 959 187,148 Mg. Dla porównania w poprzednim okresie sprawozdawczym wytworzono następujące ilości odpadów tego typu: • w 2012 r. - 735 690,638 Mg, • w 2013 r. - 786 940,366 Mg. Biorąc pod uwagę wymagania w tym zakresie - należy przyjąć, że większość odpadów z tej grupy zagospodarowywana jest w sposób inny niż składowanie. Natomiast WSO nie zawiera informacji, ile spośród wytworzonych na terenie miasta odpadów poddana została odzyskowi, ponieważ spora część tych odpadów mogła być zagospodarowana na instalacjach znajdujących się poza terenem Wrocławia, a nawet w innych województwach. Poza tym w instalacjach na obszarze miasta odzyskowi są poddawane również odpady pochodzące spoza Wrocławia. Uzyskane poziomy odzysku i recyklingu można określić dopiero w skali kraju, mając do dyspozycji dane z wszystkich województw. W instalacjach funkcjonujących na terenie Wrocławia odzyskowi poddano: • 377 992,519 Mg odpadów z grupy 17. Dla porównania w poprzednim okresie sprawozdawczym na terenie Wrocławia odzyskowi poddano następujące ilości odpadów tego typu: • w 2012 r. - 318 372,750 Mg, • w 2013 r. - 248 798,200 Mg.
54.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozwój i wdrażanie nowych technologii dążących do uzyskania wysokiego poziomu odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego Jednostka realizująca: UMWD, przedsiębiorcy, WFOŚiGW Okres realizacji zapisany w POŚ:	Opis stanu realizacji: Zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze Przedsiębiorców i Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - na terenie Wrocławia istnieją m. in. podmioty prowadzące recykling lub inny niż recykling proces odzysku zużytego sprzętu elektrycznego lub elektronicznego (ZSEiE). We wspomnianym rejestrze figurują: • organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego - ASEKOL PL Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A., ul. Sowia 17A

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	2012-2015	7/8, 53-024 Wrocław, • przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przetwarzania ZSEiE - CEBITGROUP EP Sp. z o.o. Sp. j., ul. Kominiarska 42B, 51-180 Wrocław, - ENVIROPOL PL Sp. z o.o., ul. Sowia 17A 7/8, 53-024 Wrocław, • przedsiębiorcy prowadzący inne niż recykling procesy odzysku - Prodigio Sp. z o.o., Al. Śląska 1, 54-118 Wrocław, - Prodigio Recykling Sp. z o. o., Al. Śląska 1, 54-118 Wrocław, • przedsiębiorcy prowadzący procesy recyklingu - BatEko Sp. z o.o., ul. Pawła Włodkowica 12/7, 50-072 Wrocław, - Prodigio Sp. z o.o., Al. Śląska 1, 54-118 Wrocław, - Prodigio Recykling Sp. z o.o., Al. Śląska 1, 54-118 Wrocław. W poprzednim okresie sprawozdawczym (lata 2012-2013) we wspomnianym Rejestrze figurowali jedynie dwaj przedsiębiorcy z terenu Wrocławia - prowadzący działalność w zakresie przetwarzania ZSEiE.
Priorytet: Ochrona przyrody		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Udoskonalenie formalno-prawnych, organizacyjnych i merytorycznych podstaw ochrony przyrody		
55.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Oparta o badania terenowe pełna inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza miasta, której wyniki będą opracowane w formie elektronicznej bazy danych przestrzennych. Jednostka realizująca: Koordynacja: BRW UMW Wykonanie: UMW, instytucje naukowe, organizacje pozarządowe Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: Zadanie nie było realizowane.
56.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji:	Opis stanu realizacji:

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Opracowanie i zatwierdzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Jednostka realizująca: RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2014 lub 2017 (6 lat od uznania za OZW)	Plany zadań ochronnych sporządza się i realizuje dla obszarów Natura 2000. Dokument powstaje w ciągu 6 lat od ustanowienia obszaru specjalnej ochrony ptaków lub zatwierdzenia przez Komisję Europejską obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych można sporządzać także dla obszaru zaproponowanego Komisji Europejskiej, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Planu nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części, dla którego ustanowiono plan ochrony, lub który pokrywa się z krajową formą ochrony przyrody albo obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, których dokumenty planistyczne uwzględniają zakres planu zadań ochronnych, a także znajdującego się na obszarach morskich. Szczegółowy tryb sporządzania i zakres prac określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Projekty planów zadań ochronnych i wydawane na ich podstawie projekty zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych, opracowywane w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, są zamieszczane na platformie informacyjno – komunikacyjnej. Narzędzie umożliwia wspólną, zdalną pracę podczas tworzenia tych dokumentów osobom i instytucjom, które mogą wpływać lub na których działalność ma wpływ obszar Natura 2000. Ponadto, daje zainteresowanym podmiotom możliwość wniesienia uwag lub wniosków do tych dokumentów, które aktualnie poddawane są konsultacjom społecznym, wynikającym z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.). W latach objętych Raportem opracowano plany zadań ochronnych dla następujących obszarów Natura 2000 na terenie Miasta Wrocławia: - Plan zadań ochronnych obszaru specjalnej Ochrony ptaków Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002 w województwie dolnośląskim i opolskim na lata 2014-2024 – ustanowiony 14.04.2014 r., - Plan zadań ochronnych dla obszaru Grądy w Dolinie Odry 020017 – ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 17 kwietnia 2014 r., - Plan zadań ochronnych obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Widawy PLH020036 w województwie dolnośląskim na lata 2014-2023 – ustanowiony 01.04.2014 r.
57.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej oraz zgodnie z wytycznymi w Studium uwarunkowań. Jednostka realizująca: UMW, RDOŚ	Opis stanu realizacji: Powoływanie form ochrony przyrody inicjowane jest na wniosek wpływający do Urzędu Miasta Wrocławia. <u>W 2014 r.</u> wpłynął 1 wniosek w sprawie ustanowienia w formie pomnika przyrody drzewa gatunku metasekwoja chińska, rosnącego przy ul. C.K. Norwida 24. W wyniku podjętych czynności administracyjnych stwierdzono, że metasekwoja (<i>Metasequoia glyptostroboides</i>) o obwodzie pnia 303 cm, wysokości ok. 20 m - nie spełnia kryteriów do uznania drzewa za pomnik przyrody.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	W 2015 r. wpłynęły 3 wnioski w sprawie ustanowienia w formie pomnika przyrody nw. drzew: - grupy pięciu platanów klonolistnych (<i>Platanus x hispanica</i>), rosnących na nieruchomościach gruntowych oznaczonych geodezyjnie jako dz. nr: 37/14 i 37/16, AM 19, obręb Osobowice; - dębu szypułkowego (<i>Quereus robur</i>), zrosłodrzewu o obwodach: 325 cm i 340 cm rosnącego na nieruchomości gruntowej oznaczonej geodezyjnie jako dz. nr 150 AM- 11 obręb Różanka przy ul. Chorwackiej 39 we Wrocławiu, - dębu szypułkowego (<i>Quercus robur</i>), o obw. 420 cm rosnącego na nieruchomości gruntowej oznaczonej geodezyjnie jako dz. nr: 42/1. AM-15, obręb Leśnica przy ul. Rubczaka we Wrocławiu. W wyniku podjętych czynności administracyjnych stwierdzono, że przedmiotowe drzewa, z różnych przyczyn nie spełniają kryteriów potrzebnych do uznania drzewa za pomnik przyrody, w związku z powyższym nie przygotowano projektów stosownych uchwał.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu cennych ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych		
58.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Realizacja zadań z zakresu czynnej ochrony gatunków i siedlisk Jednostka realizująca: UMW, DZPK, RDOŚ, Nadleśnictwa, właściciele gruntów i nieruchomości Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2015	Opis stanu realizacji: 1. Utrzymanie pomników przyrody. W ramach ochrony czynnej drzew pomnikowych wytypowano do zabiegów i zlecono do wykonania w 2014 r. prace dot. zabiegów pielęgnacyjnych, prac technicznych i innych zadań na 38 pomnikach przyrody. Prace te polegały m.in. na: montażu wiązań elastycznych konarów, usuwaniu suszu gałęziowego w obrębie koron drzew, zrąbkowaniu i areacji strefy korzeniowej drzew oraz wykonaniu ekspertyz dendrologicznych. Kwota wydatkowana na ten cel ze środków miasta to 59 728,30 zł. W 2015 r. w ramach ochrony czynnej wytypowano do zabiegów i zlecono do wykonania prace pielęgnacyjne, prace interwencyjne i badania specjalistyczne na 65 pomnikach przyrody. Kwota wydatkowana na ten cel ze środków miasta to 55 956,40 zł 2. Ograniczanie uciążliwości związanych z bytowaniem dzikich zwierząt. „Program Ograniczania uciążliwości powodowanych przez dzikie zwierzęta bytujące na terenie Miasta Wrocławia” - realizowany był przez wykonawców wyłonionych w trybie przetargowym w roku 2013. Obecnie zostali wyłonieni Wykonawcy na realizację ww. Programu w latach 2016-2018 Ratujemy Kasztanowce” - realizowany program dotyczący ochrony kasztanowców.
59.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Odtwarzanie naturalnego charakteru dolin cieków wodnych oraz zwiększanie małej retencji w krajobrazie Jednostka realizująca: UMW, RZGW, DZMiUW, DZPK, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Podstawą kształtowania systemu zieleni miejskiej Wrocławia jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wrocław”, w którym za jeden z najważniejszych elementów struktury przestrzennej miasta przyjęto podstawowy system powiązań przyrodniczych. Obejmuje on obszary z jednej strony najcenniejsze przyrodniczo, stanowiące korytarze ekologiczne, z drugiej strony – tereny rozwoju i wzmocnienia ekosystemów. System obejmuje tereny dolin rzecznych, zieleni miejskiej, klinów przewietrzających. Tereny zieleni wysokiej pełnią głównie funkcje filtrów zanieczyszczeń powietrza, produkcji tlenu i funkcję klimatotwórczą.

	Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Realizowany „Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim” zawiera m. in.: - ogólną ocenę zasobów wodnych województwa dolnośląskiego, - analizę dokumentów planistycznych i studiów wykonalności opracowanych w latach 1995-2003, - ewidencję obiektów małej retencji oraz - zaktualizowany program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim. Podstawą utrzymania w dolinach rzecznych zbliżonych do naturalnych - zespołów oraz zbiorowisk roślinnych i związanych z nimi zwierząt, czy wysokiej bioróżnorodności jest zachowanie wysokiego zróżnicowania środowiska fizycznego koryt i dolin rzecznych oraz utrzymanie naturalnego reżimu hydrologicznego. Z różnych metod zwiększania retencji najbardziej korzystne z przyrodniczego punktu widzenia są następujące: - <i>wzrost retencji na terenach leśnych</i> można osiągnąć przez dolesienia, przebudowę lasów w kierunku zgodności z siedliskiem (bardziej odporne na wpływ czynników zewnętrznych); odchodzenie od monokultur leśnych (mniejsze zdolności retencyjne); wprowadzanie i wzbogacanie warstwy runa, podszytu, odtworzenie biologicznej zabudowy potoków; - <i>wzrost retencji na gruntach uprzednio zmeliorowanych lub planowanych do zmeliorowania</i> – m.in. poprzez odbudowę zastawek na rowach melioracyjnych. - <i>wzrost retencji glebowej na terenach zajętych przez rolnictwo</i> - odtwarzanie mikrorzeźby terenu, utrzymywanie i odtwarzanie śródpolnych oczek wodnych. - <i>utrzymanie i wzrost retencji w dolinach rzecznych</i> - zapewnieniu wyższego zabezpieczenia przed powodzią sprzyja utrzymanie wysokiej retencji dolinowej wokół cieków. Podstawową sprawą jest tu umiejscowienie wałów przeciwpowodziowych. Zagadnienia zwiększania małej retencji, ochrony przyrody, w tym przywracanie drożności rzek zostały ujęte także w aktualizacji Programu Odra 2006.
Priorytet: Tereny zieleni miejskiej		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona i rozwój spójnego systemu terenów zieleni miejskiej		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Rozwój terenów zieleni miejskiej z uwzględnieniem wartości przyrodniczych i kulturowych		
60.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Nasycenie zielenią obszarów zainwestowanych, między innymi nabrzeży staromiejskiego odcinka Odry, obrzeży	Opis stanu realizacji: Zarząd Zieleni Miejskiej w ramach „Programu rewitalizacji zieleni, nadbrzeży i wysp odrzańskich” w latach 2014-2015 realizował następujące zadania: a) Rewaloryzacja Promenady Staromiejskiej na odcinku od ul. Krupniczej do ul. Świdnickiej -

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

szlaków komunikacyjnych, niezabudowanych wysp odrzańskich oraz obszarów przylegających do dolin rzek Jednostka realizująca: UMW, ZZM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	2 762 000,- zł. W ramach inwestycji zrealizowanej w roku 2015 odtworzono XIX wieczny układ kompozycyjny, wybudowano drogę dla rowerów o długości 450 m, ścieżki piesze i pieszo-jezdne, place i placiki, przebudowano zieleniec przylegający do Promenady od strony Opery, na którym powstał plac z donicami i ozdobnymi rabatami bylinowymi, zaakcentowano główne wejścia od strony ul. Świdnickiej i Krupniczej, poprzez instalację „namglawiaczy” – podświetlane mgiełki wodne, wykonano stylizowane ogrodzenie wzdłuż Fosi, wymieniono elementy małej architektury: opaski trawnikowe, ławki parkowe, kosze na śmieci, drogowskazy, gazony. Na tym odcinku Promenady odtworzono i uzupełniono szpalery drzew oraz wykonano rekompozycję układu szaty roślinnej. Posadzono 110 drzew (klony), 228 krzewów iglastych (sosna górska „Mops”, cis pospolity), 10 152 krzewów liściastych (bukszpan, berberys gruczołkowaty, irga szwedzka, żyliszek, jaśminowiec, tawuła japońska, lilak pospolity, wierzba purpurowa), 3 265 bylin (krwawnik pospolity, przywrotnik, tawułka, dzwonek, ostróżka, funkia, irys, lawenda, tojeść, pierwiosnek, szalwia), 974 trawy ozdobne (śmiatek, miskant, imperata, proso, ostnica), 509 skrzypów zimowych. Wykonano instalacje nawadniającą zieleni. b) Zagospodarowanie placu przy pomniku M. Kopernika z fragmentem terenu Promenady Staromiejskiej na odcinku od ul. Piotra Skargi do wejścia na teren Parku Kopernika - 1 316 000,- zł. W ramach inwestycji zrealizowanej w roku 2015 wykonano remont układu komunikacji pieszej i kołowej, przebudowano plac przy pomniku Kopernika wraz z jego renowacją i budową oświetlenia, zagospodarowano teren elementami małej architektury: ławki, siedziska w kształcie kul, kosze na śmieci, opaski trawnikowe, kraty pod drzewa. Na omawianym terenie wykonano rekompozycję układu szaty roślinnej, z maksymalną adaptacją istniejącej zieleni wraz z zagospodarowaniem zielenią placu przy pomniku w tym cztery rabaty bylinowe wygradzone murkami z betonu architektonicznego o wysokości od 15 do 40 cm. Nasadzono: drzewa - 12 szt. (klony -8 szt., kasztanowce – 2 szt., płatany – 2 szt.), krzewy - 3 254 szt. (bukszpan, trzmielina, świdośliwa, róża), bylin - 446 szt., trawy - 118 szt., rośliny cebulowe - 393 szt. c) Zagospodarowanie terenu Placu Świętojańskiego przy Kolumnie Maryjnej we Wrocławiu – Leśnicy - 344 000,- zł. W ramach zadania zrealizowanego w 2015 roku wykonano pełną konserwację Kolumny Maryjnej wraz z zagospodarowaniem terenu wokół, w tym m.in.: nowa nawierzchnia i schodki terenowe z kostki kamiennej i płyt betonowych, niskie ogrodzenie wokół kolumny wraz z iluminacją, ławki granitowe i kosze na śmieci. Nasadzono: krzewy - 2 156 szt. (cis – 1646 szt., bukszpan - 450 szt., róża – 60 szt.) oraz założono nowe trawniki.
---	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		d) Zagospodarowanie terenu zieleńca przy Pl. Westerplatte - 918 000 zł. W ramach zadania zrealizowanego w latach 2014–2015 wykonano rewaloryzację terenu zieleni Placu Westerplatte, w tym m.in.: wykonano remont i przebudowę ciągów pieszych i placu z planszą do gry w szachy terenowe, plac zabaw dla dzieci, oświetlenie terenu, wyposażono teren w ławki, kosze na śmieci i stojaki na rowery. Nasadzono: drzewa – 8 szt., krzewy – 4 781 szt. oraz założono nowe trawniki. e) Zagospodarowanie terenu z placem zabaw przy Pl. Pereca - 702 000,-zł. W ramach inwestycji zrealizowanej w 2015 roku powstał plac zabaw z 14 urządzeniami zabawowymi na nawierzchni bezpiecznej – syntetycznej z terenem ukształtowanym w niewielkie, malownicze pagórki, porośnięte trawą. Wykonano nasadzenia, w tym: drzewa – 9 szt., krzewy - 401 szt., byliny - 637 szt. f) Zagospodarowanie strefy wejściowej Parku Zachodniego od strony ul. Lotniczej - 470 000 zł. W ramach inwestycji zrealizowanej w 2014 roku zagospodarowano teren przejęty przez ZZM i włączony do Parku Zachodniego. Wykonano system ścieżek i alejek mineralnych – żwirowych w powiązaniu z istniejącym układem komunikacyjnym oraz prace w zieleni – nasadzenia roślin, założenie trawników. Wykonano nasadzenia, w tym: drzewa – 51 szt. (dagleźja, brzoza, grab, dąb, robinia), krzewy – 1 564 szt. (bukszpan, laurowiśnia, róża, tawuła, różanecznik), byliny - 420 szt., bluszcz - 182 szt., rośliny cebulowe – 3 792 szt. (czosnek, tulipan, szafran).
61.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Uzupełnienie istniejących zadrzewień przyulicznych Jednostka realizująca: UMW, ZZM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: W kompetencjach Zarządu Zieleni Miejskiej pozostaje zarządzanie terenami zieleni miejskiej (parki, zieleńce, skwery), lasami komunalnymi przekazanymi Gminie Wrocław w zarząd wraz ze znajdującą się na tych terenach małą architekturą oraz urządzeniami wodno- melioracyjnymi. Dodatkowo w myśl porozumienia z Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta, ZZM prowadzi bieżącą konserwację zieleni pasów drogowych. Do pozostałych zadań należy również: - koordynowanie działań związanych z rozwojem i rewaloryzacją (rewitalizacją) terenów zieleni miejskiej oraz prowadzenie remontów i inwestycji miejskich w tym w zakresie; - zarządzanie powierzonymi nieruchomościami rolnymi Gminy Wrocław, w szczególności terenami, dla których przewiduje się zagospodarowanie zielenią miejską, lasami komunalnymi i urządzeniami wodnomelioracyjnymi oraz utrzymywanie przekazanych terenów o charakterze zieleni tymczasowej; - zarządzanie fosą miejską oraz innymi ciekami i urządzeniami wodnymi, urządzeniami melioracji komunalnych i przeciwpowodziowymi oraz studniami publicznymi będącymi własnością Gminy Wrocław; - koordynowanie działań związanych z rozwojem i modernizacją urządzeń wodno-melioracyjnych oraz prowadzenie remontów i inwestycji miejskich w tym zakresie;
62.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie ciągłości terenów zielonych oraz funkcjonalności korytarzy ekologicznych poprzez odpowiednie uzupełnienie systemu terenów zielonych Jednostka realizująca: UMW, ZZM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015 Koszt:	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	2014: ok. 450 000,00 zł. 2015: ok. 250 000,00 zł	- prowadzenie programów: zieleni rozproszonej, poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta oraz innych programów i zadań zleconych do realizacji. Zieleń na terenie Gminy Wrocław jest we władaniu różnych Zarządców i aktualnie nie ma jednej jednostki, która zbierałaby informacje w zakresie zasobów zieleni Wrocławia. Zarząd Zieleni Miejskiej posiada bazę danych dotyczącą terenów będących w utrzymaniu tut. jednostki. Tereny parków zieleńców oraz zieleń przyuliczna zebrane są w postaci tzw. przedmiarów obiektów w obrębie których zawarte są m.in.: powierzchnie trawników do wykaszania, powierzchnie terenów do wygrabiania z liści, ilości nasadzeń okrywowych, żywopłotów czy ilości młodych drzew. W 2014 roku na terenach zieleni przyulicznej wysadzono 875 drzew. Nasadzenia uzupełniające drzew wykonano m.in. na n/w ulicach: Jesienna, Bystrzycka, Balonowa, Szybowcowa, Bajana, Kunickiego, Kłodnicka, Gajowa, Główna, Duńska, Morwowa, Robotnicza, Pszczelarska, Armii Krajowej, Krzywoustego, Boya-Żeleńskiego, Kasprowicz, Gospodarska, Gorlicka, Obornicka, Żmigrodzka, Kamieńskiego, Lekarska, Kadłubka, Hallera, Królewiecka, al. Kochanowskiego, pl. Strzegomski, Podwale, Zdrowa. W 2015 roku na terenach zieleni przyulicznej wysadzono 532 drzewa. Nasadzenia uzupełniające drzew wykonano m.in. na n/w ulicach: Reymonta, Piastowska, al. Kochanowskiego, ks. Witolda, Papiernicza, Kozanowska, Lotnicza, Kamiennogórska, Krzywoustego, Bezpieczna, Powstańców Śląskich, Karkonoska, Ślężna, Grabiszyńska, Korfantego, Kamienna. Zarząd Zieleni Miejskiej planując nasadzenia uzupełniające na terenach zieleni – analizuje obiekty pod kątem zachowania ciągłości oraz funkcjonalności korytarzy ekologicznych. W planowaniu nasadzeń – brane są pod uwagę nie tylko uzupełnienia w zakresie szaty roślinnej na istniejących obiektach parkowych – ale w miarę możliwości związanych z infrastrukturą wprowadzane są nasadzenia także w pasach zieleni przyulicznej – tak by system terenów zieleni stanowił powiązany układ zieleni w mieście. Dodatkowo aspekt ten brany jest pod uwagę na etapie planowania przestrzennego, gdzie wskazywane są nowe tereny przeznaczone do zagospodarowania – powiązane systemem ciągów pieszych i rowerowych z terenami zieleni już funkcjonującymi.
63.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zwiększenie tempa pozyskiwania terenów np. od Agencji Własności Rolnej i osób prywatnych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2019 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Miasto Wrocław od 2006 r. realizuje „Powiatowy Program Zwiększania Lesistości Miasta Wrocławia”, który zakłada etapowe zwiększanie lesistości miasta z ok. 7 %, do ok. 11 %. Działania te wynikają również z założenia, że zwiększanie zasobów leśnych miasta oprócz wymiernych korzyści ekologicznych (np. ograniczanie efektu cieplarnianego poprzez absorpcję CO₂) znacznie przyczyniają się do poprawy jakości życia w mieście (m.in. poprzez zwiększanie przestrzeni rekreacyjnej). W ramach nadzoru nad realizacją Programu, WSR aktywnie wspierał i koordynował działania związane z przejmowaniem oraz zalesianiem gruntów nieleśnych.

Cel operacyjny (krótkoterminowy): Sprawne zarządzanie terenami zieleni miejskiej												
64.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Utrzymanie i konserwacja zieleni istniejącej Jednostka realizująca: UMW, ZZM, CSHiR Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Koszt: <u>2014r.:</u> 21,9 mln zł, <u>2015r.:</u> 22,8 mln zł.	Opis stanu realizacji: Zarząd Zieleni Miejskiej w ramach zadania wykonywał: a) bieżącą konserwację parków i zieleńców oraz prace porządkowe na terenach zieleni tymczasowej i zieleni nieurządzonej. Prace w zakresie konserwacji zieleni obejmowały m.in.: koszenie trawników, wygrabianie liści, nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni parkowej, pielęgnację kwietników sezonowych, różanek, rabat bylinowych i żywopłotów, pielęgnację młodych i starszych drzew. b) bieżącą konserwację zieleni przyulicznej: Bieżącą konserwację prowadzono na terenie zieleni przyulicznej pasów drogowych, pętli tramwajowych i rezerw komunikacyjnych. Dodatkowo prowadzono konserwację zieleni rowów przydrożnych. Prace w zakresie konserwacji zieleni pasów drogowych obejmują m.in.: koszenie trawników, wygrabianie liści, nasadzenia roślinności trwałej, pielęgnację nasadzeń okrywowych, cięcie i odchwaszczanie żywopłotów, pielęgnację młodych i starszych drzew. Wskazane działania mają na celu poprawę bezpieczeństwa i estetyki miasta, poprawę walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów zieleni miejskiej oraz stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców. c) konserwację, pielęgnację i zagospodarowanie powierzchni leśnych w Lasach Komunalnych. d) dozór i funkcjonowanie Ogrodu Japońskiego e) nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej W ramach zadania w 2014 roku na terenie parków i zieleńców oraz zieleni przyulicznej nasadzono łącznie: <table><tr><td>drzew</td><td>2 490 szt.,</td></tr><tr><td>krzewów</td><td>27 847 szt.,</td></tr><tr><td>pnący</td><td>845 szt.,</td></tr><tr><td>byliny</td><td>469 szt.,</td></tr><tr><td>kwiatów sezonowych</td><td>150 698 szt.</td></tr></table> Dodatkowo 1 592 drzewa zostały posadzone w ramach inwestycji, na innych terenach gminnych w programie zieleni rozproszonej oraz przez inne podmioty na terenach w zarządzaniu ZZM – nasadzenia kompensacyjne, zastępcze (m.in. deweloperzy, RZGW): - do wiosennego i letniego ukwiecenia terenów zieleni miejskiej. Dostarczone kwiaty wysadzono na kwietnikach o powierzchni ogólnej 43,40 arów, oraz w donicach ozdobnych m.in. na promenadzie w Parku Kopernika, Ostrowie Tumskim, ul. Szewskiej i pl. Marii Magdaleny, ul. Oławskiej, wokół Hali Stulecia (roślin cebulowych - 148 900 szt.)	drzew	2 490 szt.,	krzewów	27 847 szt.,	pnący	845 szt.,	byliny	469 szt.,	kwiatów sezonowych	150 698 szt.
drzew	2 490 szt.,											
krzewów	27 847 szt.,											
pnący	845 szt.,											
byliny	469 szt.,											
kwiatów sezonowych	150 698 szt.											

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		- do wiosennego ukwiecenia terenów zieleni miejskiej. Dostarczono cebule i wysadzono m.in. na Placu Strzegomskim, Wyspie Piaskowej, w parku osiedlowym przy ul. Bajana oraz na ul. Bardzkiej, ul. Milenijnej, ul. Horbaczewskiego oraz ul. Karkonoskiej. W ramach zadania w 2015 roku na terenie parków i zieleńców oraz zieleni przyulicznej nasadzono łącznie: <table><tr><td>drzew</td><td>2 416 szt.</td></tr><tr><td>krzewów</td><td>23 924 szt.</td></tr><tr><td>bylin</td><td>1 717 szt.</td></tr><tr><td>pnączy</td><td>630 szt.</td></tr><tr><td>kwiaków sezonowych</td><td>218 763 szt.</td></tr></table> Dodatkowo 3 678 drzew zostało posadzonych w ramach inwestycji, na innych terenach gminnych w programie zieleni rozproszonej oraz przez inne podmioty na terenach w zarządzaniu ZZM – nasadzenia kompensacyjne, zastępcze (m.in. deweloperzy, RZGW). - do wiosennego i letniego ukwiecenia terenów zieleni miejskiej. Dostarczone kwiaty wysadzono na kwietnikach o powierzchni ogólnej 43,40 arów oraz w donicach ozdobnych m.in. na Placu Nowy Targ, promenadzie w Parku Kopernika, Ostrowie Tumskim, ul. Szewskiej i pl. Marii Magdaleny, ul. Oławskiej, wokół Hali Stulecia (roślin cebulowych 212 470 szt.) - jesienią wysadzono cebule krokusów, żonkili oraz tulipanów na Placu Kościuszki, skwerze św. o. Damiana de Veuster, pl. Św. Mikołaja, pl. Legionów, pl. Powstańców Wielkopolskich, ul. Pasteura, w Parku Szczytnickim, rondzie Klecina, rondzie Gajowicka-Orla, ul. Swobodnej, skwerze Waligórskiego, Parku Grabiszyńskim, Parku Langiewicza, zieleńcu przy Anielewicza. g) eksploatację oświetlenia parkowego h) prace interwencyjne, i) konserwację fontann.	drzew	2 416 szt.	krzewów	23 924 szt.	bylin	1 717 szt.	pnączy	630 szt.	kwiaków sezonowych	218 763 szt.
drzew	2 416 szt.											
krzewów	23 924 szt.											
bylin	1 717 szt.											
pnączy	630 szt.											
kwiaków sezonowych	218 763 szt.											
65.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ograniczanie lokalizacji trwałej zabudowy na terenach zielonych oraz ich fragmentacji przez ciągi komunikacyjne Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane poprzez umieszczanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na etapie planowania inwestycji.										
66.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring zagrożeń przez patogeny, szkodniki oraz czynniki abiotyczne drzew i krzewów na terenach zieleni miejskiej	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na bieżąco. WSR UMW w ramach nadzoru nad lasami niepaństwowymi, położonymi na terenie Wrocławia prowadzi monitoring stanu zdrowotnego tych lasów poprzez:										

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015

	Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	- bieżące oceny stanu lasów, - coroczne oceny zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów miejskich. - „Monitoring stanu zdrowotnego lasów komunalnych Wrocławia” - program badawczy realizowany przez zespół naukowców Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na zlecenie WSR UMW.
67.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Inwentaryzacja drzew i zamieszczenie jej wyników w formie elektronicznej bazy danych, która będzie służyć do identyfikacji zagrożeń i planowania pielęgnacji. Jednostka realizująca: UMW, organizacje pozarządowe Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: W chwili obecnej ww. elektroniczna baza danych jest w fazie planowania.
Priorytet: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów leśnych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapewnienie formalnych podstaw ochrony zasobów leśnych		
68.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wyznaczenie gruntów przeznaczonych do zalesienia (w tym ich pozyskanie i rozwiązanie kwestii formalnych) zgodnie z Powiatowym programem zwiększania lesistości Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: Następowała realizacja „Powiatowego Programu Zwiększania Lesistości Miasta Wrocławia”, który zakłada etapowe zwiększanie lesistości miasta z 7 % do ok. 11 %. Ww. Program został przyjęty do realizacji uchwałą nr LII/3183/06 z dn. 8 czerwca 2006 r. Rady Miasta Wrocławia. W latach 2014-2015 nie były wyznaczane grunty do zalesień.
69.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie Planów Urządzania Lasu Jednostka realizująca:	Opis stanu realizacji: 2014 r.: Decyzją Ministra Środowiska z dnia 31 lipca 2014r. na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 28

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	września 1991r. o lasach (Dz. U. z 2011r., Nr 12, poz. 59 z późn. zm.) oraz art. 104 k.p.a., po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 4 lipca 2014r., znak: ZU-7015-28/14, został zatwierdzony Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Oława RDLP we Wrocławiu na lata 2014-2023. <u>2015 r.:</u> Decyzją Ministra Środowiska z dnia 16 lipca 2015r. na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz. U. z 2014r., poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 104 k.p.a., po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 15 czerwca 2015r., znak: ZU.6004.33.2015, został zatwierdzony Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Oborniki Śląskie.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zachowanie i odtworzenie właściwego stanu lasów		
70.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zalesianie gruntów Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013	Opis stanu realizacji: W latach 2014-2015 nie były wyznaczane grunty do zalesień.
71.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przebudowa drzewostanów w kierunku zgodności z siedliskiem Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane głównie przez Nadleśnictwo. Wrocławskie lasy w zdecydowanej większości są lasami liściastymi. Dominującymi typami siedlisk leśnych miasta Wrocławia są łągi i grądy, dominującymi gatunkami w drzewostanie jest dąb szypułkowy i lipa drobnolistna. Według opracowanych „Zasad hodowli lasu”, które są załącznikiem do Zarządzenia nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., obowiązującym w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych od dnia 1 stycznia 2012 r. - przebudowie podlegają drzewostany nie zapewniające możliwości realizacji celów trwałej, zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej określonych ogólnie w ustawie o lasach i szczegółowo w obowiązującym planie urządzania lasu. Obowiązek przebudowy takich drzewostanów wynika z art. 13 ustawy o lasach. Skład gatunkowy i struktura drzewostanów jest w dużej mierze odzwierciedleniem zdarzeń losowych i uwarunkowań ekonomicznych ubiegłego wieku. Jednogatunkowe i jednowiekowe drzewostany sosnowe na dużych powierzchniach to efekt między innymi wprowadzenia tego gatunku na obszary pokłękowe (gradacje, pożary) bez zwracania uwagi na żyzność siedliska, zalesienie gatunków

		porolnych i nieużytków gatunkami nie zawsze odpowiadającymi siedlisku. Ponadto wprowadzono na siedliska typowo leśne, w wyniku błędnego rozeznania ich możliwości produkcyjnych, odnowienia gatunkami o mniejszych wymaganiach troficznych, niż wynikało to z rzeczywistej żyzności siedlisk. W efekcie powstały i wciąż występują na znacznych obszarach drzewostany częściowo niezgodne i niezgodne z gospodarczym typem drzewostanu. Przebudowa całkowita drzewostanu wiąże się z potrzebą wykorzystania cięć odnowieniowych, a więc zaprojektowania rębni. Przebudowa częściowa drzewostanu ma na celu możliwie pełne wykorzystanie potencjału produkcyjnego istniejącego drzewostanu przez stosowanie cięć pielęgnacyjnych, przekształceniowych, wprowadzanie drugiego piętra, dolesienie luk. Są to działania gospodarcze, których celem jest przeznaczenie do dalszej hodowli jakościowo dobrych fragmentów drzewostanów uzupełnionych, w miarę możliwości, fragmentami brakującymi. Wszystkie nowozakładane uprawy leśne (odnowienia i zalesienia) są realizowane zgodnie z docelowymi składami gatunkowymi określonymi w uproszczonych planach urządzenia lasu oraz zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu. Jednocześnie do składów upraw wprowadza się gatunki domieszkowe, tzw. domieszki biocenotyczne, w celu zwiększania różnorodności gatunkowej lasów, tworzenia stref ekotonowych itp.
Priorytet: Ochrona powierzchni ziemi		
Cel strategiczny (długoterminowy): Poprawa stanu jakości gleby i ziemi na terenie miasta oraz ochrona powierzchni ziemi przed degradacją		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Monitoring obszarów z niezadawalającym stanem jakości gleby lub ziemi		
72.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring jakości gleb Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi na terenie miasta monitoring, obserwację zmian i ocenę jakości gleby i ziemi, na podstawie których możliwa jest identyfikacja terenów z przekroczeniami standardów jakości gleby. W 2014 roku WIOŚ prowadził badania stopnia zanieczyszczenia gleb wokół terenów przemysłowych, wzdłuż tras komunikacyjnych i na obszarach przyrodniczych. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono zróżnicowane stopnie zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi: cynkiem, ołowiu, kadmu, chromu, miedzi i niklu. W żadnym z analizowanych miejsc nie były przekroczone standardy dla rtęci i arsenu. Badanie jakości gleb wykonywano na terenach wokół zakładów i innych obiektów: - pola irygacyjne Wrocławia, - tereny wokół kompleksu zakładów na osiedlu Kowale we Wrocławiu,

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		- tereny wodonośne Wrocławia ze szczególnym uwzględnieniem obszaru wokół Huty Siechnice.
73.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Sporządzenie i aktualizacja rejestru z niezadawalającym stanem jakości gleb Jednostka realizująca: RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zgodnie z obowiązującymi przepisami Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi elektroniczną bazę danych informacji o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapobieganie dalszej degradacji gleby i utrzymanie jej funkcji		
74.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rekultywacja i koordynacja rekultywacji terenów zdegradowanych Jednostka realizująca: Jednostki odpowiedzialne za rekultywację, ZDIUM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zadanie zrealizowano. Opis realizacji zadania został ujęty w Raporcie z wykonania aktualizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2004-2015 za okres lat 2008-2009. Proces rekultywacji realizowany jest w ramach działań bieżących.
75.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promocja przestrzegania Kodeksu Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej Jednostka realizująca: ARiMR Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR) zawiera zbiór przyjaznych środowisku praktyk rolniczych, których stosowanie ma zapewnić zrównoważony rozwój w sferze produkcji rolniczej. Zawiera on praktyczne rady, jak zmniejszać ryzyko zanieczyszczenia wody i jaka praktyka kontroli zanieczyszczeń może być stosowana w gospodarstwie. Najważniejszym celem KDPR jest podniesienie poziomu podstawowej wiedzy o ochronie wody – głównego zasobu środowiska, jak również jego elementów: gleby, powietrza, krajobrazu oraz o możliwościach przyczyniania się do ich ochrony. Kodeks, informując co jest dozwolone lub zabronione, zapobiega popełnieniu wykroczeń, kształtuje więc społeczną postawę rolników wobec obowiązującego prawa oraz uczy, jak ograniczać ujemne oddziaływanie na środowisko. ARiMR Wrocław zajmuje się wspieraniem rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. ARiMR Wrocław współpracuje z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jednocześnie podlega nadzorowi Ministerstwa Finansów w zakresie gospodarowania środkami publicznymi. Beneficjentami działań realizowanych przez ARiMR Wrocław są m.in. rolnicy, mieszkańcy wsi, samorządy lokalne, przedsiębiorcy, a także podmioty sektora rybackiego. ARiMR Wrocław wdrażała instrumenty pomocy finansowane przez Europejski Fundusz Rolnej Gwarancji, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Rybacki. Prowadzone są

		kampanie informacyjno – promocyjne w telewizji, radiu, prasie, inicjuje i organizuje konferencje, seminaria itp.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ochrona powierzchni ziemi biologicznie czynnych i właściwe zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych		
76.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie ochrony złóż kopalin i koordynacja rekultywacji terenów zdegradowanych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zgodnie z art. 161 Ustawy Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011r. nr 163, poz. 981) Prezydent Wrocławia działa jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości administracji geologicznej, jeżeli nie zostały one zastrzeżone dla marszałków województw lub ministra właściwego do spraw środowiska. Do zadań państwowej służby geologicznej dbającej o zrównoważony rozwój kraju w zakresie geologii należy w szczególności: 1) obsługa centralnego archiwum geologicznego; 2) prowadzenie centralnego banku danych geologicznych i hydrogeologicznych; 3) przygotowywanie materiałów do bilansu zasobów kopalin i obsługa rejestru tych zasobów; 4) koordynowanie wykonywania prac kartografii geologicznej oraz wykonywanie prac pilotażowych; 5) obsługa rejestru obszarów górniczych; 6) koordynacja zadań w zakresie ochrony georóżnorodności. Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Centralną Bazę Danych Geologicznych pod adresem www.geoportal.pgi.gov.pl , która zawiera szczegółowe informacje o otworach wiertniczych, archiwalnych dokumentacjach geologicznych i różnego typu badaniach geofizycznych. Większość danych zgromadzonych w CBDG jest udostępniana bezpłatnie przez zamieszczone na witrynie CBDG wyspecjalizowane aplikacje. Oprócz CBDG, Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Rejestr Obszarów Górniczych, który zbiera dane dotyczące obszarów górniczych w całym kraju; zawiera informacje o obszarach i terenach górniczych zarówno aktualnych, jak i archiwalnych – takie jak: numer w rejestrze, nazwa złoża, rodzaj kopaliny, położenie administracyjne, data i numer decyzji wyznaczającej obszar, oraz koncesji, nazwa i adres przedsiębiorcy, kontury granic obszarów i in.
Priorytet: Gospodarowanie zasobami geologicznymi		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona zasobów kopalin i wykorzystanie środowiska geologicznego dla celów produkcyjnych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		

Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją		
77.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: W zakresie ochrony kopalin - zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze przedsiębiorca jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zasobów złoża na podstawie dokumentacji geologicznej i projektu zagospodarowania złoża. Umożliwia to bieżącą kontrolę racjonalnego wykorzystywania surowca. Projekt zagospodarowania złoża sporządza się dla istniejącego lub projektowanego obszaru górnictwa, w którym będzie prowadzona eksploatacja złoża lub wydzielonej jego części przewidzianej do zagospodarowania w okresie objętym koncesją. Powinien on przedstawiać optymalny wariant wykorzystania zasobów złoża, z uwzględnieniem geologicznych warunków jego występowania, wymagań w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego, technicznych możliwości oraz ekonomicznych uwarunkowań wydobywania kopaliny. W obecnym stanie prawnym „projekt zagospodarowania złoża” w zasadzie staje się elementem wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin i powinien określać zamierzenia w zakresie: - ochrony złóż kopalin, w tym kopalin towarzyszących i użytecznych pierwiastków śladowych występujących w złożu, zwłaszcza przez ich kompleksowe i racjonalne wykorzystanie; - technologii eksploatacji, zapewniającej ograniczenie ujemnych jej wpływów na środowisko. Aktualne informacje dotyczące terenów wykorzystywanych bądź planowanych pod eksploatację kopalin zawarte są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W przypadku stwierdzenia faktu wydobywania kopaliny bez koncesji Prezydent Wrocławia nakazuje wstrzymanie takiej działalności, nakładany jest obowiązek skutecznego zabezpieczenia terenu. W przypadku braku sprawcy nielegalnej eksploatacji powiadamiane są organy ścigania o zaistniałym fakcie, w celu jego ustalenia.
Priorytet: Pola elektromagnetyczne		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona przed polami elektromagnetycznymi		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych		
78.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych we Wrocławiu Jednostka realizująca:	Opis stanu realizacji: Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Punkty pomiarowe wyznaczono na terenach o dużej gęstości zaludnienia w rejonie oddziaływania źródeł emisji PEM (stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2019	radiowych i telewizyjnych). Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi WIOŚ. Jednocześnie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Wartości dopuszczalne pól elektromagnetycznych (dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności) określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. W 2014 roku program monitoringu PEM nie obejmował miasta Wrocławia. „Program państwowego monitoringu środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2013–2015” przewidywał pomiary PEM w granicach miasta Wrocławia jedynie w roku 2013 w 15 punktach pomiarowych (lokalizacja częściowo zgodna z punktami z roku 2009). W roku 2013, podobnie jak w 2009, na terenie miasta Wrocławia w żadnym z 15 punktów kontrolno-pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych. W 13 punktach poziom pól nie przekraczał 1,0 V/m przy 7,0 V/m wartości dopuszczalnej (dla stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji radiowych i telewizyjnych).
Priorytet: Poważne awarie przemysłowe		
Cel strategiczny (długoterminowy): Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii		
79.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych Jednostka realizująca: WIOŚ, WPSP Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Pojęcie poważnych awarii obejmuje nie tylko awarie w zakładach przemysłowych, lecz także awarie we wszystkich rodzajach transportu substancji niebezpiecznych oraz awarie występujące podczas ich przesyłu rurociągami. Zatem obok zakładów drugim źródłem poważnych awarii jest transport substancji niebezpiecznych. Czynnikiem, który w transporcie utrudnia podejmowanie działań w przypadku wystąpienia poważnej awarii, jest nieprzewidywalność miejsca jej wystąpienia. Źródłami poważnych awarii może być transport kolejowy, drogowy, rurociągowy, wodny. Nadzór nad stanem technicznym i eksploatacją środków transportu kolejowego, drogowego oraz zbiorników dla towarów niebezpiecznych jednostek pływających w żegludzie śródlądowej prowadzi Transportowy Dozór Techniczny. Rurociągi znajdują się pod nadzorem organów Urzędu Dozoru Technicznego. Zgodnie z ustawą 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672),

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		w przypadku wystąpienia poważnej awarii wojewoda poprzez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i WIOŚ podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków. O podjętych działaniach informuje marszałka województwa. WIOŚ realizuje zadania w zakresie zapobiegania występowaniu awarii przemysłowych poprzez: kontrolę podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, badanie przyczyn wystąpienia awarii oraz sposobów likwidacji skutków awarii, prowadzenie szkoleń i instruktażu. W Inspekcji jest prowadzony stały monitoring zdarzeń mogących powodować poważne awarie. Opracowane na podstawie prowadzonego rejestru zdarzeń mających znamiona poważnych awarii półroczne i roczne raporty o zdarzeniach są regularnie publikowane.
80.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wypożyczenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof Jednostka realizująca: UMW, Służby interwencyjne Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: <u>Rok 2014:</u> W 2014 roku Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Wrocławiu (KMPSP) otrzymała środki z budżetu Miasta, które zostały przeznaczone na zakup materiałów i wyposażenia w związku z realizacją zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a także na działania w zakresie „Programu Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 2013-2016”. Na zakup sprzętu techniki specjalistycznej oraz sprzętu mundurowego, w celu doposażenia specjalistycznych grup ratowniczych KMPSP we Wrocławiu przeznaczono wydatki inwestycyjne w wysokości 75.106,76 zł. <u>Rok 2015:</u> W 2015 roku KMPSP we Wrocławiu otrzymała środki z budżetu Miasta, które zostały przeznaczone na zakup materiałów i wyposażenia w związku z realizacją zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a także na działania w zakresie „Programu Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 2013-2016”. Wydatki inwestycyjne w wysokości 1.155,600 zł przeznaczono na zakup pojazdu specjalnego ratowniczo - gaśniczego z modułem chemiczno – ekologicznym dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej. Wydatki majątkowe w wysokości 60.000,00 zł przeznaczono na zakup pojazdu typu quad z przyczepą i sprzętem ratowniczym dla Ochotniczej Straży Pożarnej Jednostki Ratownictwa Specjalistycznego we Wrocławiu.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych		
81.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego Jednostka realizująca: UMW	Opis stanu realizacji: Opis realizacji zadania w powyżej w zad. nr 80.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015

	Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	
82.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wzmocnienie kontroli transportu substancji niebezpiecznych (Inspekcja Transportu Drogowego, WIOŚ) Jednostka realizująca: UMW, służby interwencyjne, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Inspekcja Transportu Drogowego działa na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego i porządku w transporcie drogowym. Powołana została do kontroli przestrzegania przepisów w zakresie transportu drogowego oraz niezarobkowego krajowego i międzynarodowego przewozu drogowego wykonywanego pojazdami samochodowymi. ITD. Prowadzi bieżące kontrole pojazdów, zabezpieczenia ładunków i warunków ich transportu.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludności z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych		
83.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa Jednostka realizująca: UMW, służby interwencyjne Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, informacje umieszczane są w Dolnośląskim Portalu Informacyjnym.
84.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Informowanie społeczeństwa o zewnętrznych planach operacyjnych dla zakładów stanowiących ryzyko poważnej awarii w mieście (strona internetowa) Jednostka realizująca: UMW, służby interwencyjne Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Pracę służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo we Wrocławiu koordynuje Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Robotniczej. Tam kierowane są wszystkie połączenia na numery alarmowe 999, 998, 997, 986 (numer 112 odbierany jest przez Wojewódzkie Centrum Powiadomiania Ratunkowego przy ul. Borowskiej). Informacje umieszczane są również na stronie Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu (zakładka Zagrożenia).
Priorytet: Edukacja ekologiczna		
Cel strategiczny (długoterminowy):		

Podnoszenie wiedzy i kształtowanie postaw przyjaznych środowisku		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla miasta Wrocławia		
85.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wdrożenie programu edukacji ekologicznej dla miasta Wrocławia Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2015 Koszt: <u>2014:</u> ok. 504 863 zł <u>2015:</u> ok. 280 848 zł	Opis stanu realizacji: <u>Działania z zakresu edukacji ekologicznej prowadzone w latach 2012-2013 przez Departament Edukacji UMW:</u> W latach 2014–2015 realizowano wiele projektów edukacyjnych, m.in. na temat dbałości o zasoby naturalne, propagujących postawy proekologiczne, a także przybliżających walory przyrodnicze Wrocławia i jego najbliższych okolic. <u>Działania podejmowane w 2014 roku:</u> 1. Program edukacyjny „Dzieci dla Klimatu” - to program przygotowany dla uczniów szkół podstawowych. Jego założeniem jest kształtowanie odpowiednich postaw ekologicznych dzieci poprzez ich edukację w zakresie sposobów oszczędzania energii. 2. Działania edukacyjne w zakresie ograniczania emisji pyłu azbestowego do powietrza są podejmowane w ramach realizowanego przez WSR Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia. Podczas wykonywania przez firmę zewnętrzną inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przez spis z natury, specjaliści firmy udzielali mieszkańcom informacji w zakresie oceny możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest, zagrożeń jakie stwarzają takie wyroby, a także obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobach bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania. Ponadto osoby fizyczne wykorzystujące wyroby azbestowe na terenie Wrocławia otrzymały poradniki dla właścicieli i zarządców nieruchomości przekazane nieodpłatnie do WSR przez Federację Zielonych Gaja z siedzibą w Szczecinie w ramach ogólnopolskiej kampanii antyazbestowej. W ramach działań edukacyjnych zostały wyprodukowane i wyemitowane w TVP Wrocław audycje telewizyjne o tematyce azbestowej. 3. Kampania edukacyjna pokazująca korzyści zdrowotne i społeczne z eliminacji niskiej emisji w ramach programu: „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł. Część 1 Program pilotażowy KAWKA”. Poprzez prowadzenie w mediach i internecie licznych działań przybliżono mieszkańcom problem niskiej emisji, wyjaśniono znaczenie tych słów, wyjaśniono przyczyny powstania niskiej emisji oraz pokazano w jaki sposób emisja szkodliwych pyłów i gazów wpływa nie tylko na jakość powietrza w mieście ale na ich zdrowie. Podczas kampanii przedstawiono mieszkańcom korzyści zdrowotne i społeczne wynikające z ograniczenia emisji szkodliwych pyłów i gazów do atmosfery, pokazano

		w jaki sposób eliminacja niskiej emisji wpłynie na poprawę jakości życia lokalnego społeczeństwa, poprawę ogólnej kondycji zdrowotnej a także, a także w jaki sposób przyczynia się do poprawy walorów turystycznych i klimatycznych Wrocławia. 4. Inne informacje publikowane na stronie internetowej http://www.wroclaw.pl/srodowisko <u>Działania podejmowane w 2015 roku:</u> 1. Program edukacyjny <i>Dzieci dla Klimatu</i> to program przygotowany dla uczniów szkół podstawowych. Jego założeniem jest kształtowanie odpowiednich postaw ekologicznych dzieci poprzez ich edukację w zakresie zrównoważonej mobilności. Uczniowie podczas zajęć dydaktycznych i praktycznych poznają sprzyjające środowisku sposoby przemieszczania się. 2. Projekt edukacyjny <i>Let'S Move</i> realizowany w czterech wrocławskich szkołach podstawowych to program promujący przemieszczanie się do szkoły pieszo i rowerem. Wśród założeń projektu należy również wymienić wzrost dziennej aktywności dzieci, oszczędzanie energii przez zmianę przyzwyczajeń transportowych, obniżenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz integrację w środowisku szkolnym. 3. Wydruk i dystrybucja 5 tys. ulotek dotyczących spalania odpadów. W treści ulotki zawarte zostały informacje o zakazie spalania odpadów w piecach domowych, a także zakazie spalania pozostałości roślinnych na terenie nieruchomości. Przedstawiono sankcje karne, jakie grożą w przypadku nieprzestrzegania tych zakazów, skutki spalania odpadów oraz informacje na temat prawidłowego postępowania z odpadami. Ulotki zostały udostępnione mieszkańcom Wrocławia przez pracowników WSR w trakcie przeprowadzanych kontroli oraz za pośrednictwem Osiedli Wrocławia, Straży Miejskiej i Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Działkowców. 4. Kampania edukacyjna pokazująca korzyści zdrowotne i społeczne z eliminacji niskiej emisji w ramach programu: „Poprawa jakości powietrza. Część 2 KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”. Poprzez prowadzenie w mediach i internecie licznych działań przybliżono mieszkańcom problem niskiej emisji, wyjaśniono znaczenie tych słów, wyjaśniono przyczyny powstania niskiej emisji oraz pokazano w jaki sposób emisja szkodliwych pyłów i gazów wpływa nie tylko na jakość powietrza w mieście ale na ich zdrowie. Podczas kampanii przedstawiono mieszkańcom korzyści zdrowotne i społeczne wynikające z ograniczenia emisji szkodliwych pyłów i gazów do atmosfery, pokazano w jaki sposób eliminacja niskiej emisji wpłynie na poprawę jakości życia lokalnego społeczeństwa, poprawę ogólnej kondycji zdrowotnej a także, a także w jaki sposób przyczynia się do poprawy walorów turystycznych i klimatycznych Wrocławia. 5. Inne informacje publikowane na stronie internetowej http://www.wroclaw.pl/srodowisko
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kontynuacja wsparcia finansowego i organizacyjnego placówek oświatowych

86.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozwój i utrzymanie współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi w szczególności w zakresie uświadczenia społeczeństwa o istniejących zagrożeniach poszczególnych komponentów środowiska Jednostka realizująca: UMW, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: 1. W ramach rozwijania edukacji ekologicznej w latach 2014 – 2015 przeprowadzano następujące działania: - kontynuowano projekt „Wrocławskie dzieci uczą segregować śmieci”. X edycja projektu przeprowadzana była pod hasłem „Ekologiczni przez cały rok!” (koszt organizacji 75 000 zł), - przeprowadzono II edycję kampanii „Nasz Czysty Wrocław”. Kampania miała na celu uwrażliwienie młodych wrocławian na kwestie związane z czystością miasta. W ramach tej edycji przeprowadzono 7 konkursów na: - Hymn Kampanii – Szkoła Podstawowa nr 37, - Mała Wenecja – Konkurs na reportaż z elementami fotoreportażu - Zespół Szkolno Przedszkolny nr 13, - Graffiti – Konkurs plastyczny – Przedszkole nr 99, - Kwiatowe Bombardowanie – Przedszkole nr 121, - Co nas w oczy kłuje – Wystawa fotograficzna – Przedszkole nr 99, - Czyste miasto – przedstawienie teatralne – Zespół Szkolno Przedszkolny nr 13, - Rozświetlony Wrocław – Konkurs plastyczno-konstruktorski – Przedszkole nr 121. Dofinansowanie projektu wyniosło w roku szkolnym 2014/2015 łącznie 33 200 zł 2. Szkołom i placówkom udzielono dofinansowania wyjazdów edukacyjnych do Ośrodków Edukacji Ekologicznej. Łączna kwota dofinansowania to 167 408 zł. <table><tr><th>Edycja</th><th>Liczba wyjazdów</th><th>Kwota dofinansowania</th><th>Liczba uczestników</th></tr><tr><td>Jesień 2014</td><td>40</td><td>31 408</td><td>1 566</td></tr><tr><td>Wiosna 2015</td><td>135</td><td>136 000</td><td>7 319</td></tr><tr><td>RAZEM</td><td>175</td><td>167 408</td><td>8 885</td></tr></table> 3. W okresie od września 2014 roku do czerwca 2015 roku udzielono dofinansowania na realizację 45 programów edukacji ekologicznej na łączną kwotę 71 720 zł, z których skorzystało 5868 uczniów wrocławskich szkół; 4. W ramach środków przedsiębiorstwa GAZ-SYSTEM S.A Gimnazjum nr 29 otrzymało grant na realizację projektu „Naukowa pajęczyna współpracy” (kwota dofinansowania 10 000 zł), oraz na realizację projektu „Siła Kreatywności Pszczelej Rodziny” w ramach konkursu grantowego Fundacji Nasza Ziemia „Z Kujawskim pomagamy Pszczołom”, wysokość dofinansowania 8 000 zł;	Edycja	Liczba wyjazdów	Kwota dofinansowania	Liczba uczestników	Jesień 2014	40	31 408	1 566	Wiosna 2015	135	136 000	7 319	RAZEM	175	167 408	8 885
Edycja	Liczba wyjazdów	Kwota dofinansowania	Liczba uczestników															
Jesień 2014	40	31 408	1 566															
Wiosna 2015	135	136 000	7 319															
RAZEM	175	167 408	8 885															

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		5. W ramach konkursu organizowanego przez Tauron Ekoenergia Szkoła Podstawowa nr 1 przeprowadziła remont oraz zakupiła pomoce dydaktyczne niezbędne do wyposażenia "Sali przyrody TAURON EKOENERGIA 2015" na łączną kwotę 40 000 zł; 6. Wspólnie z Fundacją Ekologiczną ARKA w 2015 roku przeprowadzono akcją ekologiczną pod hasłem „Listy do Ziemi”. Udział w tym przedsięwzięciu wzięło około 1 186 uczniów z 8 wrocławskich placówek; 7. Realizowano program „Szare na zielone”, który obejmował: nasadzenia drzew, krzewów i roślin okrywowych (w tym zielone ekrany, zieleni ozdobna), realizację elementów małej architektury związanej z zielenią, zabiegi pielęgnacyjno-ratownicze na istniejącym drzewostanie. W programie uczestniczyło 100 placówek oświatowych. Zaangażowanie środków finansowych na realizację programu to 1 092 126 zł.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie bieżących problemów jakości środowiska		
87.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozpowszechnianie wśród społeczeństwa informacji o środowisku oraz wiedzy o bieżących problemach i możliwych zagrożeniach środowiska w mieście Jednostka realizująca: UMW, ZDiUM, organizacje pozarządowe, media Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Opis zadania w zadaniu nr 86.
88.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Edukacja społeczeństwa w ramach gospodarki odpadami Jednostka realizująca: UMW, Eko System Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Realizację przedsięwzięcia szczegółowo opisano w punktach 42 i 43.
89.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ciągłe doskonalenie służb ochrony środowiska w zakresie prawa ochrony środowiska Jednostka realizująca:	Opis stanu realizacji: Pracownicy uczestniczą w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji w tym informacji o środowisku i jego ochronie, zagrożeniach ekologicznych czy udostępnianiu projektów istotnych dla ochrony środowiska dokumentów.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015

	UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	
Priorytet: Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych		
Cel strategiczny (długoterminowy): Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów		
90.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie poddawania procedurze oceny oddziaływania na środowisko projektów dokumentów strategicznych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Wszystkie dokumenty strategiczne i planistyczne poddawane są strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko: Program Ochrony Środowiska, Program Ochrony Środowiska przed hałasem, Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Biuro Rozwoju Wrocławia do każdego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykonuje opracowanie ekofizjograficzne, a także przeprowadzana jest ocena strategiczna. Wykonywana strategiczna uwzględnia i opisuje wpływ poszczególnych priorytetów i celów opracowywanych dokumentów na środowisko oraz określa zgodność i spójność z celami środowiskowymi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Uwzględnienie celów ochrony środowiska w sektorowych dokumentach strategicznych		
91.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie uwzględnienia celów ochrony środowiska w sektorowych dokumentach strategicznych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Opis w zadaniu powyżej nr 90.

	Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	
Priorytet: Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym		
Cel strategiczny (długoterminowy): Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta przyjaznej dla mieszkańców pod kątem terenów zielonych, ochrony środowiska oraz ochrony przeciwpowodziowej		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zwiększenie powierzchni obszarów zieleni miejskiej z jednoczesnym uwzględnianiem korytarzy ekologicznych wodnych i lądowych		
92	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie w tworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP) odpowiednio dużych powierzchni przeznaczonych na tworzenie zieleni miejskiej, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na etapie przygotowywania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie informacji uzyskanych z Biura Rozwoju Wrocławia - tereny zieleni miejskiej objęte obowiązującymi planami miejscowymi zajmują powierzchnię 519,2 ha (57,8 %).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Rozwój terenów zieleni służących poprawie warunków przewietrzania miasta		
93.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Uwzględnianie w MPZP założeń rozwoju terenów zieleni służących poprawie warunków przewietrzania miasta Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ:	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na etapie przygotowywania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015

	2012-2019 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	
Priorytet: Współpraca w zakresie ochrony środowiska		
Cel strategiczny (długoterminowy): Współpraca w zakresie ochrony środowiska z podmiotami i jednostkami zewnętrznymi		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Monitoring realizacji zadań i współpraca w zakresie ochrony środowiska z innymi gminami, organami (m.in. wymiana doświadczeń, przekaz informacji, porozumienia)		
94.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wykonanie Raportu z realizacji POŚ, w którym zostaną zamieszczone informacje nt. współpracy z podmiotami zewnętrznymi Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2014,2016	Opis stanu realizacji: Współpraca mająca na celu poprawę stanu środowiska na terenie miasta Wrocławia prowadzona jest z szeregiem jednostek zewnętrznych: – z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego (współpraca w zakresie opracowywania i realizacji programów mających na celu poprawę jakości powietrza, hałasu na terenie miasta), – z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (współpraca w zakresie działań kontrolnych związanych z oceną jakości stanu powietrza, hałasu, stanu gleb, wód powierzchniowych i podziemnych na terenie miasta), – z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (współpraca w zakresie wsparcia finansowego działań), - z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A. (w zakresie audytów energetycznych), - z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, – z Dolnośląską Służbą Dróg i Kolei, – z firmą Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o. oraz Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu (współpraca w zakresie kluczowych inwestycji infrastrukturalnych, - z Dolnośląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, - z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, - z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
Priorytet: Rozwój rynku w zakresie ochrony środowiska		
Cel strategiczny (długoterminowy):		

Dążenie do wdrożenia w biznesie najlepszych praktyk mających na celu ochronę środowiska naturalnego		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadzą do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju		
95.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: „Zielone zamówienia” definiowane i określane są jako polityka, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów (procedur udzielania zamówień publicznych) i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych." Urząd Miejski Wrocławia stosuje wymogi ekologiczne w opisie przedmiotu zamówienia. Prowadzony jest m.in. wykaz umów związanych z normą ISO14001 i 18001, w których zastosowano takie wymogi).
96.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promocja i przeprowadzenie kampanii społecznej kształtującej zrównoważone wzorce konsumpcji Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Realizacja przedsięwzięcia związana była z prowadzeniem bieżących działań związanych z szeroko rozumianą polityką środowiskową miasta. Zrównoważona konsumpcja zależy bowiem od szeregu codziennych najczęściej decyzji konsumenckich, związanych z: - selekcją rodzaju energii lub produktu, czyli dokonywania wyboru produktów mniej uciążliwych dla środowiska, - minimalizacją zużycia energii, czyli w sposób świadomy oszczędzania energii i (lub) wykorzystywanego produktu, - maksymalizacją efektywności wykorzystania energii lub produktu, czyli w sposób świadomy zwiększania czasu i wielofunkcyjności użytkowania, - segregacją odpadów, czyli w sposób świadomy rozdzielenia odpadów powstałych w procesie konsumpcji. Ww. działania podejmowane przez mieszkańców/konsumentów miasta składają się na wypadkową konsumpcję, wpływanie na jej wzorzec stanowi długotrwały proces, w którym częściowo udział posiada prowadzona szeroko edukacja ekologiczna, w większej mierze jednak uwarunkowania kulturowe, kampanie prowadzone przez współczesne media, bieżące trendy i wzorce.
97.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promocja transferu najnowszych technologii służących ochronie środowiska Jednostka realizująca: UMW	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane w ramach zadań bieżących.

	Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle, w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadawalającego stanu systemu monitoringu środowiska		
98.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Doposażenie w nowoczesną aparaturę naukową instytutów, uczelni i systemów monitoringu Jednostka realizująca: UMW, instytuty naukowe, naukowo-badawcze, uczelnie, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zadanie nie było realizowane przez UMW (opis realizacji systemu monitoringu ITS w zadaniu nr 31)
Priorytet: Zarządzanie środowiskowe		
Cel strategiczny (długoterminowy): Zarządzanie środowiskowe oparte o nowoczesne rozwiązania		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Promowanie instytucji wdrażających zarządzanie środowiskowe		
99.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Informowanie o instytucjach wdrażających zarządzanie środowiskowe, promowanie pozytywnych przykładów Jednostka realizująca: UMW, Zespół ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: W Urzędzie Miejskim Wrocławia funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania (ZSZ) działający w oparciu o normy PN-EN ISO 9001:2009 (zarządzanie jakością), PN-N-18001:2004 (zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy), PN-ISO/IEC 20000:2007 (zarządzanie bezpieczeństwem informacji), wymagania EMAS oraz wymagania Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. Opracowana Księga Jakości ZSZ uwzględnia specyfikę jednostki administracji publicznej, jaką jest Urząd, a Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania określa zobowiązania kierownictwa urzędu i cele nadrzędne. UMW promuje i zachęca własnym przykładem jednostki do wdrażania systemów zarządzania. Wieloaspektowość ZSZ wprowadza w działania UMW konkretne

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	wymogi i konieczność podejmowania oraz realizacji działań związanych m.in. z zarządzaniem środowiskowym.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi/metod wspierających zarządzanie środowiskowe		
100.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zakup i wykorzystanie narzędzi stanowiących system pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych o środowisku Jednostka realizująca: UMW, Zespół ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Bieżące informacje umieszczane są na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na stronie BIP Urzędu Miejskiego Wrocławia: – http://www.wroclaw.pl/ , – http://bip.um.wroc.pl/ . Na ww. stronach internetowych umieszczane są również dokumenty strategiczne miasta oraz poddawane konsultacjom społecznym projekty dokumentów zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz.353). Dane o decyzjach wydawanych przez OOS są zamieszczane zgodnie z ww. ustawą w publicznie dostępnym wykazie na stronie www.ekoportal.pl
101.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Stworzenie i utrzymywanie interaktywnej bazy danych o środowisku, informującej o jego stanie i działaniach na rzecz jego ochrony, dostępnej za pomocą internetu. Jednostka realizująca: UMW, WSR Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Baza danych o środowisku na terenie miasta Wrocławia funkcjonuje na stronach internetowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Na stronie internetowej BIP UMW publikowane są karty informacyjne spraw prowadzonych przez 2 komórki organizacyjne UMW: Wydział Architektury i Budownictwa oraz Biuro Rozwoju Wrocławia. Karty informacyjne Wydziału Środowiska i Rolnictwa dostępne są na stronie Ekoportalu: wykaz.ekoportal.pl Gmina Wrocław co 4 lata wydaje Informator o stanie środowiska miasta Wrocławia. Ostatni wydano w 2014 roku. Informator jest dostępny na stronie internetowej UMW.
Priorytet: Odpowiedzialność za szkody w środowisku		
Cel strategiczny (długoterminowy): Prowadzenie systemu zapobiegającego powstawaniu szkód i monitorującego szkody w środowisku		

Cel operacyjny (krótkoterminowy): Prowadzenie systemu monitorowania zaistniałych i potencjalnych szkód w środowisku		
102.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie systemu/rejestru monitoringu szkód środowiskowych i działań naprawczych Jednostka realizująca: UMW, RDOŚ, GIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2017 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: Rejestr szkód środowiskowych i działań naprawczych funkcjonuje na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu wydała broszurę poruszającą problemy występowania bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku oraz wyrządzania szkód w środowisku w chronionych siedliskach przyrodniczych lub chronionych gatunkach, na terenach objętych formami ochrony przyrody, jak i poza ich granicami - w związku z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. W treści zawarto również informacje o możliwości wystąpienia szkody w środowisku w pozostałych elementach przyrody, takich jak woda czy też powierzchnia ziemi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Opracowanie systemu umożliwiającego egzekwowanie kar za powodowanie szkód w środowisku		
103.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Współpraca pomiędzy gminą, RDOŚ i WIOŚ w zakresie wypracowania założeń systemu egzekwowania kar za szkody w środowisku Jednostka realizująca: UMW, RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789) organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. Pozostałe wymienione organy, w zakresie swoich kompetencji, mogą współpracować podczas prowadzenia przez RDOŚ postępowań w sprawach dotyczących działań zapobiegawczych i naprawczych poprzez przekazywanie dokumentacji lub udział w przeprowadzaniu dowodów. Z uwagi na powyższe stwierdzono, że realizacja zadania wspólnego wypracowania założeń do systemu egzekwowania kar za szkody w środowisku jest bezzasadna. Zadanie nie jest przewidziane do realizacji w kolejnych latach.

5.1 Nakłady na ochronę środowiska Miasta Wrocław w latach 2014-2015.

Ponoszone rokrocznie nakłady na ochronę środowiska w mieście składają się głównie ze środków własnych miasta, środków z różnych funduszy pomocowych oraz pożyczek i kredytów krajowych. Według danych prezentowanych przez Bank Danych Lokalnych GUS nakłady na ochronę środowiska ogółem dla miasta w 2014 roku wzrosły o ok. 69 % w stosunku do nakładów na ochronę środowiska w 2013 roku. Największy wzrost osiągnęły wydatki na gospodarkę odpadami, oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód. Można przypuszczać, iż proporcje te będą ulegać pewnym zmianom w kolejnych latach, ze względu na wyzwania, wynikające także z bieżących ustaleń Komisji Europejskiej.

Tabela 1. *Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej we Wrocławiu w latach 2014-2015 wg GUS.*

Nakłady	2014	2015
	[tys. zł]	
Nakłady na ochronę środowiska ogółem:	390 524 351,45	*
wydatki majątkowe inwestycyjne	46 085 323,87	*
zakłady gospodarki komunalnej	29 653 322,58	*
oczyszczanie miasta	63 871 792,77	*
utrzymanie zieleni	24 881 910,22	*
oświetlenie placów, ulic i dróg	31 188 812,53	*
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	3 352 972,68	*
gospodarka ściekowa i ochrona wód	48 782 332,04	*
gospodarka odpadami	180 735 508,79	*

Źródło: Bank danych Regionalnych GUS.

*w chwili opracowania dokumentu nie są jeszcze dostępne dane statystyczne za 2015 rok

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 zostały określone skwantyfikowane wskaźniki postępów i skutków realizacji ww. programu w postaci tabeli monitorowania. Zaproponowana tabela monitorowania zawiera zestaw wskaźników obejmujący wszystkie istotne komponenty środowiska. Na podstawie wskaźników możliwe jest proste określenie tendencji zmian w poszczególnych komponentach środowiska.

Podstawowym źródłem informacji, niezbędnym do dokonania rzeczowej oceny jest przede wszystkim monitoring prowadzony przez:

- Urząd Miejski Wrocławia,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Komendę Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

Wskaźniki monitorowania uwzględniają wartości wskaźników w latach 2014-2015 w podziale na poszczególne komponenty środowiska przedstawione w POŚ. W kolumnie „Zmiana wskaźnika” odpowiednimi kolorami określono tendencję zmian, w porównaniu z wartościami poszczególnych wskaźników w poprzednim okresie raportowania. Kolorem czerwonym w kolumnie „Wartość wskaźnika” wskazano na przekroczenia wartości dopuszczalnych.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

Tabela 2. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Wrocławia w latach 2014-2015.

Lp.	Wskaźnik		Jdn	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji POŚ lub wartość docelowa wskaźnika	Wartość wskaźnika 2014	Wartość wskaźnika 2015	Osiągnięta zmiana wskaźnika
Powietrze atmosferyczne							
1.	Pył zawieszony PM10	stężenie średnioroczne	µg/m³	docelowo < 40	ul. Orzechowa – 31, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-46	ul. Orzechowa – 28,5, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-36,6	
2.		częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych w roku kalendarzowym		docelowo < 35	ul. Orzechowa – 60 dni, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-73 dni	ul. Orzechowa – 38 dni, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-69 dni	
3.		liczba przypadków powyżej progu alarmowego (200 µg/m³)		docelowo 0	ul. Orzechowa – 0 dni, Wyb. J.C.Korzeniowskiego - 1 dzień	ul. Orzechowa – 0 Wyb. J.C.Korzeniowskiego - 0	
4.	Pył zawieszony PM2,5 stężenie średnioroczne		µg/m³	docelowo < 25 (20)	Al. Wiśniowa - 29	Al. Wiśniowa – 30,3 ul. Na Grobli – 22,9 Wyb. J.C.Korzeniowskiego – 24,0	
5.	Benzo(a)piren - stężenie średnioroczne		ng/m³	docelowo < 1	ul. Orzechowa – 4,0 Wyb. J.C.Korzeniowskiego-4,0	ul. Orzechowa – 3,1, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-3,6	
6.	Dwutlenek azotu - stężenie średnioroczne		µg/m³	docelowo < 40	Al. Wiśniowa – 52, Wyb. J.C.Korzeniowskiego – 43	Al. Wiśniowa – 53,8, ul. Bartnicza - 17,1 Wyb. J.C.Korzeniowskiego – 24,7	
7.	Dwutlenek siarki - częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych w roku kalendarzowym			< 3	0	0	
8.	Ozon - ilość dni, w których maksimum dobowe ze stężeń 8-godzinnych średnich krocących przewyższało wartość docelową 120 µg/m³			< 25	Wrocław-Bartnicza: 3 Wrocław-Korzeniowskiego: 5	Wrocław-Bartnicza: 17 Wrocław-Korzeniowskiego: 24	
9.	Emisja przemysłowa	gazowa (NO ₂ , SO ₂)	Mg	↓	1 162 494	1 154 807	
10.		pyły	Mg	↓	304	281	
11.	Udział energii odnawialnej w zużyciu		%	↑	b.d.	b.d.	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	energii elektrycznej w mieście					
Jakość wód i gospodarka wodno - ściekowa						
12.	Odsetek monitorowanych JCWP w obrębie Wrocławia, dla których stwierdzono dobry stan wód (bez JCWP Odra w granicach Wrocławia)	%	↑	Z czterech JCWP leżących całkowicie na terenie Wrocławia stan/potencjał ekologiczny dobry zanotowano w dwóch: Ługowina i Odra w granicach Wrocławia – co stanowi 66%.	W chwili opracowywania Raportu brak wyników pomiarów za 2015r.	
13.	JCWP Odra w granicach Wrocławia		dobry/dobry/ dobry	O klasyfikacji JCWP w rejonie Wrocławia decydowały przede wszystkim elementy biologiczne. Odra w granicach Wrocławia: I klasa elementów biologicznych, II klasa elementów hydromorfologicznych, II klasa elementów fizykochemicznych, stan/potencjał ekologiczny - dobry.	W chwili opracowywania Raportu brak wyników pomiarów za 2015r.	
14.	Kategoria JCWP Oława od Gnojnej do Odry jako wykorzystywanej do ujmowania wód do spożycia		A1	Kategoria jakości wód – A3	W chwili opracowywania Raportu brak wyników pomiarów za 2015r.	
15.	Odsetek JCWPd na terenie Wrocławia, w których stwierdzono dobry stan wód	%	dąży do 100%	Teren Wrocławia obejmują Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 93 i 114. Według danych podawanych przez WIOŚ w „Ocenie stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego rok 2014” w ogólnej procentowej ocenie jakości wód podziemnych wody reprezentujące dobry stan chemiczny stanowiły: - dla JCWPd nr 93 – 100 %, - dla JCWPd nr 114 – 100 %.	Według danych podawanych przez WIOŚ w „Ocenie stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego rok 2015” w ogólnej procentowej ocenie jakości wód podziemnych wody reprezentujące dobry stan chemiczny stanowiły: - dla JCWPd nr 93 – 100 %, - dla JCWPd nr 114 – 100 %.	
16.	Ilość wody pobranej na potrzeby gospodarki komunalnej i przemysłu	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	gosp. komunalna: 26 469,3 przemysł: 37 994	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
17.	Pobór wód powierzchniowych z ujęć komunalnych	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	37 305	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
18.	Pobór wód podziemnych z ujęć komunalnych	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	516	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
19.	Jednostkowe zużycie wody w	m ³ /rok/	umiarkowany spadek	41,8	43,3	wg danych GUS średnie zużycie

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	gospodarstwach domowych	mieszk ańca				wody na mieszkańca począwszy od 2006 roku waha się w granicach od 41,8 do 43,9 osiągając różne wartości pośrednie w tym przedziale.
20.	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	%	↑	96,6	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
21.	Długość ogólnomiejskiej sieci wodociągowej, z przyłączami	km	umiarkowany wzrost	1 328,1	1 337,0	
22.	Ścieki komunalne ogółem	dm ³ / rok	umiarkowany spadek	32 329,0	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
23.	Długość komunalnej sieci kanalizacyjnej sanitarnej i ogólnospławnej, z przyłączami	km	umiarkowany wzrost	912,3	925,6	
24.	Odsetek mieszkańców korzystających z miejskiej sieci kanalizacyjnej	%	dąży do 98%	91,9	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
25.	Odsetek wałów przeciwpowodziowych w należytym stanie technicznym	%	dąży do 100%	48,9	60,3	
j26.	Odsetek utrzymywanych (konserwowanych i remontowanych), budowanych, przebudowywanych i modernizowanych wałów przeciwpowodziowych w danym roku	%	dąży do 100%	100	100	
27.	Odsetek utrzymywanych (konserwowanych i udrażnianych), modernizowanych i regulowanych koryt cieków wodnych w danym roku	%	dąży do 100%	36,5	21	wg danych uzyskanych z DZMiUW
28.	Nakłady ogółem na zadania związane z utrzymywaniem magazynów przeciwpowodziowych na terenie Wrocławia	tys. PLN/ rok	umiarkowany wzrost	0	0	
29.	Liczba zakończonych przedsięwzięć zrealizowanych w kompetencji B „Modernizacja WWW”, ujętego w Projekcie ochrony przed powodzią dorzecza Odry w ramach Programu dla		zgodny z harmonogramem w Projekcie ochrony...	Zakończono roboty budowlane I etapu Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry (POPDO)	Kontynuowano roboty budowlane II etapu POPDO, tzw. widawskiego, w ramach którego zostanie wykonana przebudowa i budowa ok.	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

	Odry — 2006			tzw. odrzańskiego, w ramach którego wybudowano i przebudowano łącznie 60,3 km wałów przeciwpowodziowych.	45 km wałów przeciwpowodziowych oraz przebudowa 6 mostów dla dostosowania do bezpiecznego przeprowadzenia wód powodziowych.	
30.	Nakłady finansowe ogółem w danym roku na realizację komponentu B „Modernizacja WWW”, ujętego w Projekcie ochrony przed powodzią dorzecza Odry w ramach Programu dla Odry - 2006	tys. PLN/rok	zgodny z harmonogramem w Projekcie ochrony...			
Hałas						
31.	Liczba zakładów, których działalność powoduje przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu		↓	b.d.		
32.	Liczba mieszkańców zagrożona hałasem		↓	W latach 2014-2015 nie wykonywano oceny liczby mieszkańców.		
Gospodarka odpadami						
33.	Ilość odpadów odebranych przez przedsiębiorców	Mg	↓	274 753,0	277 509,0	(poprawa - ze względu na uszczelnienie systemu odbioru odpadów)
34.	Masa składowanych bez przetworzenia odpadów komunalnych	Mg	↓	2 690,5	2 454,9	
35.	Ilość odpadów komunalnych poddanych odzyskowi i recyklingowi w stosunku do odpadów odebranych	%	↑	99,0	99,1	
36.	Ilość odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowana na składowisku w stosunku do ilości dopuszczonej do składowania	%	↓	0	0	
37.	Ilość odpadów przemysłowych poddawanych procesom odzysku	Mg	↑	483 360,326	b. d.	brak możliwości określenia
38.	Ilość usuniętych wyrobów i odpadów azbestowych	Mg	↑	- w ramach programu miejskiego: 274,3 Mg, - poza programem: 39,13 Mg	- w ramach programu miejskiego: 182,0 Mg	(poprawa - ze względu na zmniejszającą się ogólną ilość wyrobów azbestowych)

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

Ochrona przyrody						
39.	Tereny o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione; powierzchnia/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	bez uwzględnienia obszarów Natura2000: 1 836,50* 6,27 %	bez uwzględnienia obszarów Natura2000: 1 836,50* 6,27 %	
40.	Rezerваты przyrody; powierzchnia/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	0 ha 0 %	0 ha 0 %	
41.	Użytki ekologiczne; Powierzchnia/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	21,50 ha** 0,07 %	24,09 ha 0,08 %	
Tereny zieleni miejskiej						
42.	Powierzchnia terenów zieleni miejskiej	ha	↑	W zarządzie ZZM: 2 495,05 ha	W zarządzie ZZM: 2600,15 ha	
43.	Powierzchnia parków, parków zabytkowych, ogrodów zabytkowych o powierzchni powyżej 2 ha/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	W zarządzie ZZM: parków: 559,29 ha (45 obiektów)/22,4 %, w tym parków zabytkowych: 229,36 ha/9,2 %, zieleńce: 119,65 ha (149 obiektów)/4,8 %	W zarządzie ZZM: parków: 559,29 ha (45 obiektów)/21,5 %, w tym parków zabytkowych: 229,36 ha/8,8 %, zieleńce: 120,65 ha (152 obiekty)/4,6 %	
44.	Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów zieleni miejskiej/udział w stosunku do całkowitej powierzchni terenów zieleni miejskiej	ha/%	↑	519,2 ha 57,8 %		
45.	Parki, zieleńce	m ² /mieszk	8,5 (15)	15,12 ogółem: 958,61 ha**	w chwili obecnej brak danych za 2015 rok	
46.	Zieleń uliczna	m ² /mieszk	2,5	8,62 (ogółem: 546,86 ha)	8,61 (ogółem: 547,21 ha)	pogorszenie wskaźnika nastąpiło na skutek wzrostu liczby ludności w mieście w latach 2014-2015
47.	Zieleń cmentarna	m ² /mieszk	4,0	2,22 ogółem: 141,17 ha**	2,22 ogółem: 141,17 ha	
48.	Ogrody działkowe	m ²	5-7,5	b.d.	b.d.	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA LATA 2014-2015**

		/mieszk				
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów						
49.	Powierzchnia lasów	ha	↑	2 225,69**	2 243,03**	
50.	Powierzchnia lasów w stosunku do powierzchni miasta i ilości mieszkańców	(%)/(m ² / mieszk)	↑	7,6 % 35,1 m ² /mieszk.	7,7 % 35,3 m ² /mieszk.	
Ochrona powierzchni ziemi						
51.	Monitoring stopnia zanieczyszczenia gleb		wykonano	W 2014 roku WIOŚ prowadził badania stopnia zanieczyszczenia gleb wokół terenów przemysłowych na terenie Wrocławia. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono zmienne wartości zawartości cynku, ołowiu, kadmu, chromu, miedzi i niklu. W żadnym z analizowanych miejsc nie były przekroczone standardy dla rtęci i arsenu.		
Pola elektromagnetyczne						
52.	Liczba punktów pomiarowych , na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego		↔	brak przekroczeń w wyznaczonych punktach pomiarowych	na terenie m. Wrocławia nie wyznaczono punktów pomiarowych w 2015 roku	
Poważne awarie przemysłowe						
53.	Liczba obiektów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej		↔	2	2	
54.	Liczba obiektów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej		↔	4	4	
55.	Liczba awarii spowodowanych przez przemysł		↓	4	4	
56.	Liczba awarii spowodowanych przez transport		↔	0	0	

* dane wg GUS nie obejmujące obszarów Natura2000

** dane wg GUS

Legenda: Poprawa Pogorszenie Brak istotnych zmian

6.1. Analiza wskaźników monitoringu POŚ.

Biorąc pod uwagę wprowadzenie zmodyfikowanej tabeli monitorowania w bieżącym raporcie, obecne możliwości pozyskania danych wskaźnikowych oraz ich dostępność, a także jakość informacji jakie ze sobą niosą:

- stan środowiska w przeważającej części wskaźników określony został jako bez zmian, ich wartość utrzymuje się na dotychczasowym poziomie,
- dla 20 wskaźników zanotowano poprawę w odniesieniu do roku 2014,
- dla 3 wskaźników zanotowano ich częściowe pogorszenie stanu w odniesieniu do roku 2014.

7. OCENA STOPNIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW.

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 priorytety, cele i zadania zgodne były z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, składały się na przełożenie celów polityki ekologicznej na szczebel miasta. Skonkretyzowanie zadań operacyjnych dotyczy miasta, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek, działających na terenie miasta. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego realizacji stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych, konieczność dysponowania udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa, etc.) Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców miasta kierunki – np. poprawę stanu wód, powietrza atmosferycznego, środowiska akustycznego. Analizując przyjęty w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 plan operacyjny i określone w nim zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody,
- w pełni zrealizowanych (biorąc pod uwagę ogólne kryterium liczbowe - zostało 97 zadań, z czego 45 zadań to zadania o charakterze ciągłym,
- nie zrealizowano 3 zadań:
 - o nr 14.: Budowa magistrali wodociągowej Południowej (ul. Ołtaszyńska) - etap 2b
 - o nr 55.: Oparta o badania terenowe pełna inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza miasta, której wyniki będą opracowane w formie elektronicznej bazy danych przestrzennych.
 - o nr 67.: Inwentaryzacja drzew i zamieszczenie jej wyników w formie elektronicznej bazy danych, która będzie służyć do identyfikacji zagrożeń i planowania pielęgnacji – w chwili obecnej ww. elektroniczna baza danych jest w fazie planowania.
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg działań dodatkowych (nie ujętych w POŚ).

Liczbę zadań i ich realizację w zakresie poszczególnych komponentów środowiska przedstawia tabela poniżej:

Tabela 3. Realizacja zadań w zakresie poszczególnych priorytetów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015

Lp.	Priorytet	Zadania zrealizowane	Zadania zrealizowane częściowo	Zadania niezrealizowane
1.	Jakość powietrza	7		
2.	Jakość wód i gospodarka wodno - ściekowa	14	2	1
3.	Hałas	9		
4.	Gospodarka odpadami	20	1	
5.	Ochrona przyrody	4		1
6.	Tereny zieleni miejskiej	7		1
7.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	4		
8.	Ochrona powierzchni ziemi	5		
9.	Gospodarka zasobami geologicznymi	1		
10.	Pola elektromagnetyczne	1		
11.	Poważne awarie przemysłowe	6		
12.	Edukacja ekologiczna	5		
13.	Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach	2		

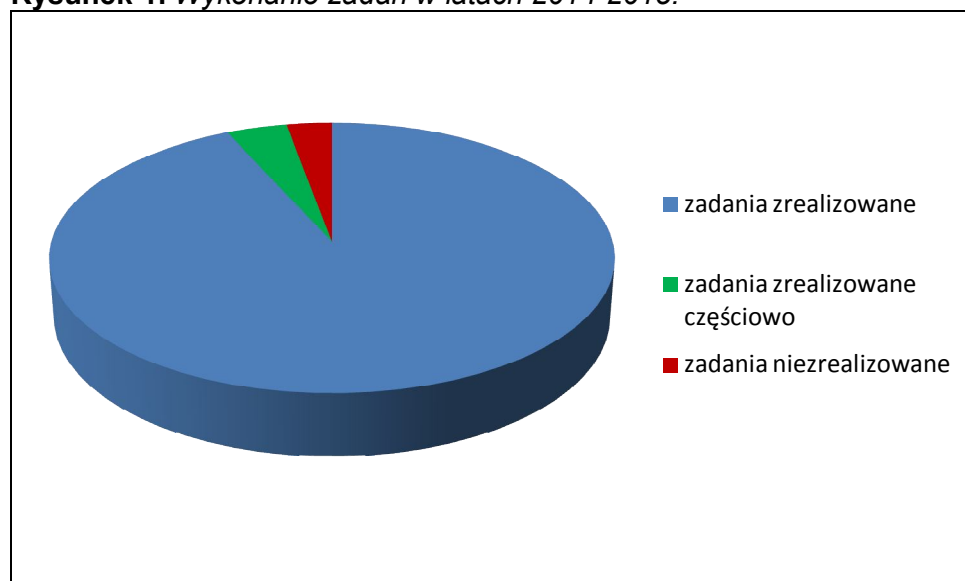
	sektorowych			
14.	Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym	2		
15.	Współpraca w zakresie ochrony środowiska	1		
16.	Rozwój rynku w zakresie ochrony środowiska	4		
17.	Zarządzanie środowiskowe	3		
18.	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	2		
	suma	97	3	3

Realizowane w latach 2014-2015 zadania określone w obrębie poszczególnych priorytetów w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 obejmowały swoim zakresem wszystkie istotne zagadnienia związane z poprawą i utrzymaniem stanu środowiska na terenie miasta, monitoringiem stanu środowiska oraz całym szeregiem działań związanych pośrednio z ochroną środowiska. Niniejszy dokument daje obraz wielu płaszczyzn na których działania były realizowane, a także wskazuje, iż cały szereg z nich stanowią działania ciągłe, realizowane systematycznie w kolejnych latach, dla których efekt osiągnięty jest jako wypadkowa często wieloletnich działań. Dotyczy to w szczególności działań podejmowanych dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz wód powierzchniowych i podziemnych, dla których podejmuje się szerokie spektrum działań, w kolejnych latach. Zaznaczyć należy ogrom zaangażowanych w te działania środków i przedsięwzięć, prowadzących w efekcie do wolnej, aczkolwiek systematycznej poprawy jakości środowiska w tych komponentach.

Trudnym zadaniem jest poprawa jakości środowiska akustycznego na terenie miasta, gdyż wiąże się to z rosnącą z roku na rok liczbą pojazdów mechanicznych. Dlatego prowadzone działania wymagają szczególnego podejścia systemowego, opracowania analiz, dokumentów planistycznych, mapy akustycznej, programu ochrony środowiska przed hałasem, czy zintegrowanego podejścia do transportu na terenie miasta.

Zadania z zakresu gospodarki odpadami realizowane w analizowanych latach, były kontynuacją zadań rozpoczętych w poprzednim okresie sprawozdawczym i polegały przede wszystkim na usprawnianiu i uszczelnianiu wprowadzonego nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Gmina gospodarując środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwowała jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług. System zbierania i odbioru odpadów dostosowano do rozwiązań technologicznych przyjętych w wyznaczonym Regionie Gospodarki Odpadami Komunalnymi, a to z kolei przełożyło się na osiąganie przez Gminę wymaganych rozporządzeniami Ministra Środowiska - poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (surowców wtórnych i odpadów budowlano-remontowych).

Rysunek 1. Wykonanie zadań w latach 2014-2015.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

Zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 priorytety, cele i zadania związane były z Polityką Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Obowiązujący Program Ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 oparty był na priorytetach i celach obowiązującej w tym czasie Polityce Ekologicznej Państwa.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. W 2015 roku zostały opracowane również Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów. Do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska:

- zwięzłość i prostota,
- spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
- konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
- ujednolicenie ram czasowych (co najmniej do roku 2020 z perspektywą na kolejne cztery lata),
- kaskadowe sporządzanie POŚ,
- oparcie na wiarygodnych danych,
- prawidłowe określenie celów,
- przygotowanie założeń do POŚ,
- włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
- przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

1. klimat i powietrze,
2. klimat akustyczny,
3. pola elektromagnetyczne,
4. zasoby i jakość wód,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
11. działania edukacyjne (działanie horyzontalne),
12. monitoring środowiska (działanie horyzontalne).

Głównym dokumentem rozwojowym jest obecnie „Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna Gospodarka, sprawne państwo”. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia jest częścią systemu zarządzania rozwojem kraju. Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i ją uszczegóławiają. Strategią obejmującą najszerszy zakres zagadnień z obszaru Ochrony środowiska jest „Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” Perspektywa 2020 r.”.

Obecnie opracowywane dokumenty powinny być przygotowywane wg opracowanych Wytycznych, priorytety i cele powinny być zgodne z obowiązującymi dokumentami strategicznymi.

9. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015
2. Sprawozdanie z realizacji budżetu Miasta Wrocławia za lata 2014, 2015.
3. Środowisko Wrocławia Informator 2014,
4. Informacje o stanie środowiska w województwie dolnośląskim, WIOS Wrocław
5. www.stat.gov.pl,
6. www.mos.gov.pl,
7. Mapa akustyczna Wrocławia.
8. Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Wrocławia.
9. Informacje pozyskane od wydziałów UMW.
10. Informacje pozyskane od instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację zadań POŚ.